T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
AR-YL-2010

ADANA MÜZESİ'NDEN KALIP YAPIMI KASELER

HAZIRLAYAN

H.Yener TAŞ

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Aynur CİVELEK

AYDIN-2010

H. YENER TAŞ

ADANA MÜZESİ'NDEN KALIP YAPIMI KASELER

ÖZET

II. Philipos'un ölümünden sonra tahta geçen oğlu Makedonya Kralı Büyük İskender (III. Alexandros), on üç yıl (İ.Ö. 336-323) tahtta kalmış ve düzenlediği askeri seferler ile ülkesini İmparatorluk düzeyine çıkartmıştır. Büyük İskender'in generalleri tarafından bölgelere ayrılarak yönetilen İmparatorluk, Uzakdoğu'ya kadar yayılmıştır. Büyük İskender'in askeri seferleri, siyasi yönden olduğu kadar kültürel yönden de çok önemli sonuçlar doğurmuştur. Çünkü kültürel olarak Antik Hellen Uygarlığı, Mısır, Mezopotamya, İran ve Hint uygarlıklarıyla etkileşerek İ.Ö. 330-30 yılları arasında yeni bir uygarlığı yani Hellenistik Uygarlığı oluşturmuştur.

Klasik dönemin bitişi ve Hellenistik dönemin başlaması (İ.Ö. 330) ile seramik sanatında yeni form ve üsluplar ortaya çıkmıştır. Beyaz astarla kaplı, çeşitli renklerde boyanmış kabartma bezemeli seramikler, Hadra vazoları, kurşun astarlı vb. seramiklerin çıktığı Hellenistik dönemde en iyi bilinen gruplardan biri kalıp yapımı kaselerdir. Bunlar, yarı küresel forma sahip, kalıp yapımı ve üzerlerinde genellikle kabartma bitkisel bezemeler ya da figürler olan, kulpsuz kâselerdir. Hellenistik uygarlığın kapsadığı tüm bölgelerde karşımıza çıkmaktadır.

Arkeolojik açıdan zengin bir koleksiyona sahip Adana Müzesi 1924 yılında kurulmuştur ve Türkiye'nin ilk müzeleri arasında yer almaktadır. Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kâselerin ele alındığı bu çalışmadaki malzemelerin tümü müzeye satın alma yoluyla kazandırılmış olup toplam otuz iki adettir.

Çalışmadaki amaç, Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerin tipoloji ve kronolojisini, üretim özelliklerini belirlemek, diğer Hellenistik merkezlerin üretimleriyle karşılaştırarak farklılık ve benzerliklerini ortaya koymaktır.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler hamur, astar, form ve bezeme açısından çeşitlilik gösteren bir gruptur. Satın alma yoluyla müzeye kazandırıldıkları için analoji, daha çok diğer bölge ve kent buluntularıyla kıyaslama yöntemiyle yapılmıştır. Bu konuda çalışan araştırmacılar tarafından kabul edilen bezemeye dayalı düzen kullanılmıştır. Diğer kentlerdeki ve müzelerdeki kalıp yapımı kaseleri inceleyen araştırmacıların değindiği gibi kil, astar ve form gibi özellikler sınıflandırma için sınırlı ölçüde etkilidir. Bezeme açısından beş ayrı grupta incelenen kaselerimizin bir adeti bindirme yaprak bezemeli gruba (%3,1), on dokuz adeti bitkisel bezemeli gruba (%59,4), altı adeti figürlü (18,7), 1 adet file (ağ) motifli (%3,1) ve beş adeti ise uzun taç yapraklı gruba (%15,6) dahildir.

Çalışmamıza esas kalıp yapımı kaseler her ne kadar satın alma yoluyla müzeye kazandırılmış olsalar da, Adana ve civarından gelmiş olduklarını düşünmekteyiz. Bu noktadan hareketle, Adana civarındaki Hellenistik yerleşimler ve Kilikia Bölgesi'ndeki diğer Hellenistik merkezlerden gelen benzer malzeme önem kazanmaktadır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Adana Müzesi, Kalıp Yapımı Kaseler, Hellenistik, Megara Kaseleri.

H. YENER TAŞ

THE MOULD MADE BOWLS IN ADANA MUSEUM

ABSTRACT

Following the period of the death of Philippos II. , his succesor Alexander the Great (III. Alexandros), has reigned for 13 years (336-323 B.C.) and by his military operations, he made the kingdom to become empire during his reign. The empire which has been divided into regions and ruled by the generals of Alexander the Great, has expanded to Far East borders. Alexander the Great's military campaigns did not only concluded by political but also cultural results. The result is the transformation into Hellenistic Civilization of the Ancient Greek Civilization by interacting with Ancient Egypt Civilization, Iran Civilization and also Indian Civilization within 330-30 B.C.

With the end of the Classical Period and the start of Hellenistic Period (330 B.C.), new styles and forms have arisen in pottery. The most acknowleged ones are white slipped, relief ornamented pottery painted with different colours, Hadra vases, glazed pottery etc. One of the most known techniques is mould made bowls. These are: half globular, mould made, handlesless bowls and generally decorated with herbal or figural ornamentation. These bowls are traditional Hellenistic product which are encountered at every Hellenistic settlement.

Adana Museum, which has a rich collection by archaeological meaning, is founded in 1924 and is one of the first founded museums in Turkey. In this work which had been studied of the mould made bowls in Adana Museum, all of the artefacts are brought in museum with buying system and are thirty-two pieces in total.

The purpose of the work is to determine of the typology, chronology, the production features of the mould made bowls in Adana Museum and to determine the difference and the similarity by comparing with the other centres' products.

The mould made bowls in Adana Museum are a group of having varieties of clay, slip and ornamentation. The analogy has been executed with the finds of different cities and regions because the artefacts are brought in the museum by buying system. To execute analogy, the generally accepted system by the specialists was used; the assestment of decorations. As the researchers of the very same subject have mentioned, it is a limited way to classify the artefacts by examining only the clay, slip and the forms. In this work the bowls are examined in five groups under the title of ornamentation: One piece is embarked leves ornamented, (%3,1), nineteen pieces are herbal ornamented, (%59,4) six pieces are figured, (%18,7) one piece is net ornamented, (%3,1), five pieces are petal-crown leaf ornamented (%15,6) .

The mould made bowls which are studied in this work, are brought in museum by buying system, but in my opinion they are originated from Adana and its adjacencies. Moving from this point, the similiar findings from the Hellenistic settlements of Adana and its adjacencies and also Kilicia Region has gained importance.

KEYWORDS

Adana Museum, Mould Made Bowls, Hellenistic, Megarian Bowls.

ÖNSÖZ

Hellenistik dönemin önemli seramik gruplarından biri olan kalıp yapım kaselerin, tüm Hellen dünyasında önemli bir yeri vardı. Bu yüksek lisans tezimizde, Hellenistik dönem coğrafyasındaki ve bu coğrafyanın önemli bir parçası olan Anadolu'daki merkezlerde kalıp yapımı kaseler hakkında yapılan çalışmalar değerlendirilmiş ve Adana Müzesindeki örnekleri incelenerek Kilikia Bölgesinin bu konudaki yeri ve önemi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmam boyunca bana yol gösteren ve çalışmaya yön veren tez danışmanım Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Aynur CİVELEK'e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseleri çalışabilmem için izin veren ve bu eserlerin zimmet sahibi arkadaşlarım Arkeolog Oya ARSLAN ile Huriye SAKALLIOĞLU'na ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne, müzede çalıştığım süre boyunca, fotoğraf çekimi ve çizimler dahil birçok konuda bana yardımcı olan arkadaşım Arkeolog Ahmet ÇELİK'e en içten dileklerimle teşekkürlerimi sunarım.

Konuyla ilgili kaynaklara ulaşmamda bana yardımcı olan Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi ile Ege Üniversitesi Kütüphanesi çalışanlarına, arkadaşlarım Arkeolog Gülay KARCI'ya, Arkeolog Aydın ERÖN'e ve Arkeolog Murat ÇEKİLMEZ'e, yabancı dil tercümelerinde yardımcı olan arkadaşım Arkeolog Ayfer LEVENT'e en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Tüm hayatım boyunca olduğu gibi bu tezin ortaya çıkmasında da maddi ve manevi desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen aileme sevgi ve saygılarımı sunarım.

İZMİR, ARALIK 2009

H. YENER TAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET i
ABSTRACT iii
ÖNSÖZ v
İÇİNDEKİLER vi
LEVHALAR ve TABLOLAR LİSTESİ vii
KISALTMALAR LİSTESİ x
GİRİŞ 1
I. KALIP YAPIMI KASELERİN ÜRETİM TEKNİĞİ 14
II. ADANA MÜZESİNDE BULUNAN KALIP YAPIMI KASELERİN ÖZELLİKLERİ 17
II. 1 Kil ve Astar 17
II. 2 Form, Ölçü, Teknik 17
III. ADANA MÜZESİNDE BULUNAN KALIP YAPIMI KASELER 18
III. 1.Bindirme Yaprak Bezemeli Kaseler 18
III. 2.Bitkisel Bezemeli Kaseler 22
III. 3.Figürlü Kaseler 84
III. 4.File (Ağ) Bezemeli Kaseler 104
III. 5.Uzun Taç Yapraklı Kaseler 108
SONUÇ 124
KATALOG 127
KAYNAKÇA 143
ÖZGEÇMİŞ 150

LEVHALAR ve TABLOLAR LİSTESİ

Lev. I. Fig.1: İthaka'dan (İ.Ö.300-250) British Museum'da korunan gümüş kap.

Fig.2: Bulgaristan'da bulunmuş gümüş kase (İ.Ö. 200-150).

Lev. II. Fig.3: İran'da bulunmuş Akhamenid dönemi cam phiale.

Fig.4: Gordion'da bulunmuş ağ bezemeli cam kasenin sanatçı Piet de Jong tarafından yapılmış rekonstrüksiyonu.

Lev.III. Fig.5: Gordion'da bulunmuş uzun taç yapraklı cam kase.

Fig.6: Atina Agorası'ndan bir figürlü kase.

Lev.IV. Fig.7: Korinth'ten uzun taç yapraklı bir kase.

Fig.8: Tarsus'tan bitkisel bezemeli bir kase.

Lev.V. Fig.9: Metropolis'ten uzun taç yapraklı kase.

Fig.10:Attika ve Delos tipli kaselerin karşılaştırılması.

Lev.VI. Fig.11: K1 numaralı bindirme yapraklı kasenin çizimi.

Lev.VII. Fig.12: K1 numaralı bindirme yapraklı kasenin fotoğrafı.

Lev.VIII. Fig.13: Bitkisel bezeme örnekleri.

Lev.IX Fig.14: K2 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.X Fig.15: K2 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XI Fig.16: K3 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.XII Fig.17: K3 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XIII Fig.18: K4 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.XIV Fig.19: K4 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XV Fig.20: K5 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.XVI Fig.21: K5 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XVII Fig.22: K6 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.XVIII Fig.23: K6 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XIX Fig.24: K7 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.XX Fig.25: K7 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XXI Fig.26: K8 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.

Lev.XXII Fig.27: K8 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.

Lev.XXIII Fig.28: K9 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXIV Fig.29: K9 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXV Fig.30: K10 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXVI Fig.31: K10 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXVII Fig.32: K11 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXVIII Fig.33: K11 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXIX Fig.34: K12 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXX Fig.35: K12 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXXI Fig.36: K13 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXXII Fig.37: K13 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXXIII Fig.38: K14 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXXIV Fig.39: K14 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXXV Fig.40: K15 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXXVI Fig.41: K15 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXXVII Fig.42: K16 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XXXVIII Fig.43:K16 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XXXIX Fig.44: K17 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XL Fig.45: K17 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XLI Fig.46: K18 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XLII Fig.47: K18 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XLIII Fig.48: K19 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XLIV Fig.49: K19 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XLV Fig.50: K20 numaralı bitkisel bezemeli kasenin çizimi.
Lev.XLVI Fig.51: K20 numaralı bitkisel bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.XLVII Fig.52: K21 numaralı figürlü kasenin çizimi.
Lev.XLVIII Fig.53: K21 numaralı figürlü kasenin fotoğrafı.
Lev.XLIX Fig.54: K22 numaralı figürlü kasenin çizimi.
Lev.L Fig.55: K22 numaralı figürlü kasenin fotoğrafı.
Lev.LI Fig.56: K23 numaralı figürlü kasenin çizimi.
Lev.LII Fig.57: K23 numaralı figürlü kasenin fotoğrafı.
Lev.LIII Fig.58: K24 numaralı figürlü kasenin çizimi.
Lev.LIV Fig.59: K24 numaralı figürlü kasenin fotoğrafı.
Lev.LV Fig.60: K25 numaralı figürlü kasenin çizimi.

Lev.LVI Fig.61: K25 numaralı figürlü kasenin fotoğrafı.
Lev.LVII Fig.62: K26 numaralı figürlü kasenin çizimi.
Lev.LVIII Fig.63: K26 numaralı figürlü kasenin fotoğrafı.
Lev.LIX Fig.64: K27 numaralı file bezemeli kasenin çizimi.
Lev.LX Fig.65: K27 numaralı file bezemeli kasenin fotoğrafı.
Lev.LXI Fig.66: K28 numaralı uzun taç yapraklı kasenin çizimi.
Lev.LXII Fig.67: K28 numaralı uzun taç yapraklı kasenin fotoğrafı.
Lev.LXIII Fig.68: K29 numaralı uzun taç yapraklı kasenin çizimi.
Lev.LXIV Fig.69: K29 numaralı uzun taç yapraklı kasenin fotoğrafı.
Lev.LXV Fig.70: K30 numaralı uzun taç yapraklı kasenin çizimi.
Lev.LXVI Fig.71: K30 numaralı uzun taç yapraklı kasenin fotoğrafı.
Lev.LXVII Fig.72: K31 numaralı uzun taç yapraklı kasenin çizimi.
Lev.LXVIII Fig.73: K31 numaralı uzun taç yapraklı kasenin fotoğrafı.
Lev.LXIX Fig.74: K32 numaralı uzun taç yapraklı kasenin çizimi.
Lev.LXX Fig.75: K32 numaralı uzun taç yapraklı kasenin fotoğrafı.
Tab. 1. Adana Müzesi’ndeki Kalıp Yapımı Kaselerin Bezemelerine Göre Sayısal Dağılımı.

KISALTMALAR LİSTESİ

Abb. : Abbildungen

A.R. : Ağız çapı.

cm. : Santimetre.

Env. no : Envanter numarası.

Fig. : Figür

H : Yükseklik.

İ.Ö. : İsa'dan önce.

İ.S. : İsa'dan sonra.

Lev. : Levha.

Pl. : Plate

Tab. : Tablo

Taf. : Tafel

vb. : ve buna benzer.

vd. : ve devamı.

vs. : vesaire.

yy. : Yüzyıl.

GİRİŞ

Hellenistik dönem seramiğinin en iyi bilinen gruplarından biri kalıp yapımı kaseler ya da daha yaygın olarak kullanılan adıyla "Megara kaseleri"dir. Hellenistik dönemde kullanılan, yarı küresel forma sahip, kalıp yapımı ve üzerlerinde genellikle kabartma bitkisel bezemeler ya da figürler olan, kulpsuz kaselerdir. Tabanlarındaki ince kabartma halkalar ayakta durmalarını sağlar. Kantharosların yerine kullanıldıkları düşünülmektedir[1]. Kıta Yunanistan'dan[2] adalara[3], Anadolu'da Pergamon[4], Phokaia[5], Kyme[6], Ephesos[7], Miletos[8], Metropolis[9], Labraunda[10], Tarsus[11], Antiokhia'dan[12], Karadeniz kolonileri[13], Suriye, Mısır ve Rusya'ya[14] dek yayılan geniş bir coğrafyada karşımıza çıkmaktadır.

1883'te Benndorf, Athenaios'a dayanarak bu kaselerin Megara'dan geldiği yanılsamasıyla, "Megara kaseleri" olarak adlandırılmış ve Megaralılar tarafından kullanılan bir kap olan γυάλάς (gualas) olarak tanımlamıştır. Ancak sonraki kazı ve çalışmalar Benndorf'un yayınladığı kaselerin Atina üretimi olduğu, Megara ya da γυάλάς ile özel bir bağının olmadığını göstermiştir[15]. Edwards ise, bu kaseler için "kalıplanmış rölyef kase" tanımlamasını önermektedir[16]. Fakat kaselerin dudak ve ayak gibi çark yapımı bazı kısımları olduğundan, bu tanımlama da eksiktir. Athenaios, bir Atina içki kabı olan ημίτόμός'dan (hemitomos) söz etmekte ve bu kabın Atina kalıp yapımı kaselerle ilişkisi olduğunu ileri

[1] Rotroff 1982, 1.
[2] Edwards 1975; Rotroff 1982; Siebert 1978; Thompson 1934, 451-459.
[3] Laumonier 1978; Tölle 1974.
[4] Luca 1968.
[5] Civelek 2004.
[6] Bouzek 1974.
[7] Mitsopoulos 1991.
[8] Kossatz 1990.
[9] Gürler 1994.
[10] Hellström 1965, 19-23.
[11] Jones 1950.
[12] Waage 1948, 1-60.
[13] Bouzek 1990, 106-121.
[14] Rotroff 1982, 10.
[15] A.g.e., 3.
[16] Edwards 1975, 3, 88-90.

sürmektedir. Athenaios'un bu bilgi için kaynağı, Hellenistik dönemin Atina kaynaklarına ulaştığı varsayılan İ.S. 1. yüzyılda yaşamış Aleksandria'lı gramerci Pamphilos'tur. Athenaios ayrıca κόνδύ (kondu) denilen bir Pers içki kabından söz etmektedir. Bu hem Akhamenid hem de Arkaik Hellas'ta libasyon için kullanılan yarı küresel bir kasedir. Menander ve Hipparkhos, bu kabı Doğu ile ilişkilendirmişlerdir. Κόνδύ'dan söz eden kaynaklar, kalıp yapımı kaselerin İ.Ö. 220'lerdeki başlangıcından öncedir[17].

Kalıp yapımı kaselerin isimlendirmesi için, çeşitli öneriler yapılmakla birlikte, bunların hiçbirinin antik dönemde kullanılan bu seramik grubunu karşılamadığı görülmektedir. Bu nedenle halen günümüzde, yanlış olsa da arkeologlar arasında, anlaşılması kolay olduğundan dolayı, "Megara kasesi" terimi kullanılmaktadır.

Kalıp yapımı kaselerin, özellikle Hellenistik dönemdeki metal işçiliğinden etkilenerek yapıldığı anlaşılmaktadır[18]. Seramiklerin, metal kapları taklit etmesi daha erken dönemlerde de görülmektedir[19]. Form, motif ve firnis parlaklığı, metalden **(**altın, gümüş ve bronz) kaseleri andırmaktadır. Nil Deltası'ndaki Toukh-el Quarmous'da bulunan bir gümüş yarım küresel kase ile Atina Ulusal Müzesi'nde bulunan çok erken tipte bir pişmiş toprak kalıp yapımı kase hemen hemen aynıdır. İthaka'dan bir gümüş kap üzerindeki birbirini izleyen akanthus yaprakları ve ucu sivri lotus taç yapraklarından oluşan bezeme, kalıp yapımı kaseler ile paralellik göstermektedir[20] (Lev. I, Fig.1). Bulgaristan'da bulunmuş gümüş bir kasede de bitkisel bezemelerle süslenmiştir[21] (Lev. I, Fig.2). Kaselerin madalyonlarında sık olarak karşılaştığımız rozet motifine, Samothrake'de İ.Ö. geç 2. yüzyıl- İ.Ö. erken 1. yüzyıla tarihlenen bir gümüş kap parçasında da rastlanılmıştır[22].

[17] Rotroff 1982, 3.
[18] A.g.e., 6.
[19] Courby 1922, 169; Vickers 1985, 108-109.
[20] Rotroff 1982, 6.
[21] Hayes 1997, 40.
[22] Dusenbery 1998, 468.

Kalıp yapımı kaselerin paralel örnekleri Hellenistik dönemdeki cam eserlerde de görülmektedir. Alexandria ve Suriye'deki bazı yarı küresel cam kaseler, Atina Agorasındaki erken dönem kalıp yapımı kaseler ile form ve bezeme açısından benzerlik göstermektedir. Lotus taç yaprakları ve palmiye yaprakları birbirini izleyecek biçimde sıralanmıştır. Atina Agorası'ndaki kalıp yapımı kaselerin bir başka benzeri cam kase, Caucasus Mozdok'ta bulunmuştur. Bu cam kase bir rozet madalyona ve alternatif sıralanmış ***nympheae caerulea*** ve ***akanthus*** yapraklarından oluşan bir kalykse sahiptir[23]. Uzun taç yapraklı bezemeli Akhamenid dönemi cam bir phiale de İran'da bulunmuştur (Lev. II, Fig.3). Ayrıca Gordion'da ağ bezemeye sahip bir cam kase[24] (Lev. II Fig.4) ile uzun taç yapraklı bezemeye sahip bir cam kase ele geçmiştir[25] (Lev. III Fig.5).

Kalıp yapımı kaselerde kullanılan Mısır motifleri, kaselerin kaynağının Ptolemaioslar dönemi Alexandria'sı olduğunu düşündürmüştür[26]. Thompson, bu konuda Alexandria maden oyma sanatının etkisi olduğunu ve bu yüzden erken kaselerde Mısır öğelerine rastlandığını belirtmektedir[27]. Bitkisel elemanlarla çevrilmiş madalyon, palmiye dalı, yuvarlatılmış ***nymphea lotus,*** sivri uçlu ***nymphea caerulea,*** geniş ***nymphea nelumbo*** ve dalda oturan kuş motifleri Mısır'a özgüdür[28]. Rotroff, karşılıklı duran oğlakların, Mısır'a özgü olduğunu söylemekle birlikte, İ.Ö. 4. yüzyıla ait Attika mezar stellerinde ve Rhodos seramiklerinde bulunan bir Yakındoğu motifi olduğuna da dikkat çekmektedir[29]. Ayrıca yaprak ve taç yapraklarla bezenmiş kalykse sahip yarı küresel kaselerin Mısır'da eski krallıktan beri bilindiği ve bu bezemenin Akhamenid phialelerde yaygın olduğundan söz edilmektedir[30].

Hellenistik dönem kalıp yapımı kaselerin form ve bezemelerinin erken tarihte Doğu Akdeniz'de yaygın oluşuna ve Mısır'da metal etkisi olan seramiklerin sayıca azlığına, bunların içe dönük dudaklı olup Delos tipine benzer

[23] Rotroff 1982, 8.
[24] Rotroff 1982, 39.
[25] Jones 2005, 109.
[26] Rotroff 1982, 6.
[27] Thompson 1934, 455.
[28] A.g.e., 455.
[29] Rotroff 1982, 7; Kraus 1954-55, 119-123.
[30] A.g.e, 7.

olduğuna dikkat çekerek, bu kaselerin çıkış yerinin Mısır olmasını uzak bir ihtimal olarak değerlendirilmektedir[31].

Bugüne kadar Anadolu'da, Kıta Yunanistan'da, adalarda, tüm Akdeniz ve Karadeniz havzasında gerçekleştirilen arkeolojik kazı çalışmalarında çok miktarda kalıp yapım kasesi tam ya da parçalar halinde ele geçmiş ve çoğu yayınlanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Anadolu'nun, Atina kökenli kalıp yapımı kaseleri Korinth ve Sparta'dan sonra üretmeye başlayan öncü merkezler arasında olduğu anlaşılmıştır (Lev.III,Fig.6, Lev.IV,Fig.7-8, Lev.V,Fig.9)[32]**.** Anadolu'daki çeşitli kentlerden ele geçen örneklerin uzun yıllar boyunca üretim merkezinin Delos olduğu düşünülmüştür. Ancak daha sonraki araştırmalar sayesinde, atölyelerin Batı Anadolu'da bulunduğu ve Delos kökenli olarak değerlendirilen kaselerin ise İonia'da üretilerek, ticari potansiyeli olan Delos adasından ihraç edildiği ortaya çıkmıştır[33]. Seiterle'nin 1980 yılında bulduğu kase kalıplarından bir bölümünün Ephesos'ta üretildiği anlaşılmıştır[34].

Kalıp yapımı kaselerde Attika, Delos ve Kıbrıs yapımları olarak, Akdeniz'de oldukça geniş alanlara yayılmış üç form grubu belirlenmiştir. Attika tipi kaseler, derin gövdeli ve ağız kısmı dışa doğru genişlemektedir[35]. Güney İonia atölyelerinin ürünü olan Delos tipi ise sığ gövdeli ve ağız kısmı içe eğimlidir[36]. Kıbrıs kaselerinin madalyon kısımları bezemesiz ve dudak belirgin bir şekilde dışarıya dönüktür[37]. Atölye bölgeleri ve üretimlerinin karakteristik özellikleri bakımından İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren üretilmeye başlanan, Anadolu kökenli kabartmalı kaseler, boyut ve form özellikleriyle Atina yapımlarından farklıdırlar. Daha küçük ölçekte ve dar iç hacimle üretilen Anadolu üretimi kaseler, ithal Atina kaselerinden kolayca ayırt edilebilmektedirler (Lev.V, Fig.10)[38]**.**

---

[31] Rotroff 1982, 7.
[32] Resimler için bkz. Rotroff 1982, Plate 46, 238; Edwards 1981, Plate 46, C-1977-17; Tarsus I, 138, 309; Gürler 1994, Lev.20, 95.
[33] Anderson 1992, 30.
[34] Kossatz 1990, 134; Özdemir 2008, 302.
[35] Rotroff 1982, 14; Thompson 1934, 454.
[36] Courby 1922, 368; Thompson 1934, 454.
[37] Siebert 1980, lev.1 res.2.
[38] Rotroff 1982, Plate 73, 34; Kossatz 1990, Abbildung 27.

Atina'da görülen yaygın form, ağız kenarına doğru eğimli olarak açılan derin gövdeli ve tabana yalnızca küçük madalyonun rozetiyle oturmaktadır. Başlıca Bion, Hausmann ve A isimli atölyelerin[39] belirlendiği Atina Agorası'nda üretilen kalıp yapımı kaselerin formları zarif profillerine rağmen dengesiz ve sağlam duruşlu olmadıkları için birer içki kabı olarak kullanıma uygun olmadığı düşünülmüştür[40].

İonia atölyelerinde üretilen ve Delos tipi olarak adlandırılan kaseler, Atina üretimlerinin tersine, sığ, sağlam duruşlu ve düzleştirilmiş kaidelidir[41]. Delos tipi olarak adlandırılan kalıp yapımı kaseler için, Anadolu'nun en önemli üretim bölgesi olan İonia'da, topluca Ephesos-İon atölyeleri olarak adlandırılan birçok atölye bulunmaktadır. Apollonios, Menemakhos, Philon, Hera(ios), Bastonlu veya Asalı Komedyen (Le Comique á la Canne), Güzel Medusalar (Belles Meduses), Monogramist ve Kopyacı (Plagiaire) önemli İon atölyeleridir[42].

Kalıp yapımı kaselerin sınıflandırılmasında, genel olarak bezemeler göz önüne alınmaktadır. Fakat damgaların farkı atölyelerde taklit edilmeleri ve bir stilden diğerine geçişin kesin olmaması kesin tarihlemeyi engelleyebilecek bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır[43]. Atölyede çalışan kalıpçı ve damgacıların bir atölyede sürekli kalmadıkları, farklı atölyelere gittikleri düşünülmektedir[44]. Kalıplarla yapıldığından ve seri olarak üretilebildiklerinden, tarihlemenin tam olarak verilmesi mümkün değildir. Aynı motifler geniş zaman içinde tekrar kullanılmıştır ve değişiklikler çok yavaş olmuştur. Üretim kalitesi de tarihlemede bir kriter değildir [45].

[39] Rotroff 1982, 26-30.
[40] Özdemir 2008, 303.
[41] Özdemir 2008, 302-303; Rotroff, 1982, 14; Thompson 1934, 454.
[42] Mitsopoulos 1991, 13-67.
[43] Gürler 1994, 9.
[44] Laumonier 1977, 247.
[45] Rotroff 1982, 2.

Kalıp yapımı kaseler ile ilgili ilk çalışma Courby tarafından yapılmıştır[46]. Daha sonra Thompson, Atina Agorasın'nda çeşitli kuyulardan ele geçen seramikleri incelemiş ve bunlar arasında bulunan kalıp yapımı kaseleri tarihlendirmiştir[47]. Schwabacher de aynı malzeme üzerine incelemeler yaparak Thompson'ı desteklemiştir[48]. Edwards ise, Korinth'te bulunan kalıp yapımı kaseleri tahrip tabakalarına dayanarak tarihlendirmiştir[49]. Kalıp yapımı kaseler üzerine yapılan en geniş çalışma Rotroff'a aittir[50]. Rotroff, bu kaselerin kronolojisini oluşturmuştur. Siebert'in Peloponnessos atölyelerinin üretimleriyle ilgili detaylı çalışması vardır[51]. Anadolu'da ise Pergamon üretimleri Luca tarafından incelenmiş ve yayınlanmıştır[52]. İonia atölyeleri üretimleri için Laumonier'in çalışması önemlidir[53]. Bouzek[54], Kyme kazılarından ele geçirilen kalıp yapımı kaseleri, Mitsopoulos[55] Ephesos buluntularını, Kossatz[56] Miletos'ta buluntularını, Hellström[57] ise Labraunda kazısında ele geçirilen kalıp yapımı kaseleri incelemiştir. Civelek[58] Phokaia kazısı buluntularını, Gürler[59] ise Metropolis kazısı buluntularını incelemiştir. Kalıp yapımı kaseleri ile ilgili Tarsus buluntularını Jones[60], Antiokhia buluntularını ise Waage[61] incelemiştir.

Kalıp yapımı kaselerin üretimine, tüm merkezlerde kesin olmamakla birlikte, İ.Ö. 3. yüzyılın sonlarında başlanmış, kaseler İ.Ö. 2. yüzyıl boyunca en çok tercih edilen içki kabı olarak üretilmiş ve İ.Ö. 1. yüzyıl başlarında yerlerinin yavaş yavaş sigillatalara bırakmaya başlamışlardır[62].

---

[46] Courby 1922.
[47] Thompson 1934.
[48] Schwabher 1941.
[49] Edwards 1975.
[50] Rotroff 1982.
[51] Siebert 1978.
[52] Luca 1968.
[53] Laumonier 1977.
[54] Bouzek 1974.
[55] Mitsopoulos 1991.
[56] Kossatz 1990.
[57] Hellström 1965.
[58] Civelek 1994, Civelek 2004, Civelek 2006.
[59] Gürler 1994.
[60] Jones 1950.
[61] Waage 1948.
[62] Bouzek 1974, 15.

Thompson, Atina'daki üretimi, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine vermek gerektiğinden ve en erken kaselerin, Mısır etkisi altındaki Atina'da bitkisel bezemeliler olabileceğini düşünmektedir[63]. Rotroff, daha sonra yaptığı çalışmalarla üretimin İ.Ö. 240'da başladığını önermiştir[64].

Korinth'te üretim İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde başlar, İ.Ö. 146'da sona erer[65]. Delos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından biraz önce başlayan üretim İ.Ö. 1. yüzyılın ortalarına dek sürer[66]. Argos'ta kalıp yapımı kaseler İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısından itibaren görülür ancak üretimin bitiş tarihi bilinmemektedir. Sparta'da kalıp yapımı kase üreten atölyelerin İ.Ö. 2. yüzyıldan itibaren üretime başladığı anlaşılmaktadır. Peloponnesos'daki Arkadia'da ise üretimin ilk başladığı yıllar İ.Ö. 3. yüzyıl sonu içinde yer almakla beraber, İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarsında üretim yoğunluğu artmıştır. Theselya'da Demetrias'ta İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden itibaren kalıp yapımı kaselere rastlanır[67].

Pergamon'da kalıp yapımı kase üretimi 8. ve 16. yapı evreleri arasında, İ.Ö. 3. yüzyılın sonunda başlamıştır. Burada kalıp yapımı kaseler İ.S. 1. yüzyılın sonlarına dek görülmektedir[68]. Hellenistik dönemde Atina ve Rhodos ile birlikte Akdeniz'in ticaret merkezlerinden biri olan Delos'da, İonia, Pergamon ve Attika üretimi kaseler, aynı tabaka içinde birlikte bulunmuştur[69]. Ephesos'ta, kalıp yapımı kaselerin görülmeye başlanması İ.Ö. 200'den biraz öncedir[70]. Bu tip kaselerin üretimi Tarsus'ta İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar görülmektedir[71]. Metropolis'teki kalıp yapımı kaselerin bulundukları tabakada ele geçen sikkeler yardımıyla İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinden İ.Ö. 1. yüzyılın içlerine kadar var oldukları saptanmıştır[72].

[63] Thompson 1934, 457-458.
[64] Rotroff 1982, 108.
[65] Edwards 1980, 189.
[66] Laumonier 1977, 7.
[67] Siebert 1978, 172-188.
[68] AvP XI/1 123-169.
[69] Laumonier 1977, 7.
[70] Gürler 1996, 38.
[71] Jones 1950, 164; Bouzek 1974, 15.
[72] Gürler 1994, 38.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Adana Müzesi'nde bulunan kalıp yapımı kaselerin tümü müzeye satın alma yoluyla gelmiş olup toplam otuz iki adettir. Amacımız Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerin tipoloji ve kronolojisini, üretim özelliklerini belirlemek, diğer Hellenistik merkezlerin üretimleriyle karşılaştırarak farklılık ve benzerliklerini ortaya koymaktır. Ayrıca, Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler üzerine bugüne kadar bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle çalışma orijinaldir. Satın alma yoluyla müzeye kazandırılmış olsalar da, Adana ve civarından gelmiş olduklarını düşünmekteyiz. Bu noktadan hareketle, Adana civarındaki Hellenistik yerleşimler ve Kilikia Bölgesi'ndeki diğer Hellenistik merkezlerden gelen benzer malzeme önem kazanmaktadır.

LEVHA I

Fig.1: İthaka'dan (İ.Ö.300-250) British Museum'da korunan gümüş kap.

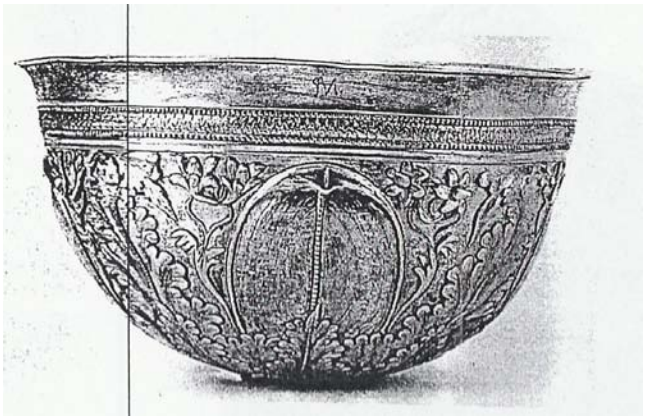

Fig.2: Bulgaristan'da bulunmuş gümüş kase (İ.Ö. 200-150).

LEVHA II

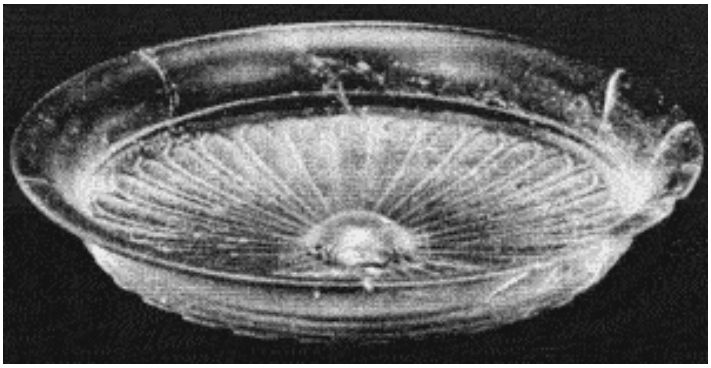

Fig.3: İran'da bulunmuş Akhamenid dönemi cam phiale.

Fig.4: Gordion'da bulunmuş ağ bezemeli cam kasenin sanatçı Piet de Jong tarafından yapılmış rekonstrüksiyonu.

LEVHA III

Fig.5: Gordion’da bulunmuş uzun taç yapraklı cam kase.

Fig.6: Atina Agorası’ndan bir figürlü kase.

LEVHA IV

Fig.7: Korinth’ten uzun taç yapraklı bir kase.

Fig.8: Tarsus’tan bitkisel bezemeli bir kase.

LEVHA V

Fig.9: Metropolis'ten uzun taç yapraklı kase.

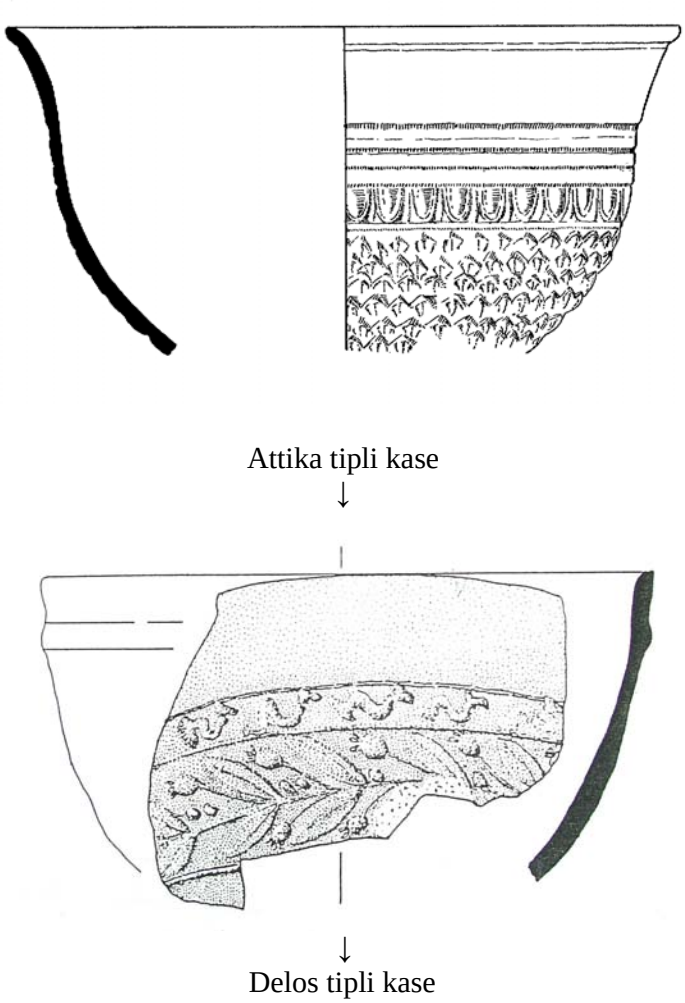

Fig.10: Attika ve Delos tipli kaselerin karşılaştırılması.

I. KALIP YAPIMI KASELERİN ÜRETİM TEKNİĞİ

Kalıp yapımı kaselerin üretim teknikleri, ayrıntılı bilgileri Courby[73], Thompson[74] ve Rotroff'un çalışmalarında ayrıntılı olarak anlatılmıştır[75]. Genellikle kalıpta yapılmış olsalar da, özellikle ağız ve taban kısımlarının çarkta düzeltildiği göz ardı edilmemelidir.

Üretimdeki ilk aşama kalıbın hazırlanmasıdır. Genellikle 0,5 cm. kalınlığında, boyasız, çark yapımı bir kase hazırlanmaktadır. Kalıp, halka ayak veya kabartma bir kaide üzerinde durmaktadır. Dudak ince ve hafif dışa dönüktür. Atina Agorası'nda ele geçen kaselerin dış yüzeyleri üzerinde görülen bir ya da daha fazla yatay çark izi yivin, çömlekçinin kaseyi daha iyi kavramasına olanak sağladığı düşünülmektedir[76]. Kalıbın dış yüzü genellikle pürüzlü ve işlenmemiştir. İç kısım silinip temizlendiğinden çark izleri genelde görülmez.

Kalıp, kil yumuşakken yapılmakta ve kalıbın iç kısmına bezemeler mühürler yardımıyla uygulanmaktadır. Kaselerin iç yüzeylerinin büyük bölümü mühürlerle damgalanarak, yapılmak istenilen kompozisyon oluşturulur[77]. Atina Agorası'nda yapılan kazılarda çok sayıda pişmiş toprak mühür ele geçmiştir. Fakat bunların yanı sıra daha önceleri maden ya da kireçtaşından mühürlerin kullanıldığı[78] ve mühürlerin özellikle üretimin erken yıllarında doğrudan metal vazolardan alındığı düşünülmektedir. Kilin daralması ve detay kayıpların tekrarı nedeniyle, motif ve figürler daha kaba olmaya başlarlar. Bu yüzden çömlekçi mühürleri daha etkili olmaları için kalıba daha derin bastırır ve böylece kasede daha yüksek bir kabartma oluşturur[79]. Önce ağız bölgesi ve madalyon bir bezeme dizisi ya da bir yiv ile sınırlandırılmakta, daha sonra kompozisyon tasarlanarak uygulanmaktadır. Böylelikle farklı bezeme ve figürlere sahip küçük mühürler

[73] Courby 1922, 327-328.
[74] Thompson 1934, 452.
[75] Rotroff 1982, 4.
[76] A.g.e., 4.
[77] Rotroff 1982, 4-5; Thompson 1934, 452.
[78] Rotroff 1982, 4.
[79] A.g.e., 4.

tarafından kalıp oluşturulmuş olur. Bu aşamada kalıp, kaselerin üretimi için hazır hale getirilmiştir.

İlk olarak tamamlanmış olan kalıp fırınlanır, sonra çömlekçi yumuşak hamuru, kalıbın içine bastırır ve parmaklarıyla hamurun kalıbın üzerine iyi bir biçimde oturmasını sağlar. Kalıbı çark üzerine yerleştirir ve kalıbın kaymasını engellemek için nemli kil yardımıyla sabitler. Kabın iç yüzeyini çarkı döndürerek pürüzsüz hale getirir. Kaselerin pürüzsüz iç tarafları ve kalıplanmayan fakat çarkta çekilen dışa dönük ağız kenarında da çark izleri görülebilmektedir. Daha sonra ise kaseyi, kalıbın içinden rahatlıkla çıkartabilmek için nemini çekmesini sağlayacak kadar tutmak gerekmektedir. Bir miktar büzülmeye uğrayan kase, kalıp içerisinden kolaylıkla çıkartılabilecektir. Bu işlem birkaç gün aldığından, çömlekçi düzenli üretim için çok sayıda farklı kalıba ihtiyaç duyar. Bu durum kaseler arasındaki büyük çeşitliliği açıklamaktadır[80].

Kalıptan çıkartılan kaseye, bazen çömlekçi tarafından ayrıntılar eklenmektedir. Kase astarlandıktan sonra fırına yerleştirilmekte ve kaseleri birbirinden ayırmak için aralarına kilden yapılmış halkalar yerleştirilmektedir. Bu halkaların izi bazen madalyonda kırmızı bir halka şeklinde görülebilmektedir[81]. Kaseler arasında bazen dikkatsiz pişirmenin sonucu olarak, kırmızı ve siyah alacalı astar da görülebilmektedir. Bu iki renkli görünüm bazen de istenilerek yapılırdı[82]. Bu renk farklılığı konusunda ise Kossatz farklı düşünmektedir. Fırın içerisinde kaselerin üst üste dizildiğini ve bu yüzden farklı sıcaklıklara maruz kaldıklarını ve renk farklılıkları meydana geldiğini ileri sürmektedir[83].

Atölyeler arasında kalıp ve damga alışverişi olup olmadığı konusunda da farklı görüşler vardır. Rotroff[84], bu konuda alışverişin olduğu düşünürken Kossatz[85] bu fikre karşı çıkmaktadır ve çömlek ustasının kendisinin yarattığı

[80] Rotroff 1982, 4.
[81] A.g.e., 5.
[82] Thompson 1934, 454.
[83] Kossatz 1990, 1.
[84] Rotroff 1982, 5.
[85] Kossatz 1990, 2.

bezemeleri başka bir çömlekçi ustasına ödünç olarak vermesinin, kişisel onurunu zedeleyeceğini ileri sürmektedir.

Önemli unsurlardan biri de kalıpların ömürleri ile ilgili konudur. Genelde aynı kalıptan çıkmış olan kaselerin sayısı, kalıbın yıpranması ile sınırlanmaktadır. Oldukça yıpranan kalıp bir daha kullanılmayacaktır. Ancak bazı örneklerde aşırı yıpranan kalıplar kullanılmaya devam etmektedir ya da kırılan kalıplar tamir edilerek kullanım süreleri uzatılmaktadır. Kalıbın uzun süre kullanılması aynı zamanda üstünde yer alan bezemenin popüler olmasına da bağlıdır[86].

[86] Küçük 2006, 105.

II. ADANA MÜZESİ'NDEKİ KALIP YAPIMI KASELERİN ÖZELLİKLERİ

II. 1. Kil ve Astar

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerin yirmi tanesinde açık turuncu-kahve renk kil görülmektedir. Bunlardan 2, 5, 28, 29 ve 31 numaralı kaseler kırmızı, 3, 4, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24 ve 32 numaralı kaselerde turuncu renk astarlıdır. 21 ve 25 numaralı kaselerin astarları siyah ve kahverengi alacalıdır. 6, 23 ve 27 numaralı kaselerde turuncu –kahve renkte kil görülmektedir. 6 numaralı kase siyah ve kızıl alacalı astarlıdır. 23 ve 27 numaralı kaselerin astarları koyu kırmızı renktedir. 10, 11 ve 12 numaralı kaselerde turuncu renk kil görülmekte olup üçünün de astarları kırmızı renktir. 7 numaralı kase açık turuncu – kahve renk killidir ve astarı devetüyü - siyah renk alacalıdır. 1 numaralı kasemizin kili açık turuncu ve astarı kırmızı renktedir. 22 ve 26 numaralı kaselerin killeri açık sarı, astarları kahverengi ve siyah renk alacalıdır. 30 numaralı kasemizin kil rengi açık turuncu, astarı ise kırmızı renklidir. Kaselerimizin tümünün kili mikalıdır.

II. 2. Form, Ölçü ve Teknik

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler arasında, yarı küresel formda derin ve sığ örnekler görülebilmektedir. Genellikle ağız çapı 9 - 15,2 cm. arasında, yükseklik ise, 4,5 - 9,4 cm. arasında değişmektedir.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler çoğunlukla ağız çerçevesi, kalyks ve madalyon sistemi ile bezenmiştir. 22, 23 ve 26 numaralı figürlü kaselerimizde gövde, kalyks ve duvardan oluşmaktadır. Toplam on üç adet kasemizde madalyon bezemesi bulunmaktadır. Bunlar, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 24, 29 ve 30 numaralı kaselerdir. Kalıp yapımı kaselerin kalys kısmındaki bezemeler çok çeşitlidir. Adana Müzesi örnekleri bu açıdan beş gruba ayrılmaktadır. Bunlar, bindirme yapraklı, bitkisel bezemeli, figürlü, file bezemeli ve uzun taç yapraklı kaselerdir.

III. ADANA MÜZESİ'NDEN KALIP YAPIMI KASELER

III. 1.Bindirme Yapraklı Kaseler

Balık pulu motifli kaseler olarak da isimlendirilen bu tüp kaselerde bezemenin ana şemasını üst üste binen yapraklar oluşturmaktadır[87]. Bu kaselerde görülen yapraklar, basit bir mührün yinelenmesiyle yapılırlar ve kasenin kalyks kısmını tamamıyla çevirirler[88]. Kaseyi çevreleyen yapraklar iki grupta incelenir. Birinci grupta büyük yapraklar yer alır. Bunlar arasında en çok görülenler lotus yapraklarıdır. Ayrıca büyük ve uzun eğreltiotları, mızrak uçlu yapraklar da görülür. Bu tür yapraklarla bezeme edilen kaseler erkene tarihlenir. Rotroff, bunları İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl başları arasına tarihler[89]. İkinci gruptaki yapraklar küçüktürler. Bunlar arasında küçük eğreltiotları, küçük akanthus yaprakları ve palmetler yer alır. İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden başlayıp İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına kadar tarihlenir[90].

Bindirme yaprak motifli kaseler genellikle kozalak taklidi kaseler, bitkisel ve figürlü kaselerle birlikte incelenirler[91]. Atina Agorası'nda, bu kase grubu için İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına dek uzanan tarih verilir[92]. Edwards, Korinth'de Mummius'un İ.Ö. 146'daki kenti tahribi sırasında, bu süslemeye sahip kaselerin üretilmekte olduklarını bildirmektedir[93]. Delos'taki kaseler için verilen en erken İ.Ö. 166 tarihi verilmektedir[94]. Ephesos örnekleri ise İ.Ö. 200 civarına tarihlendirilmektedir[95].

Adana Müzesi kalıp yapımı kaseleri arasında bindirme yaprak bezemeli tek bir kase bulunmaktadır. K1 Numaralı kasemiz (Lev. VI,VII) dışa doğru eğimli ve konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç

[87] Civelek 1994, 11.
[88] Rotroff 1982, 16-17.
[89] A.g.e. , 17.
[90] A.g.e., 17.
[91] A.g.e., 15-33.
[92] A.g.e., 16.
[93] Edwards 1981, 189.
[94] Laumoiner 1977, 7.
[95] Mistopoulos 1991, 68.

ve dış yüzeyi koyu kırmızı renkte astar boyalıdır. Kasenin iki çizgi çerçeve ile sınırlandırılmış madalyonunda düzensiz sıralanmış sekiz taç yapraklı rozet bulunmaktadır. Kalyks, madalyonun dış çerçeve çizgisinden itibaren kasenin tüm gövdeyi kaplayan ucu sivri küçük lotus yapraklarının üst üste bindirilmesiyle oluşturulmuş bezemeye sahiptir. Ağız çerçevesi ile kalyks arasında tomurcuk dizisi sıralanmış olup çerçeve İon kymationu ile süslenmiştir.

Form açısından kasemizle en çok benzerlik gösteren örnekler Argos ve Antiokhia buluntusu kaselerde ve Mersin Müzesi'nde korunan bir kasede görülmektedir[96]. İon kymationlu çerçeve tipi İonia bölgesi atölyelerinde sık görülen bir bezeme çeşididir. Delos tipli kalıp yapımı kaselerin üretildiği Philon, Hera(ios), La Comique a la canne gibi birçok atölyenin ürünlerinde de İon kymationlu çerçeve karşımıza çıkmaktadır[97]. Tarsus ve Antiokhia ve Dorylaion buluntuları ile Mersin Müzesindeki kaselerde özellikle oksuz İon kymationu bezemesi kullanılmıştır. Tarsus ve Antiokhia buluntusundaki birçok kasenin ağız çerçevesi bizim örneğimizle oldukça benzerlik göstermektedir[98]. Kalyksteki ucu sivri küçük lotus yapraklarının üst üste bindirilmesiyle oluşturulmuş bezeme sistemi en çok Delos tipli kaseler üreten atölyelerin ürünlerinde karşımıza çıkmaktadır[99]. Ayrıca Atina Agorası ve Delos üretimleri ile Sadberk Hanım Müzesindeki bir örnekte de görülmektedir. Madalyon bezemesinin benzeri ise Atina Agorası üretimi bir kasede karşımıza çıkmaktadır[100].

Adana Müzesi'ndeki bu gruba ait kasede yer alan yapraklar küçüktürler. Stilistik açıdan incelendiğinde ve benzerleriyle karşılaştırıldığında kasemiz için İ.Ö. 3. yüzyıl 2. yarısı ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları arasındaki zaman tarih olarak önerilebilir.

---

[96] Siebert 1978, Pl. 95, A.135, Di.42; Çorbacı 2007, 178, Çiz.1, 179, Çiz. 2; Waage 1948, Fig.9, 26.
[97] Laumonier 1977, 250.
[98] Jones 1950, 174,176; Waage 1948, fig.9, 26; İssi 2009, 260, a; Çorbacı 2007, 178, Çiz.1, 179, Çiz. 2.
[99] Laumonier 1977, Pl.64,65; Rotroff 1982, Pl. 73, 34; Anlağan 2000, 115, 27.
[100] Rotroff 1982, Pl. 73, 21.

LEVHA VI

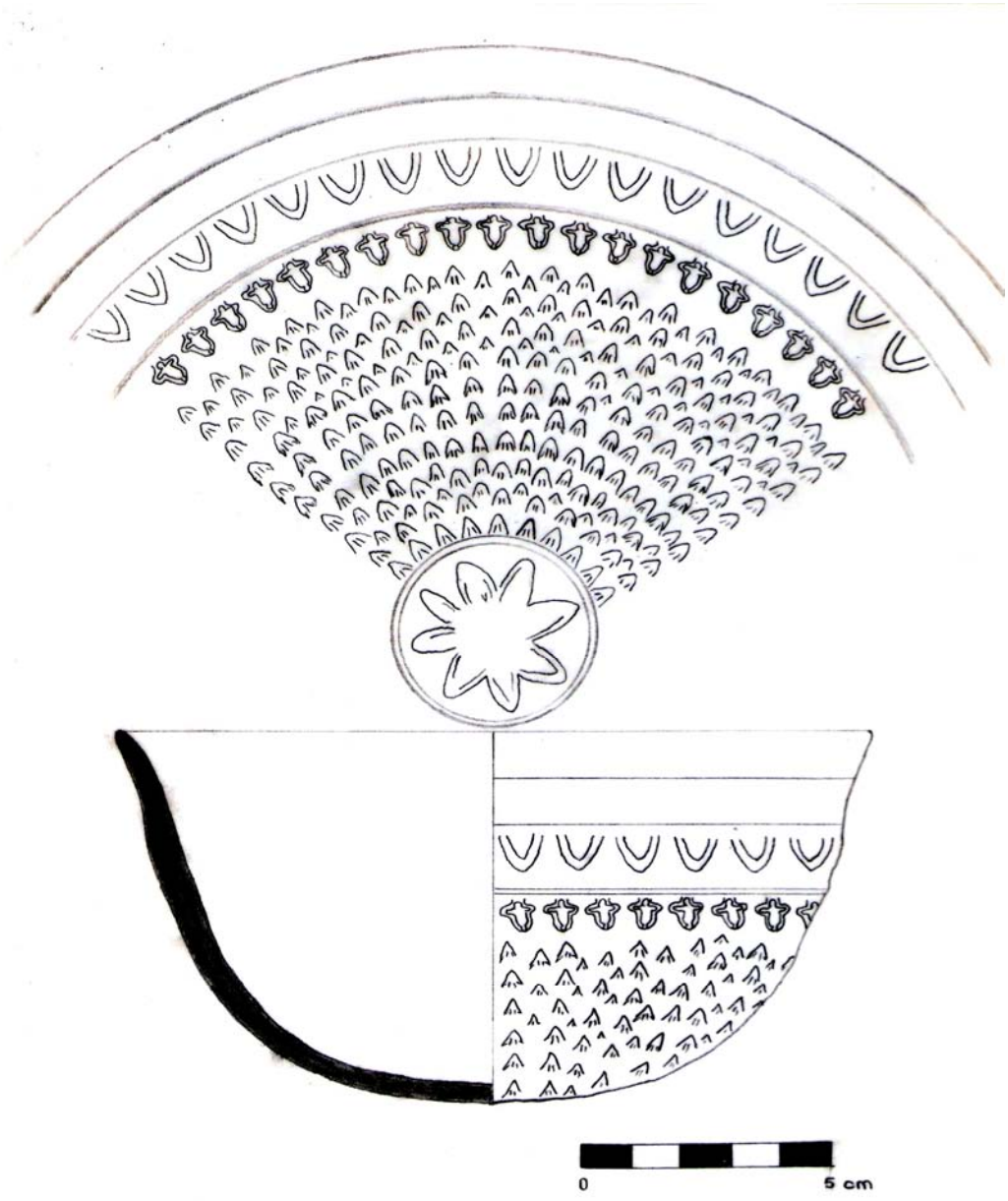

Fig. 11: K1 numaralı bindirme yapraklı kase.

LEVHA VII

Fig. 12: K1 numaralı bindirme yapraklı kase.

III. 2. Bitkisel Bezemeli Kaseler

Bitkisel bezemeli kaseler, kalıp yapımı kaselerin erken tiplerindendir[101]. Bitkisel bezemeli ve figürlü kaselerden hangisinin önce çıktığı konusunda tartışmalar devam etmektedir[102]. Rotroff'a göre bitkisel bezemeli kase üretimi İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde başlamış, bazı İ.Ö. 3. yüzyıl üretimleri doğrudan metal kaseden kopya alınarak yapılmıştır[103]. Thompson, taban madalyonu, palmiye dalı ve lotus yaprakları gibi öğelerin Mısır özelliği olduğunu belirtir, çoğunlukla bu grubun erken kaselerinde, Mısır etkilerini aramak gerektiğinden bahseder[104]. Thompson, Atina'da bitkisel bezemeli kase üretiminin başlangıcını İ.Ö. 3. yüzyılın ortalarına verir[105]. Pergamon'da bitkisel bezemeli kaselerin başlangıcı İ.Ö. 2. yüzyılın 2. çeyreğindedir[106]. Kyme'de bitkisel bezemeli kaselerin ilk çıkışı İ.Ö. 200'lere verilmektedir[107].

Bitkisel bezemeli kaseler, kalıp yapımı kaselerin en ilgi çekici ve en güzel örnekleridir. Bu kaselerin ana bezemesinin çeşitli yaprak ve çiçekler oluştururlar. Kaseler üzerinde görülen yapraklar değişik isimler alırlar (Lev. VIII).

Akanthus: Kenger, yaban enginarı yaprağı[108]. Kenarları yırtıklı, merkezi yaprak damarlı geniş yaprak. Birçok çeşidi görülür.

Eğreltiotu: Uzun, sivri uçlu, hem merkezi hem de yatay damarlı yaprak.

Palmet: Bir sapın iki tarafında simetrik olarak sıralanmış uzunca yapraklardan oluşur[109].

---

[101] Gürler 1994, 44.
[102] Rotroff 1982, 17.
[103] A.g.e., 18.
[104] Thompson 1934, 455.
[105] A.g.e., 315.
[106] AvP XI/1, 140, Pl. 50;294a.
[107] Bouzek 1974, 36.
[108] Saltuk 1997, 17.
[109] A.g.e. , 134.

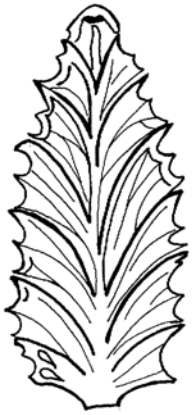
Nymphaea Lotus: Merkezi damarlı, yuvarlak taç yaprak. Uzun, kısa veya uçları öne kıvrık örnekleri bulunur.

Nymphaea Caerulea: Merkezi damarlı, sivri uçlu taç yaprak.

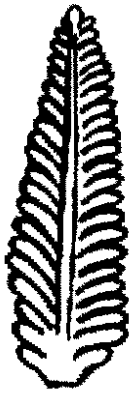
Nymphaea Nelumbo: Merkezi damarlı, öne kıvrılmış geniş yaprak[110].

[110] Rotroff 1982, Plate 94; 87, 138, 108, 13, 55, 375.

LEVHA VIII

Akanthus

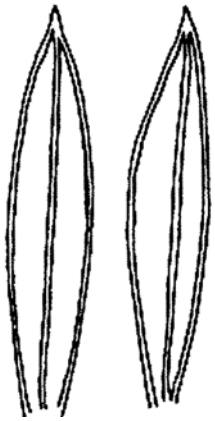
Eğreltiotu

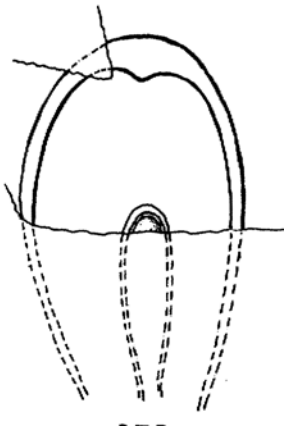
Palmet

Nymphaea Lotus

Nymphaea Caerulea

Nymphaea Nelumbo

Fig. 13: Bitkisel Bezeme Örnekleri.

Kaseler üzerinde yer alan bitkiler dipte madalyonun etrafını sararak kalyks kısmını oluştururlar. Kalyks üzerindeki yatay frizlere ayrılan alanda da çeşitli bitkiler yer alır[111]. Adana Müzesindeki kalıp yapımı kaselerinde bitkilerin düzenlenmesinde zengin kompozisyonlar dikkati çeker.

Adana Müzesi kalıp yapımı kaseleri arasında on dokuz adet bitkisel bezemeli kase bulunmaktadır. Ağız çapı 13cm., yüksekliği 7,5 cm. olan K2 numaralı kasede (Lev.IX, X) dudak hafif dışa eğimli ve derin konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve az mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kiremit kırmızı renkte astarlıdır. Kasenin ağız çerçevesi ise tomurcuk dizisi ile süslenmiştir. Kalyks, madalyondan çıkan lotus tomurcukları, her lotus tomurcuğu arasında geniş palmiye yaprakları ve bunların arasında da eğrelti otlarının bulunduğu bir bezemeye sahiptir. Kasenin madalyonunda merkezi damarlı altı taç yapraklı rozet bulunmaktadır.

Form açısından kasemizle en çok benzerlik gösteren örnek İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimlerinde bulunmaktadır[112]. Kasemizin ağız çerçevesinde ki tomurcuk dizisi bezemesinin aynı örneğini Pnyx buluntusu bir kasede görmekteyiz[113]. Peloponnesos örneklerinde de benzerlerine rastlamaktayız. Özellikle de İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl arasında üretim yapan Argos, Demetrios – Iason atölyesi üretimlerinde[114]. Kalykste ki bezeme elemanlarından benzer eğrelti otu bezemesine Delos tipli üretim yapan Plagiaire atölyesi üretimlerinde, Tarsus ve Miletos örneklerinde görmekteyiz[115]. Geniş yaprakları palmiyeler ise genelde Argos'ta Demetrios – Iason atölyesi ürünlerinde görülmektedir[116]. Kasemizin madalyonunu oluşturan merkezi damarlı altı taç yapraktan oluşan rozetin benzerini ise Peloponnesos, Kleagoras atölyesi

[111] Civelek 1994, 21.
[112] Siebert 1978, Pl.96, K.315.
[113] Edwards 1956, Pl. 51, 104.
[114] Siebert 1978, Pl. 71, 4.
[115] Laumonier 1977, Pl. 79, 590; Jones 1950, 139, 315; Kossatz 1990, Abb. 21, M375.
[116] Siebert 1978, Pl. 75.

üretiminde rastlamaktayız[117]. K2 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 3. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları arasındaki zaman tarih olarak önerilebilir.

[117] A.g.e., Pl. 77, 3.

LEVHA IX

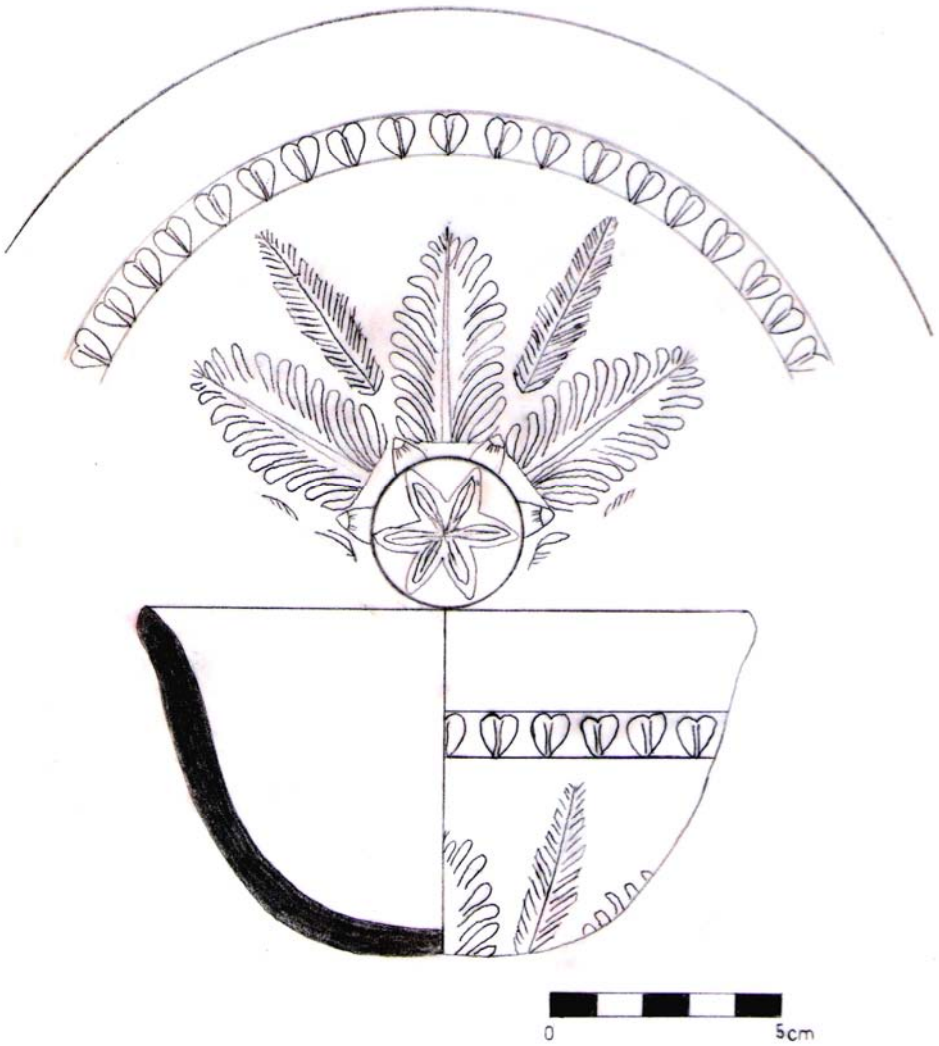

Fig. 14: K2 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA X

Fig. 15: K2 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 14,2 cm., yüksekliği 8,9 cm. olan K3 numaralı kasemiz (Lev.XI, XII) dudak çok hafif dışa eğimli ve derin konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, az kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi turuncu renkte astarlıdır. Tam olmakla beraber ağız kısmında onarım görmüş olan kasemizin ağız çerçevesi ve ağız çevresi siyah ve koyu kahverengi alacalıdır. Kasenin ağız çerçevesi inci dizisi arasında tomurcuk dizisi ile süslenmiştir. Kalyks'de asma yaprakları, üzüm salkımları ve filizler bulunmaktadır. Madalyon çerçevesizdir ve dört adet asma yaprağından oluşmaktadır.

Kasemizin formu, K4 numaralı kasemizle ve Argos'ta ki İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde üretime başlayıp İ.Ö. 146'ya kadar üretimin devam ettiği Monogram atölyesinde üretilen bir kasenin formu ile çok benzerdir[118]. Ağız çerçevesindeki tomurcuk bezemesi ise Miletos örneklerinde karşımıza çıkmaktadır[119]. Kalyks'te ki bezemeler asma yaprakları ve filizleri ile üzüm salkımlarından oluşmaktadır. Kyme'de, Miletos'ta, Argos'taki Monogram atölyesi ürününde, Atina Agorası'nda, Korinth'te ve Tarsus'ta karşımıza çıkmaktadır[120]. Kasemizin madalyonu çerçevesizdir ve dört adet asma yaprağından oluşmaktadır. Asma yapraklı madalyon için diğer üretim ve buluntu yerlerinde başka bir benzeri yoktur. Bu da kasemizi daha önemli ve ünik kılmaktadır.

K3 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları arasında üretildiğini söyleyebiliriz.

[118] Siebert 1978, Pl. 96, M41.
[119] Kossatz 1990, Abb.41, M690.
[120] Bouzek 1974, Fig.3, 65; Kossatz 1990, Abb. 41, M691; Siebert 1978, Pl. 29, M.69; Pl. 40, An. 8-9; Pl.72, 5-6, Pl.73, 2, Rotroff 1982, Pl. 11, 63; Edwards 1980, Pl. 45, C-1980-116; Jones 1950, 131, 181.

LEVHA XI

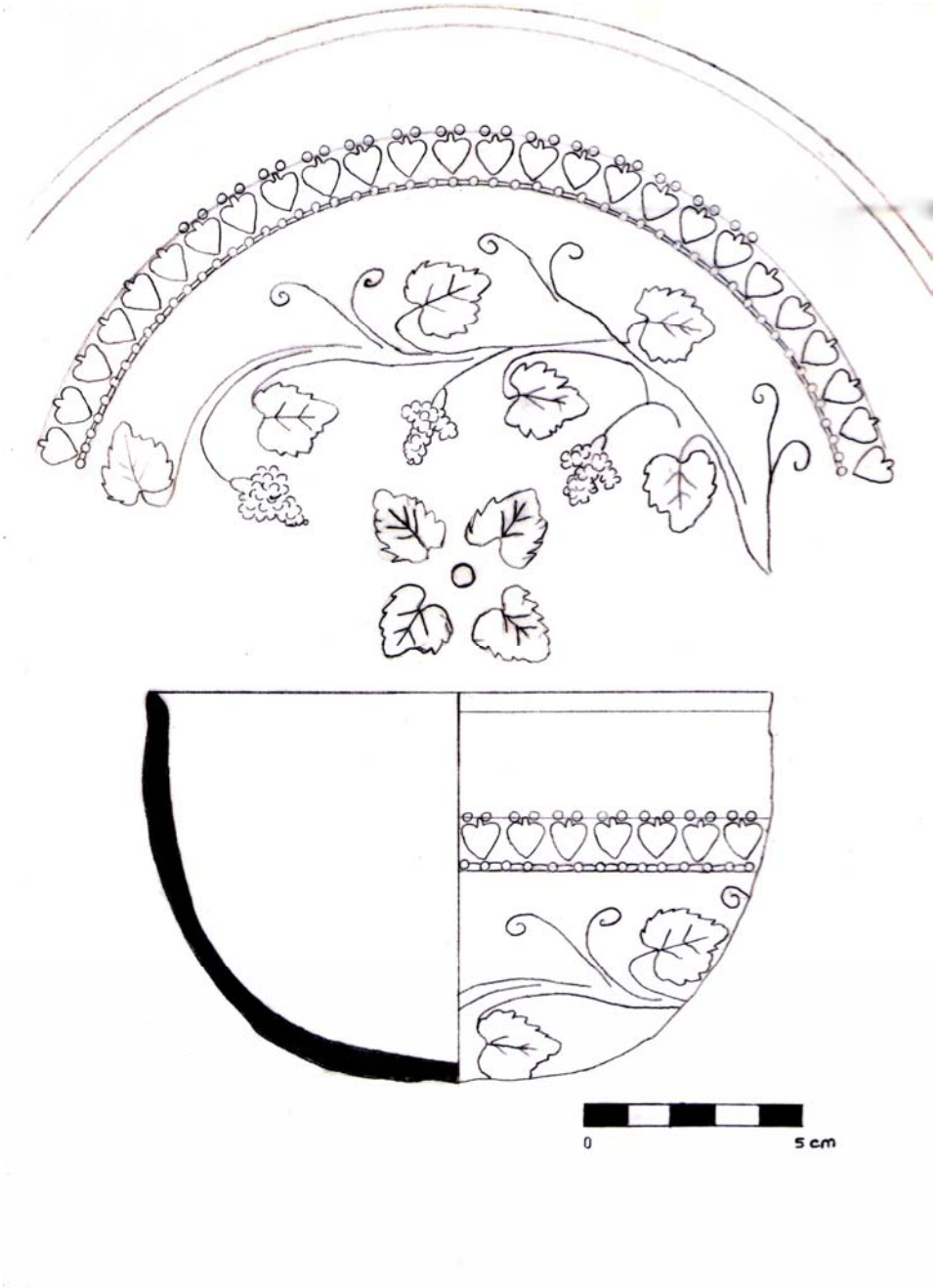

Fig. 16. K3 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XII

Fig. 17: K3 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 13,6 cm., yüksekliği 9 cm. olan K4 numaralı kasemiz (Lev.XIII, XIV) dudak çok hafif dışa eğimli ve gövde dudağa doğru dikleşerek yükselmektedir. Derin konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi turuncu renkte astarlıdır. Ağız çerçevesi ve ağız çevresi siyah ve koyu kahverengi alacalıdır. Kasenin ağız çerçevesi inci - boncuk dizisi ile süslenmiştir. . Kalyks uzun lotus yaprakları arasında akanthus yaprakları ve ağız çerçevesi alt çizgisine doğru lotus ve akanthus arasında palmetler ile bezenmiştir. Madalyonda merkezi tomurcuklu ve sekiz taç yapraklı rozet bulunmaktadır.

Kasemizin formu K3 numaralı kasemizle ve Argos'ta ki İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde üretime başlayıp İ.Ö. 146'ya kadar üretimin devam ettiği Monogram atölyesinde üretilen bir kasenin formu ile çok benzerdir[121]. Ağız çerçevesinde ki inci – boncuk dizisi Hellenistik dönemdeki her merkezde görülmekle birlikte kasemizdeki bezemeye en yakın benzerleri Uşak Müzesi'nde korunan örneklerde görmekteyiz[122]. Kasemizin kalyks'indeki bezeme Kyme'de ve Tarsus'ta karşımıza çıkmaktadır[123]. Madalyondaki sekiz taç yapraklı rozet sık kullanılan bir bezemedir. Kasemizin en yakın madalyon bezemesini ise Atina Agorası ve Tarsus örneklerinde görmekteyiz.[124].

K4 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları arasında üretildiğini söyleyebiliriz.

[121] Siebert 1978, Pl.96, M41.
[122] Karcı 2006, 44, Çiz. 4; 57, Çiz. 17.
[123] Bouzek 1974, Fig.2, 42, Fig.3, 60; Jones 1950, 138, 305.
[124] Rotroff 1982, Pl. 73, 49, Pl. 98, 204; Jones 1950, 138, 305.

LEVHA XIII

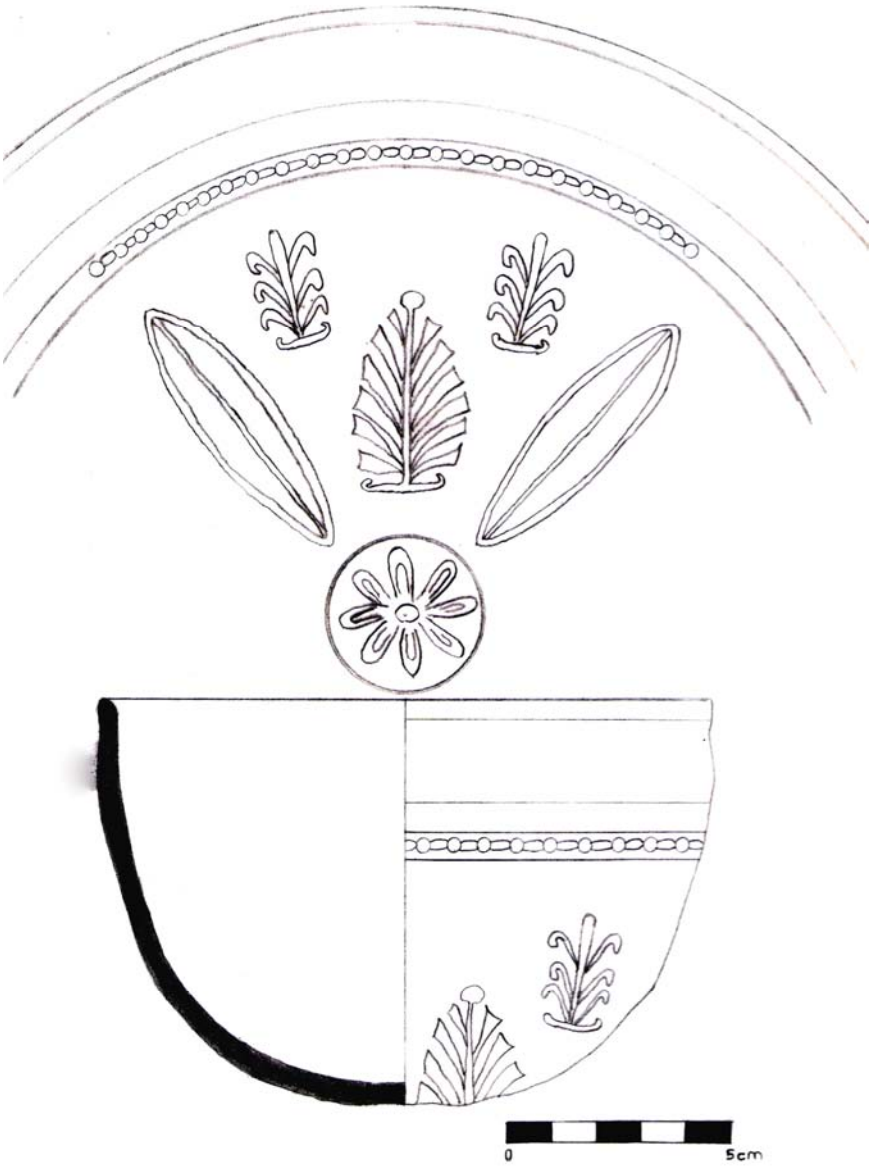

Fig. 18: K4 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XIV

Fig. 19: K4 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 14,2 cm., yüksekliği 7,9 cm. olan K5 numaralı kasemiz (Lev. XV, XVI) dudak dışa dönük ve derin konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızı, koyu turuncu renkte astarlıdır. Kasemizin ağız çerçevesi ve ağız çevresi siyah ve alacalıdır. Ağız çerçevesi küçük yumurta dizisinden oluşan çerçeve arasında oksuz İon kymationu ile bezenmiştir. Kalyks'de uzun palmiye yaprakları arasında tunik giysisiyle stilize betimlenmiş Psykhe[125] bulunmaktadır. İnci dizisi ile çerçevelenmiş madalyon altı taç yapraklı çiçek rozetten oluşmaktadır.

Kasemizin form olarak benzeri Peloponessos'ta ki Corcyre buluntusu bir kaseyle aynıdır[126]. Ağız çerçevesindeki küçük yumurta dizisinden oluşan çerçeve arasında oksuz İon kymationlu bezeme de Peloponessos'ta ki Delphes atölyesi üretimi kaselerle benzerdir[127]. Kalyks'teki bezemelerden Psykhe ve uzun palmiye yaprak betiminin çok benzerini Atina Agorası buluntularında, uzun palmiye yaprak betimini diğer bir benzerini de İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos'taki Kleagoras atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[128]. Madalyondaki inci dizisi ile çerçevelenmiş altı taç yapraklı rozeti de Atina Agorası örneklerinde görülmektedir[129].

K5 numaralı kasemiz benzer örnekleriyle, İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine tarihlenmelidir.

[125] Ruh anlamına gelen Psykhe Latin yazarı Apuleius'un 'Dönüşümler' adlı eserinde anlattığı 'Eros'la Psykhe' masalının kahramanıdır. Erhat 1997, 258.
[126] Siebert 1978, Pl. 98, Cor.2.
[127] A.g.e. 1978, Pl. 91, 1.
[128] Rotroff 1982, Pl. 31, 172; Pl. 77, 139; Siebert 1978, Pl. 37, K. 277.
[129] Rotroff 1982, Pl.73, 26.

LEVHA XV

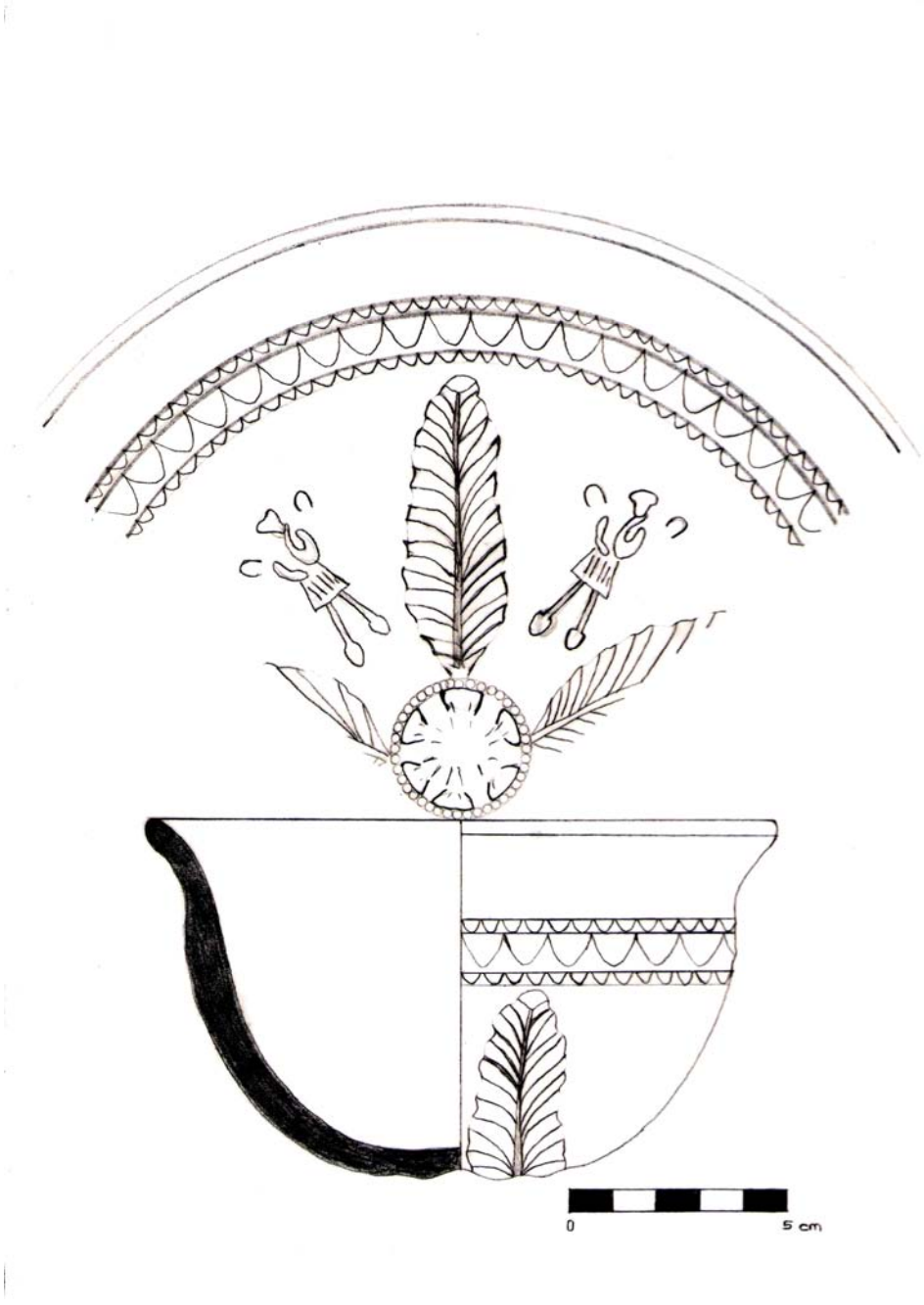

Fig. 20: K5 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XVI

Fig. 21: K5 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 13,2 cm., yüksekliği 8,8 cm. olan K6 numaralı kasemiz (Lev.XVII, XVIII) hafif dudak dışa dönük ve derin konik gövdelidir. Turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi siyah ve kızıl alacalı renklerde astarlıdır. Çift kalın çizgiden oluşan ağız çerçevesi çizgisi altında sarmal bezemesi bulunmaktadır. Kalyks'de, ucunda sola doğru bakan tomurcuk bulunan sarmaşık dalları ve bu dallar arasında üzerinde bir erkek figürü oturan ve sağa doğru hareketli aslan veya at figürü bulunmaktadır. Madalyon, kalın çerçeveli ve bezemesizdir.

Kasemizin form olarak benzerleri Peloponessos'taki Delphes atölyesi üretimi bir kase[130] ile K3 ve K4 numaralı kaselerdir. İki kalın hattan oluşan ağız çerçevesi altındaki sarmal bezemesinin benzerleri Miletos buluntusu bir kasenin ağız çerçevesinde, Tire Müzesinde korunan bir örnekte ve Sadberk Hanım Müzesinde korunan kalıp yapımı bir kasenin ağız çerçevesinde karşımıza çıkmaktadır[131]. Kasemizin kalyksinde betimlenen ucunda sola doğru bakan tomurcuklu sarmaşık dallarını ise Delos üretimi bir kasenin kalysinde ve Atina Agorası buluntusu bir kasenin kalyksinde görmekteyiz[132]. Delos üretimi örnekle aradaki tek fark tomurcuğun sağında bir çiçek rozetin bulunmasıdır. Sarmaşık dalları arasında üzerinde bir erkek figürü oturan ve sağa doğru hareketli aslan veya at figürünün bir benzeri de Miletos buluntusu bir kasenin kalyksinde karşımıza çıkmaktadır[133]. K6 No.'lu kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olacağını düşünmekteyiz.

[130] Siebert 1978, Pl. 99, Del.51.
[131] Kossatz 1990, Abb.32, M485; Gürler 2000, Çiz.3; Anlağan 2000, 107, 24.
[132] Laumonier 1977, Pl. 122, 1114, 1134; Rotroff 1982, Pl. 74, 55.
[133] Kossatz 1990, Abb. 32, M509.

LEVHA XVII

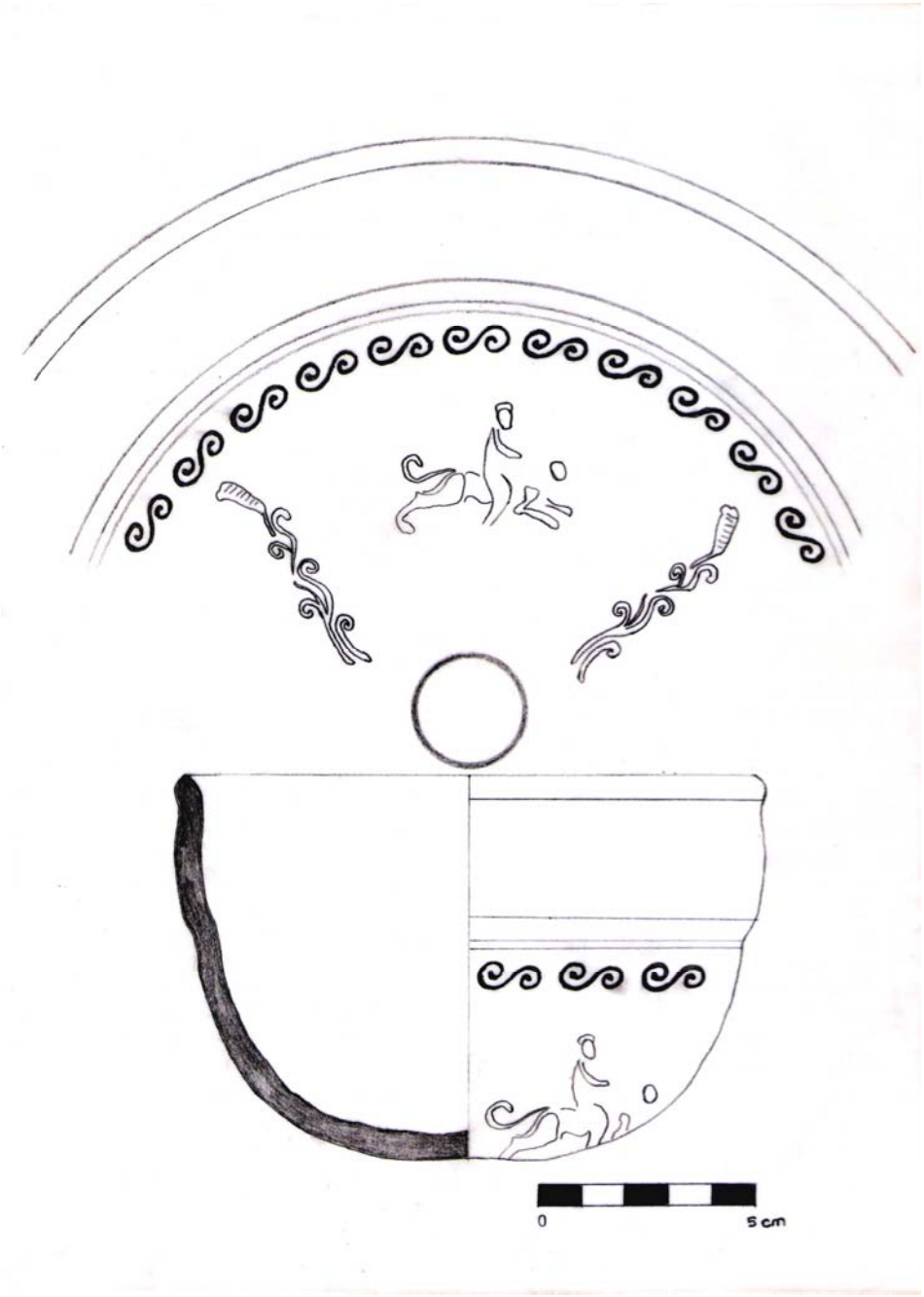

Fig. 22: K6 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XVIII

Fig. 23: K6 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 10,8 cm., yüksekliği 7,6 cm. olan K7 numaralı kasemizde (Lev.XIX, XX) gövde ağza doğru dik gelmekte ve dudak hafif dışa dönüktür. Derin konik gövdelidir. Sarıya yakın açık turuncu renkli, kireç ve az mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi devetüyü ve siyah alacalı renklerde astarlıdır. Ağız çerçevesi yukardan aşağıya doğru sırayla boncuk-makara dizisi, inci dizisi ve tomurcuk dizisi bezemelidir. Kalyks'de madalyon çerçevesinden çıkan saplı ve 2 tomurcuklu rozetler ile sarmaşık filizleri ve uç kısımları dışa dönük sarmaşık filizleri arasında palmiye ve lotus yaprakları. Palmiye ve lotusların bulunduğu sarmaşık filizleri arasında ve rozetlerin üstünde elinde mızrak – ok tutan Eros figürü bulunmaktadır. İnci dizisi ile çerçevelenmiş madalyonda on sekiz küçük taç yapraktan oluşan çiçek rozet bulunmaktadır.

Kasemizin formuyla en yakın benzerlik gösteren örnek Peloponessos'taki Gortys d'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede karşımıza çıkmaktadır[134]. Ağız çerçevesindeki bezemelerin benzerlerine ise Phokaia buluntusu bir kasede ve Sadberk Hanım Müzesinde korunan kalıp yapımı bir kasenin ağız çerçevesinde görülmektedir[135]. Kasemizin kalyks'indeki madalyon çerçevesinden çıkan saplı ve 2 tomurcuklu rozet bezemesinin bir benzerini Miletos buluntusu bir kasede görmekteyiz[136]. Uç kısımları dışa dönük sarmaşık filizi bezemesinin örneklerine Atina Agorasında rastlamaktayız[137]. Sarmaşık filizleri arasında lotus bezemesini Peloponnessos'taki Delphes atölyesi üretimi bir kasede, palmiye yaprağı bezemesinin benzer örneğini ise Peloponnessos'taki Epidauros buluntusu bir kaseye ait kalyks parçasında görmekteyiz[138]. Eros figürünün benzerine ise Peloponnessos'taki Delphes atölyesi üretimi bir kasede rastlamaktayız[139]. İnci dizisi ile çerçevelenmiş madalyona en yakın örnek ise Atina Agorası Bion atölyesi üretimi bir kasenin madalyonunda bulunmaktadır[140]. K7 numaralı

[134] Siebert 1978, Pl.97, Go,72.
[135] Civelek 2004, Lev.21, fig.3; Anlağan 2000, 59, 1.
[136] Kossatz 1990, Abb. 45, M734.
[137] Rotroff 1982, Pl. 10, 59; Thompson 1934, 351, fig. 34, C16.
[138] Siebert 1978, Pl. 59, Del.38; Pl. 43, Ep.9
[139] Siebert 1978, Pl. 57, Del.2.
[140] Rotroff 1982, Pl. 98, 174.

kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine tarihlemek uygun olacaktır.

LEVHA XIX

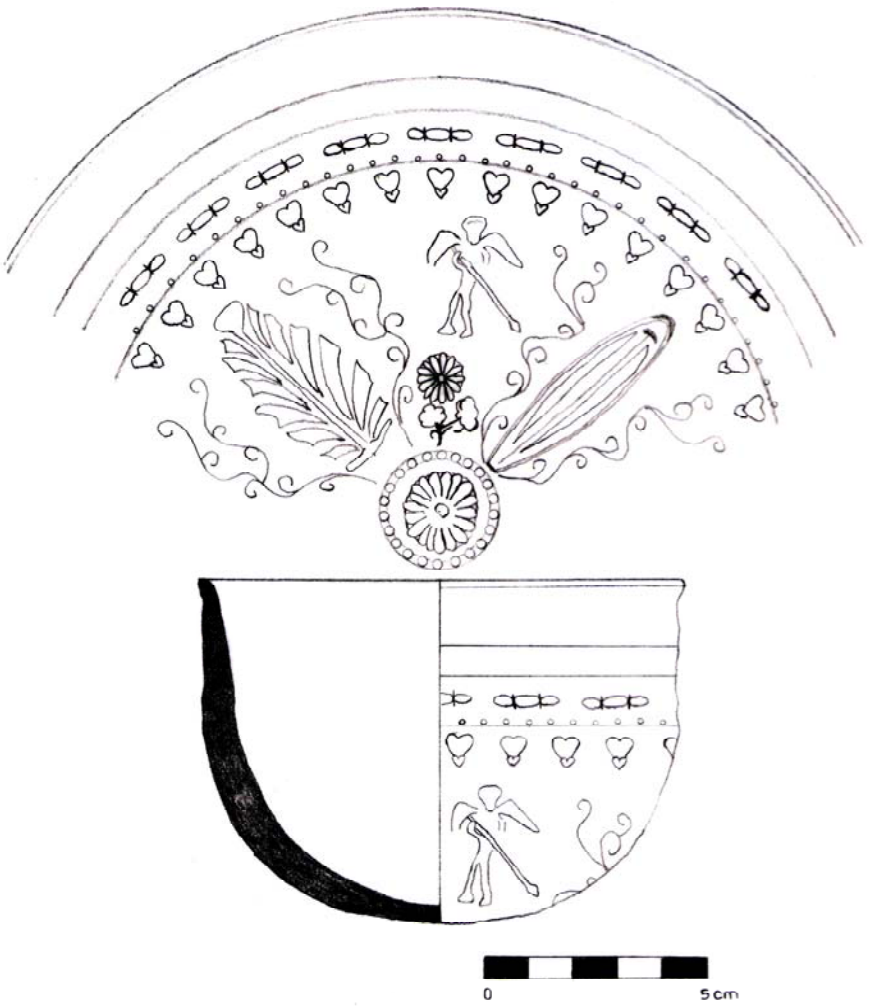

Fig. 24: K7 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XX

Fig. 25: K7 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 12,8 cm., yüksekliği 6,9 cm. olan K8 numaralı kasemiz (Lev.XXI, XXII) hafif dudak dışa dönük ve konik gövdelidir. Sarıya yakın açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi turuncu renk astarlıdır. Astar kasemizin çok az kısmında korunmuştur. Kasemiz tam olmakla birlikte ağız kısmında küçük bir parçası kırıktır. Ağız çerçevesi sola doğru sıralanmış üçlü yaprak demetleriyle bezenmiştir. Kalyks'de palmiye yaprakları, palmiye yapraklarının sol ucundan ağız çerçevesine kadar küçük palmetler ve her birinin arasında ağız çerçevesine dayalı iri boncuklar bulunmaktadır. Madalyon sekiz taç yapraklı çiçek rozet ve her bir yaprağın arasında iri boncuklar ile bezenmiştir.

Kasemizin form olarak benzerlerine Phokaia buluntusu profil veren kalıp yapımı bir kase parçasında ve ve Argos'ta ki İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde üretime başlayıp İ.Ö. 146'ya kadar üretimin devam ettiği Monogram atölyesinde üretilen bir kasede görmekteyiz[141]. Ağız çerçevesinde sola doğru sıralanmış üçlü yaprak demeti bezemesinin benzerlerine Tarsus ve Korkyra buluntusu kaselerde ve Delos üretimi kaselerde görmekteyiz[142]. Kalyskteki palmiye yapraklı bezemenin en yakın örneklerine ise Miletos buluntularında görmekteyiz[143]. Madalyondaki sekiz taç yapraklı çiçek rozet ve her bir yaprağın arasında iri boncuklar Argos'ta ki İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde üretime başlayıp İ.Ö. 146'ya kadar üretimin devam ettiği Monogram atölyesi üretimlerinde ve İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimlerinde bulunmaktadır[144].

K8 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olacağını düşünmekteyiz.

[141] Civelek 2006, 193, fig.1f; Siebert 1978, Pl. 96, M41.
[142] Jones 1950, 149, 610; Siebert 1978, Pl. 94, 1; Laumonier 1977; Pl. 122, 3291.
[143] Kossatz 1990, Abb.30, M460, Abb.41, M695.
[144] Siebert 1978, pl.76, 8, Pl.77,1.

LEVHA XXI

Fig. 26: K8 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXII

Fig. 27: K8 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 13 cm., yüksekliği 7,3 cm. olan K9 numaralı kasemiz (Lev.XXIII, XXIV) hafif dudak dışa dönük ve konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya çalan turuncu, yer yer siyah, alacalı astarlıdır. Ağız çerçevesi kalın çift alt çizgi üzerinde sola doğru koşan geyikler veya dağ keçileriyle bezenmiştir. Kalyks'de madalyondan başlayıp ağız çerçevesine kadar uzanan ince eğrelti otları bulunmaktadır. Madalyon altı taç yapraklı çiçek rozet ve her yaprağın arasında tomurcuklar ile bezenmiştir.

Kasemizin form olarak benzerlerine İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi bir kasede, Antiokhia buluntusu bir kasede ve K8 numaralı kasemizde görmekteyiz[145]. Kasemizin ağız çerçevesindeki koşan geyik veya dağ keçisi bezemesine Tarsus buluntusu bir kasede ve Mersin Müzesinde korunan bir kasede görmekteyiz[146]. Kasemizde kullanılan koşan geyik veya dağ keçisi bezemesinin başları belli değildir. Bu durum bizlere kullanılan kalıbın eski bir kalıp olduğunu düşündürür. Madalyondan başlayıp ağız çerçevesine kadar uzanan ince eğrelti otları bezemesinin benzerleri ise Olympie ve Tarsus buluntuları arasında karşımıza çıkmaktadır[147]. Madalyondaki altı taç yapraklı çiçek rozet bezemesini ise İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimlerinde görmekteyiz[148].

K9 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine tarihleyebiliriz.

[145] Siebert 1978, Pl. 96, K.225; Waage 1948, fig.18,3.
[146] Jones 1950, 139, 312; Çorbacı 2007, 179, Çiz. 2.
[147] Siebert 1978, Pl.90, 4; Jones 1950, 138, 305.
[148] Siebert 1978, Pl. 77, 3.

LEVHA XXIII

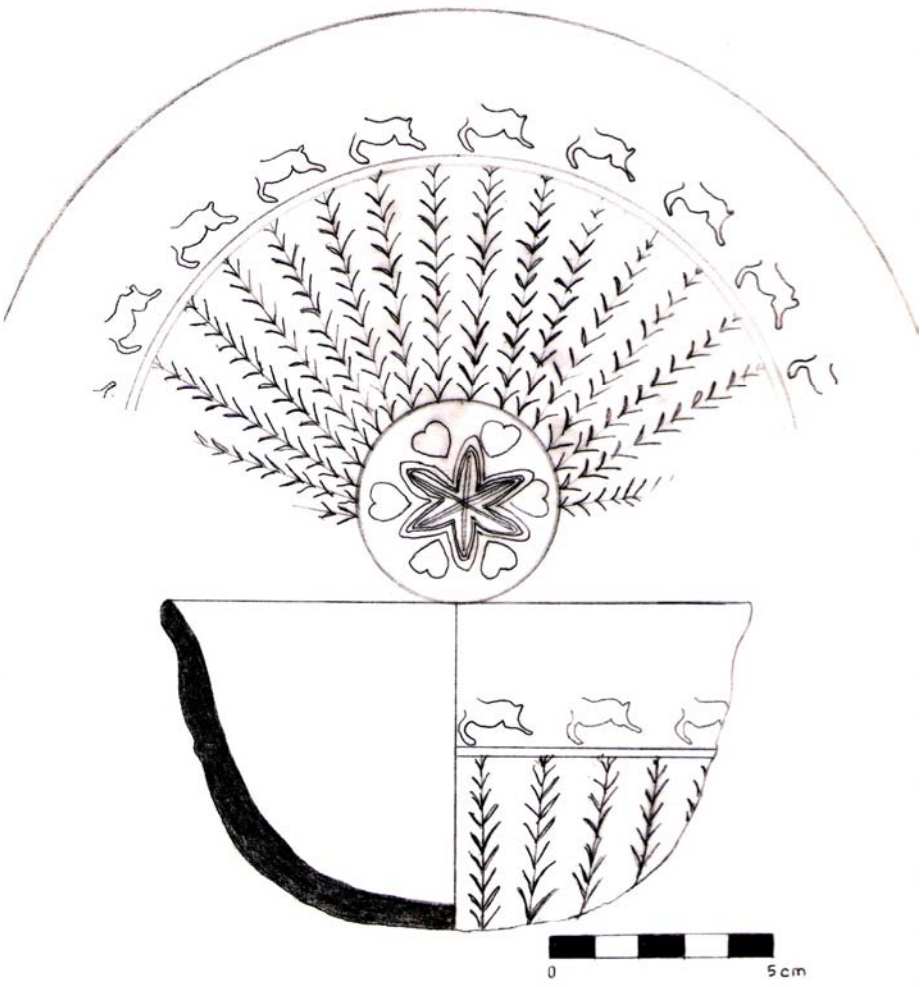

Fig. 28: K9 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXIV

Fig. 29: K9 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 11,8 cm., yüksekliği 5,9 cm. olan K10 numaralı kasemizde (Lev.XXV, XXVI) dudak dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Turuncu renkli, az kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi koyu kırmızı astarlıdır. Kasemiz tam olmakla beraber ağız kısmında küçük kırıkları vardır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi madalyon çerçevesinden ağız çerçevesine kadar uzanan ince palmiye yaprakları ile bezenmiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerlerine İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi kaselerde görmekteyiz[149]. İnce uzun palmiye yaprakları ile bezemeli kalyks örneklerine Tarsus buluntusu kaselerin bazı örneklerinde, İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi kaselerde ve Delos üretimi kaselerde görmekteyiz[150].

K10 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[149] Siebert 1978, Pl. 96, K.225.
[150] Jones 1950, 138, 305; 142, B; Siebert 1978, Pl. 32, K. 39; Pl. 34, K. 153; Pl. 90, 4; Laumonier 1977, Pl. 79, 590.

LEVHA XXV

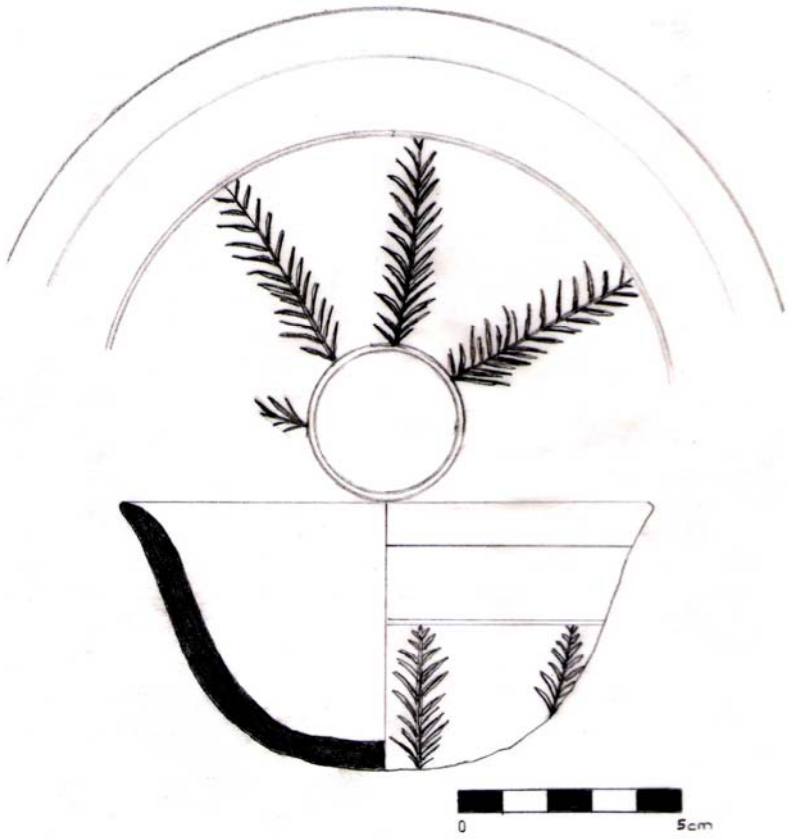

Fig. 30: K10 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXVI

Fig. 31: K10 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 11,9 cm., yüksekliği 5,3 cm. olan K11 numaralı kasemizde (Lev.XXVII, XXVIII) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızı astarlıdır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi akanthus yaprakları ve palmiye yaprakları ile bezenmiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerine Mersin Müzesinde korunan kalıp yapımı bir kasede görmekteyiz[151]. Kasemizin akanthus yaprakları ve palmiye yaprakları ile bezemeli kalyks örneklerine İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi kaselerde ve İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısında üretime başlayıp İ.Ö. 2. yüzyılın sonuna kadar üretime devam eden Argos, d'Agathocles atölyesi üretimlerinde görmekteyiz[152]. Kalyksteki bezemelerden palmiye yaprakları benzerleri ise Aigeira, Miletos ve Tarsus buluntusu kalıp yapımı kaselerde ve Korinth'de İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına tarihlenen bir kasede karşımıza çıkmaktadır[153]. Akanthus yapraklarının benzerleri ise Uşak Müzesinde korunan kalıp yapımı kaselerden birisinde görmekteyiz[154].

K11 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[151] Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4.
[152] Siebert 1978, Pl. 8, A. 77; Pl. 36, K.225.
[153] Kossatz 1990, Abb. 21, M375; Jones 1950, 138, 305; 142, B; Williams-Zervos 1982, 125, Pl. 40;26; Trummer 1988, 312;5.
[154] Karcı 2006, 41, Çiz.1.

LEVHA XXVII

Fig. 32: K11 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXVIII

Fig. 33. K11 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 12,6 cm., yüksekliği 5,8 cm. olan K12 numaralı kasemizde (Lev.XXIX, XXX) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Turuncu renkli, az kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızı astarlıdır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi sola doğru sıralanmış üçlü palmiye demeti ile bezenmiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerine K 11 numaralı kasemizde ve Mersin Müzesinde korunan kalıp yapımı kaselerden birisinde görmekteyiz[155]. Kasemizin kalyksindeki sola doğru sıralanmış üçlü palmiye demeti bezemesi benzerine Olympie buluntusu bir kalıp yapımı kasede görmekteyiz[156].

K12 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[155] Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4.
[156] Siebert 1978, Pl. 89, 1.

LEVHA XXIX

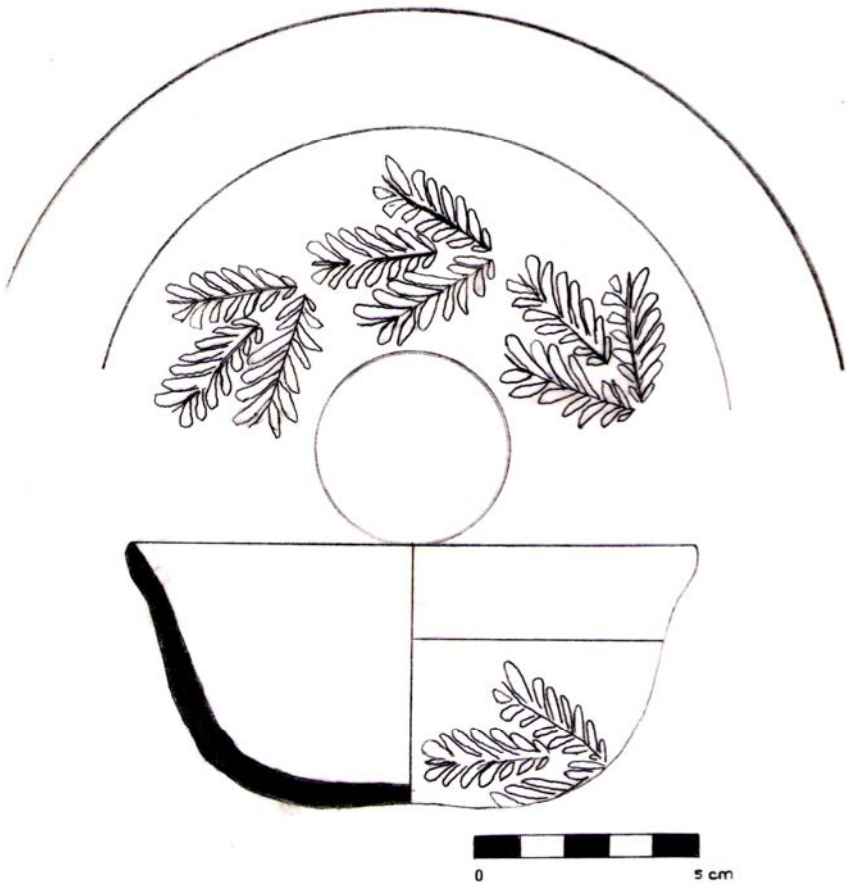

Fig. 34: K12 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXX

Fig. 35: K12 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 12 cm., yüksekliği 5,6 cm. olan K13 numaralı kasemizde (Lev.XXXI, XXXII) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya yakın turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi aşağıdan yukarıya doğru iki yana açılmış iki sıra yaprak ve ağız çerçevesine doğru daha küçük yapraklar ve ortasında tomurcuklar ile benzemiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerine K 10 numaralı kasemizde ve Mersin Müzesinde korunan kalıp yapımı kaselerden birisinde görmekteyiz[157]. Kasemizin kalyksindeki aşağıdan yukarıya doğru iki yana açılmış iki sıra yaprak ve ağız çerçevesine doğru daha küçük yapraklar ve ortasında bulunan tomurcuk bezemesi örneklerine Tarsus buluntusu, Smyrna Agorası buluntusu ve Delos üretimi örneklerinde görmekteyiz[158].

K13 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[157] Çorbacı 2007, 179, Çiz. 2.
[158] Jones 1950, 131, J; Laumonier 1977, Pl. 96, 5477; Çelik 2007, Lev.27, 152.

LEVHA XXXI

Fig. 36: K13 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXXII

Fig. 37: K13 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 11,4 cm., yüksekliği 5,2 cm. olan K14 numaralı kasemizde (Lev.XXXIII, XXXIV) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Gövde ağza doğru çok eğimlidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya yakın turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi sola doğru sıralanmış merkezi damarlı nymphaea caerulea'lar ile bezenmiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerine Ceyhan yukarı ova yüzey buluntusu profil veren kalıp yapımı bir kasede görülmektedir[159]. Kalyks'te sola doğru sıralanmış merkezi damarlı nymphaea caerulea bezemesine en yakın benzer örneği ise Atina Agorası buluntularında görmekteyiz[160].

K14 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[159] Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b.
[160] Rotroff 1982, Pl. 94, 55.

LEVHA XXXIII

Fig. 38: K14 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXXIV

Fig. 39. K14 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 13 cm., yüksekliği 5,2 cm. olan K15 numaralı kasemizde (Lev.XXXV, XXXVI) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi beş adet palmiye yaprağı ve yapraklar ile ağız çerçevesi çizgisi arasında deniz kabukları ile bezenmiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerine Peloponessos'taki Gortys d'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede karşımıza çıkmaktadır[161]. Kalyks'te madalyon çizgisinden çıkıp yayvan ve yuvarlak uçlu palmiye yaprakları bezemesine en yakın benzer örneği Ceyhan yukarı ova yüzey buluntusu profil veren kalıp yapımı bir kasede görülmektedir[162]. Ağız çerçevesi çizgisi altındaki deniz kabuğu bezemesine en yakın benzer örnekleri ise Mersin Müzesinde korunan bir kasede ve Antiokhia buluntusu kalıp yapımı kaselerde görmekteyiz[163].

K15 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[161] Siebert 1978, Pl. 97, Go.2.
[162] Özdemir 2008, 325, Şekil 1 c.
[163] Çorbacı 2007, 182, Çiz. 4; Waage 1948, fig. 16:34,35, fig. 17:2.

LEVHA XXXV

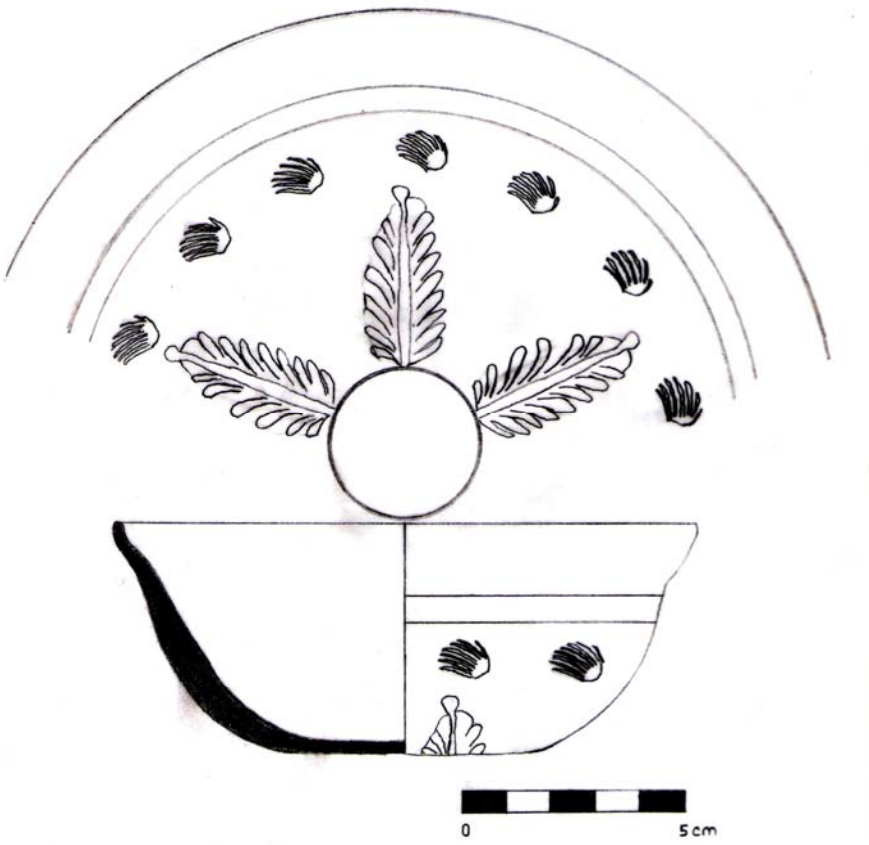

Fig. 40: K15 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXXVI

Fig. 41: K15 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 11,8 cm., yüksekliği 5,2 cm. olan K16 numaralı kasemizde (Lev.XXXVII, XXXVIII) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi altı adet saplı ve merkezi damarlı yapraklar ile bezenmiştir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerine Ceyhan yukarı ova yüzey buluntusu profil veren kalıp yapımı bir kasede karşımıza çıkmaktadır[164]. Kalyks'te saplı ve merkezi damarlı yaprak bezemesine benzeyen en yakın örnek Miletos buluntusu bir kasenin kalyksinde görülmektedir[165].

K16 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[164] Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b.
[165] Kossatz 1990, Abb. 41, M691.

LEVHA XXXVII

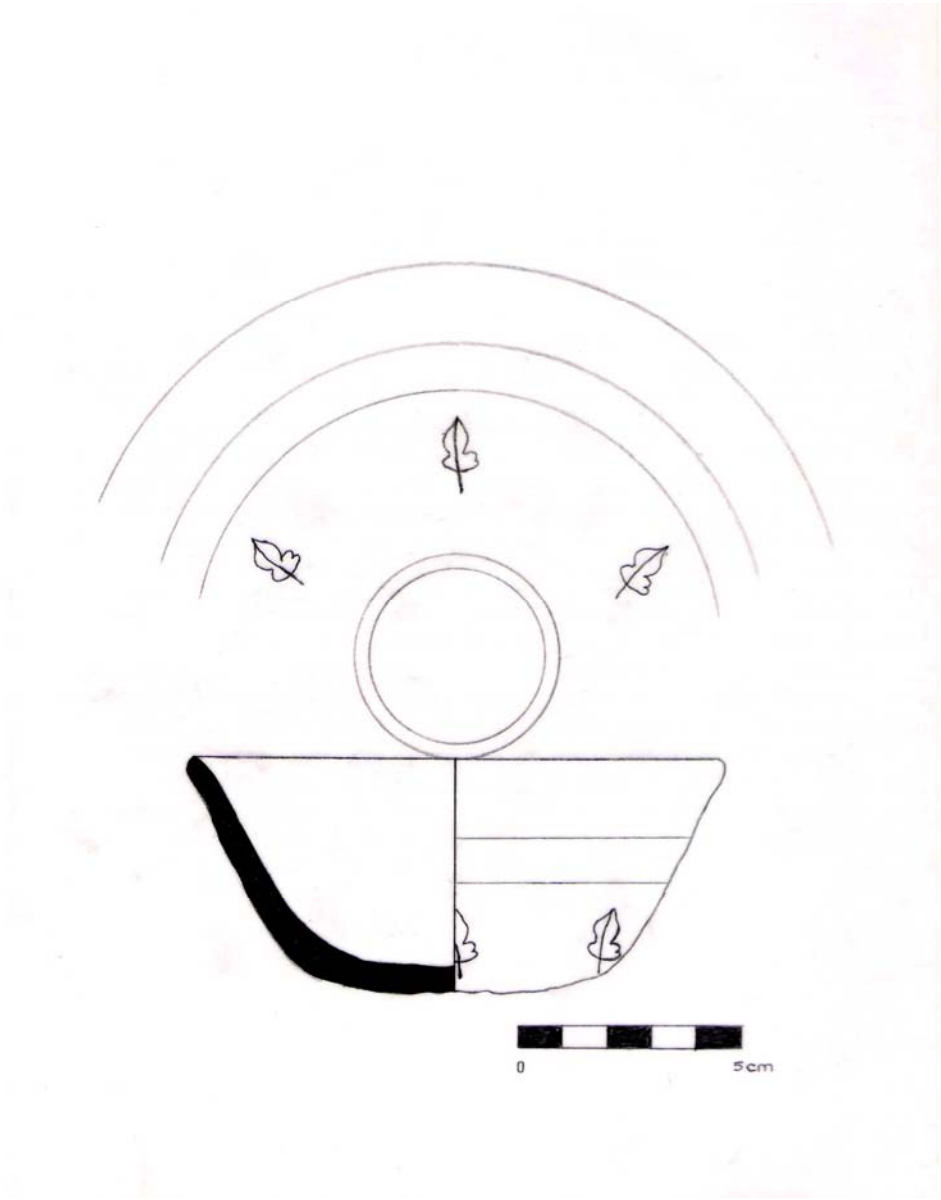

Fig. 42: K16 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XXXVIII

Fig. 43: K16 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 12 cm., yüksekliği 4,5 cm. olan K17 numaralı kasemizde (Lev.XXXIX, XL) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya yakın turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi beşi madalyon çerçevesinden çıkan diğer beşi ise ağız çerçevesine dayalı toplam on adet lotus tomurcuğu veya merkezi damarlı yaprak ile bezenmiştir. İki kalın bir ince çizgiden oluşan bezemesiz madalyona sahiptir.

Bezeme açısından sade bir görünümü olan kasemizin form olarak benzerini Peloponessos'taki Gortys d'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[166]. Kalyks'teki merkezi damarlı yaprak bezemesine en yakın örnek İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl arasında üretim yapan Argos, Demetrios – Iason atölyesi üretimi kaselerde karşımıza çıkmaktadır[167].

K17 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[166] Siebert 1978, Pl. 97, Go.2.
[167] A.g.e. , Pl. 73, 11.

LEVHA XXXIX

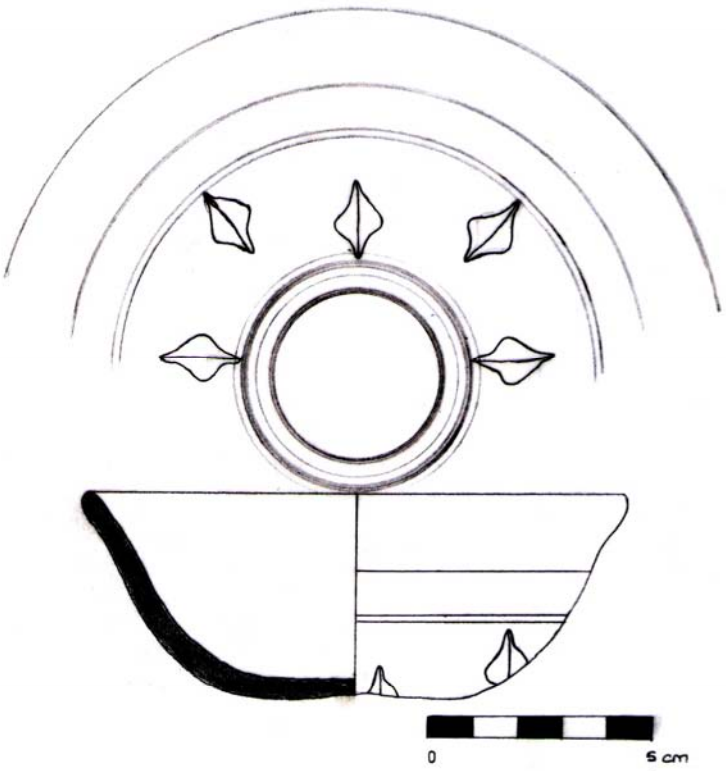

Fig. 44: K17 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XL

Fig. 45: K17 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 11,8 cm., yüksekliği 4,8 cm. olan K18 numaralı kasemizde (Lev.XLI, XLII) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya yakın turuncu renk astarlıdır. Küçük tomurcuk dizisi bezemeli ağız çerçevesine sahip kasenin kalyks'inde sola doğru bezenmiş dallar ve dalların uçlarında tomurcuklar bulunmaktadır. İki kalın halkadan çerçevesi bulunan madalyonda bir ucu iç halkaya dek uzanan çizgiler arasında bezemesi tam olarak belli olmayan **C** veya **O** harfi bezenmiştir.

Kasemizin form olarak benzerini Peloponessos'taki Gortys d'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[168]. Küçük tomurcuk dizisi bezemeli ağız çerçevesinin benzerleri Atina Agora'sı buluntularında karşımıza çıkmaktadır[169]. Kalyks'te ki sola doğru sıralanmış ve uçlarında tomurcuklar bulunan dalların benzerlerini Atina Agorası ve Tarsus buluntusu kaselerin kalykslerinde görmekteyiz[170]. İki kalın halkadan çerçevesi bulunan madalyonda bir ucu iç halkaya dek uzanan çizgiler arasında bezemesi tam olarak belli olmayan **C** veya **O** harfi bezemesi de Tarsus örneklerinde görülmektedir[171]. Muhtemelen madalyondaki bu harf, yerel bir atölyenin monogramıdır.

K18 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[168] Siebert 1978, Pl. 97, Go.2.
[169] Rotroff 1982, Pl. 88, 379.
[170] Rotroff 1982, Pl. 12, 69,71; Jones 1950, 129, 159.
[171] Jones 1950, 173, 869.

ÇİZİM XLI

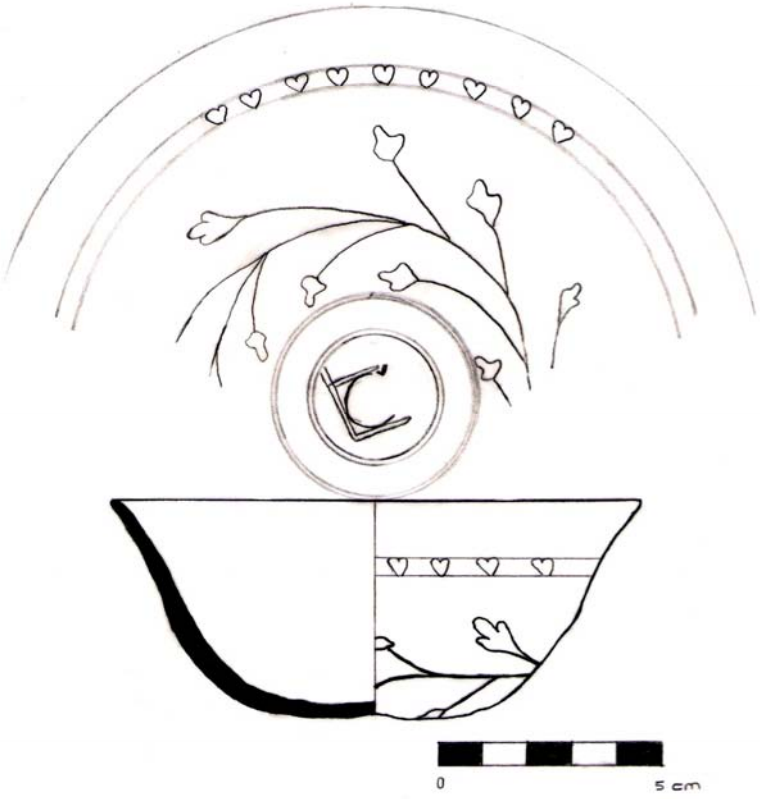

Fig. 46: K18 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XLII

Fig. 47: K18 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 12 cm., yüksekliği 5,5 cm. olan K19 numaralı kasemizde (Lev.XLIII, XLIV) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya yakın turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesine sahip kasenin kalyks'inde, sola doğru sıralanmış merkezi ve yan damarlı yapraklar bulunmaktadır. İki kalın halkadan çerçevesi bulunan madalyonunda açıkça belli olan **H** harfi bezenmiştir.

Kasemizin form olarak benzerini Ceyhan yukarı ova yüzey buluntusu profil veren kalıp yapımı bir kasede görmekteyiz[172]. Kalyks'de ki sola doğru sıralanmış merkezi ve yan damarlı yaprakların benzerleri Tarsus buluntusu kalıp yapımı bir kasede ve İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısında üretime başlayıp İ.Ö. 2. yüzyılın sonuna kadar üretime devam eden Argos, d'Agathocles atölyesi üretimlerinde karşımıza çıkmaktadır[173]. İki kalın halkadan çerçevesi bulunan madalyonunda açıkça belli olan **H** harfi bezemesi Tarsus örneklerinde görülmektedir[174]. Muhtemelen madalyondaki bu harf, yerel bir atölyenin monogramıdır.

K19 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[172] Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b.
[173] Jones 1950, 141, 338; Siebert 1978, Pl. 2, A. 1; Pl. 70, 2.
[174] Jones 1950, 171, 845.

LEVHA XLIII

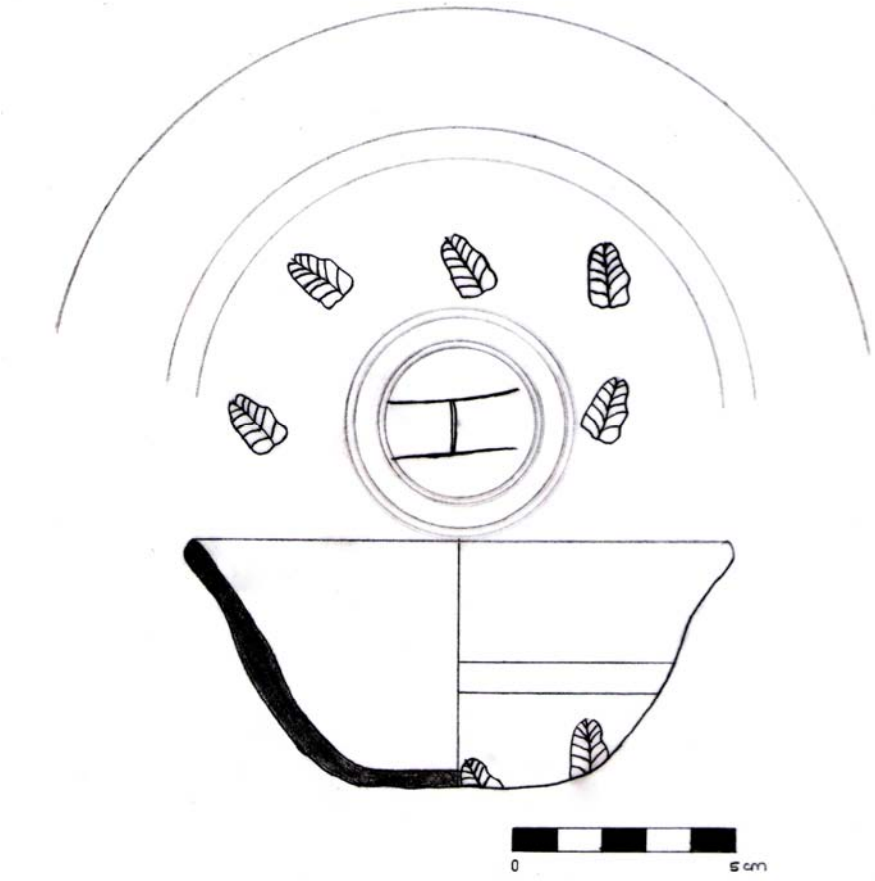

Fig. 48: K19 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XLIV

Fig. 49: K19 numaralı bitkisel bezemeli kase.

Ağız çapı 11,6 cm., yüksekliği 5 cm. olan K20 numaralı kasemizde (Lev.XLV, XLVI) dudak hafif dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Açık turuncu renkli, az kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kırmızıya yakın turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesi ve madalyona sahip kasenin kalyks'inde sola doğru bezenmiş dallar ve dallardan çıkan çiçek rozet ve tomurcuklar bulunmaktadır.

Kasemizin form olarak benzerini Ceyhan yukarı ova yüzey buluntusu profil veren kalıp yapımı bir kasede görmekteyiz[175]. Kalyks'de ki sola doğru bezenmiş dallar ve dallardan çıkan çiçek rozet ve tomurcuk bezemelerinin benzerleri, Tarsus, Atina Agorası, Miletos ve Tarente örneklerinde karşımıza çıkmaktadır[176].

K20 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[175] Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b.
[176] Jones 1950, 140, 327; Rotroff 1982, Pl. 74, 55; Kossatz 1990, Abb. 13, M266; Abb. 41, M690; Siebert 1978, Pl. 56, Inv. 2788 (W.XXIII, 4); Inv. 2785 (W.XXIII, 3).

LEVHA XLV

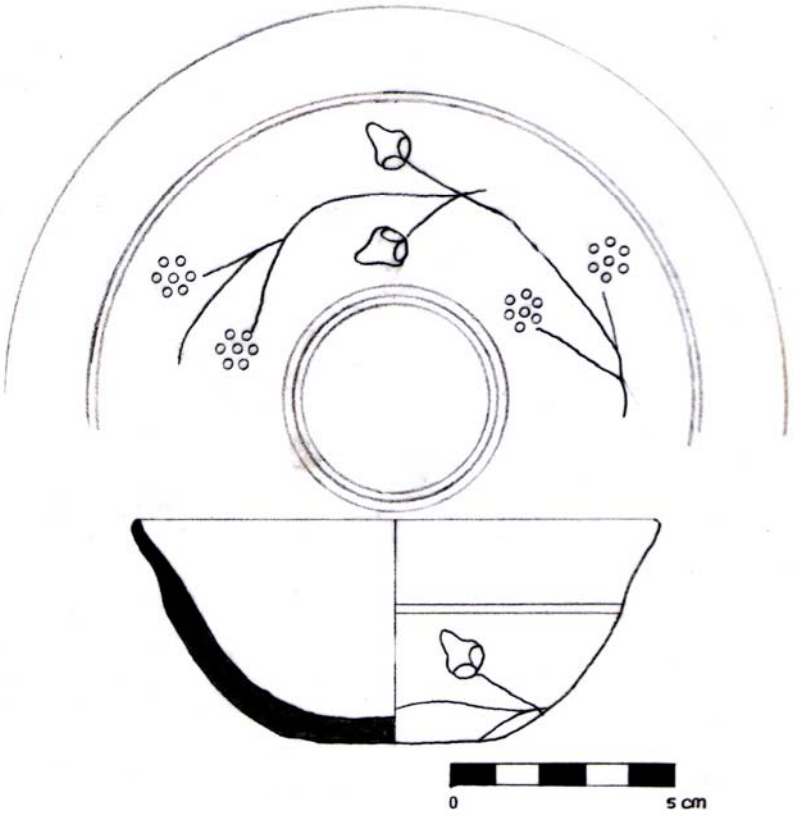

Fig. 50: K20 numaralı bitkisel bezemeli kase.

LEVHA XLVI

Fig. 51: K20 numaralı bitkisel bezemeli kase.

III. 3. Figürlü Kaseler

Bu tür kalıp yapımı kaselerin esas bezeme alanında insan ve hayvan figürleri kullanılır. Bunlar kimi zaman belli bir olayı anlatırlar. "Homeros Kaseleri" veya edebi konulu kaseler olarak adlandırılan bu grupta, Homeros şiirlerinden, tragedyadan ve mitolojiden esinlenen konular işlenir[177]. Kimiz zaman ise figürler belli bir anlam taşımaksızın kaseler üzerinde betimlenirler[178].

Figürlü kaseler, kozalak taklidi kaseler, bindirme yaprak bezemeli kaseler ve bitkisel bezemeli kaselerle birlikte incelenirler[179]. Figürlü kaselerin üretimlerine İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde başlanmış ve İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarında uzun taç yapraklı kaselerin ortaya çıkmasına dek devam etmiştir[180].

Rotroof, figürlü kaselerin, Atina Agorasında İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden itibaren görülmeye başlandığını belirtir[181]. Thompson ise bu merkezde figürlü kaselerin ilk ortaya çıkışının İ.Ö. 3. yüzyılın 2. yarısından önce olmadığını söyler[182]. Korinth'de de bu kaselerin İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden itibaren üretilmeye başlandığı ve Korinth'in İ.Ö. 146'da tahrip edildiği tarihte bile yoğun olarak görüldüğü belirtilmektedir[183].

Figürlü kaselerin bezemelerinde farklı kompozisyonlar görülmektedir. Figürler bazen kalyks üzerinde bazen de madalyon ile ağız çerçevesi arasında betimlenen bitkisel bezemeler arasında görülebilmektedir. Sıklıkla görülen figürler, savaş sahneleri, şölen sahneleri, masklar, mitolojik konular, Eros figürleri ve çeşitli hayvan figürleridir.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler arasında toplam altı adet figürlü kase bulunmaktadır.

---

[177] Rotroff 1982, 19.
[178] Civelek 1994, 17.
[179] Rotroff 1982, 15-34.
[180] A.g.e, 19.
[181] A.g.e., 19.
[182] Thompson 1934, 347, 456.
[183] Edwards 1980, 196.

Ağız çapı 11,4 cm., yüksekliği 8,1 cm. olan K21 numaralı kasemizde (Lev.XLVII, XLVIII) dudak hafif dışa dönük ve derin konik gövdelidir. Kasemiz tam olmakla beraber ağız kısmında küçük bir kırığı vardır. Açık turuncu renkli, az kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi siyah renk ve yer yer devetüyü renkli astarlıdır. Ağız çerçevesinde İon kymationu ve ağız çerçevesi altında inci dizisi ve tomurcuklar bulunmaktadır. Kalykste soldan sağa doğru yürür vaziyette elinde bir alet veya çelenk tutan kanatlı figürler ve bunların ortasında Eroslar bezenmiştir. Dışta boncuk dizili ve içte düz bir çerçevesi bulunan madalyonda dört eğrelti otu ve dört lotus yaprağından oluşan rozet bulunmaktadır.

Kasemizin form olarak benzerini Yunanistan'da ki Peloponessos yarımadasında bulunan örneklerinde görmekteyiz[184]. Ağız çerçevesindeki İon kymationu bezemesinin aynısını Delphes buluntusu bir kasenin ağız çerçevesinde, tomurcuk dizisinin benzerlerini ise Delos üretimi kaselerde görmekteyiz[185]. Kalyskte betimlenen Eros figürü birçok merkezde görülmekle beraber örneğimizdekine en yakın benzerini İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl arasında üretim yapan Argos, Demetrios – Iason atölyesi üretimi bir kasenin kalyksinde görmekteyiz[186]. Madalyondaki dört eğrelti otu ve dört lotus yaprağından oluşan rozetin en yakın örnekleri ise Olympie buluntusu kaselerin madalyonlarında ve Korinth üretimi kaselerin madalyonlarında karşımıza çıkmaktadır[187].

K21 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları arasına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[184] Siebert 1978, Pl. 96, Imp. 8.
[185] Siebert 1978, Pl. 91, 1; Laumonier 1977, Pl. 122, 3286.
[186] Siebert 1978, Pl. 16, DI. 82.
[187] Siebert 1978, Pl. 52, Ol.3; Pl. 53, Ol.7; Edwards 1956, Pl. 37, 14.

LEVHA XLVII

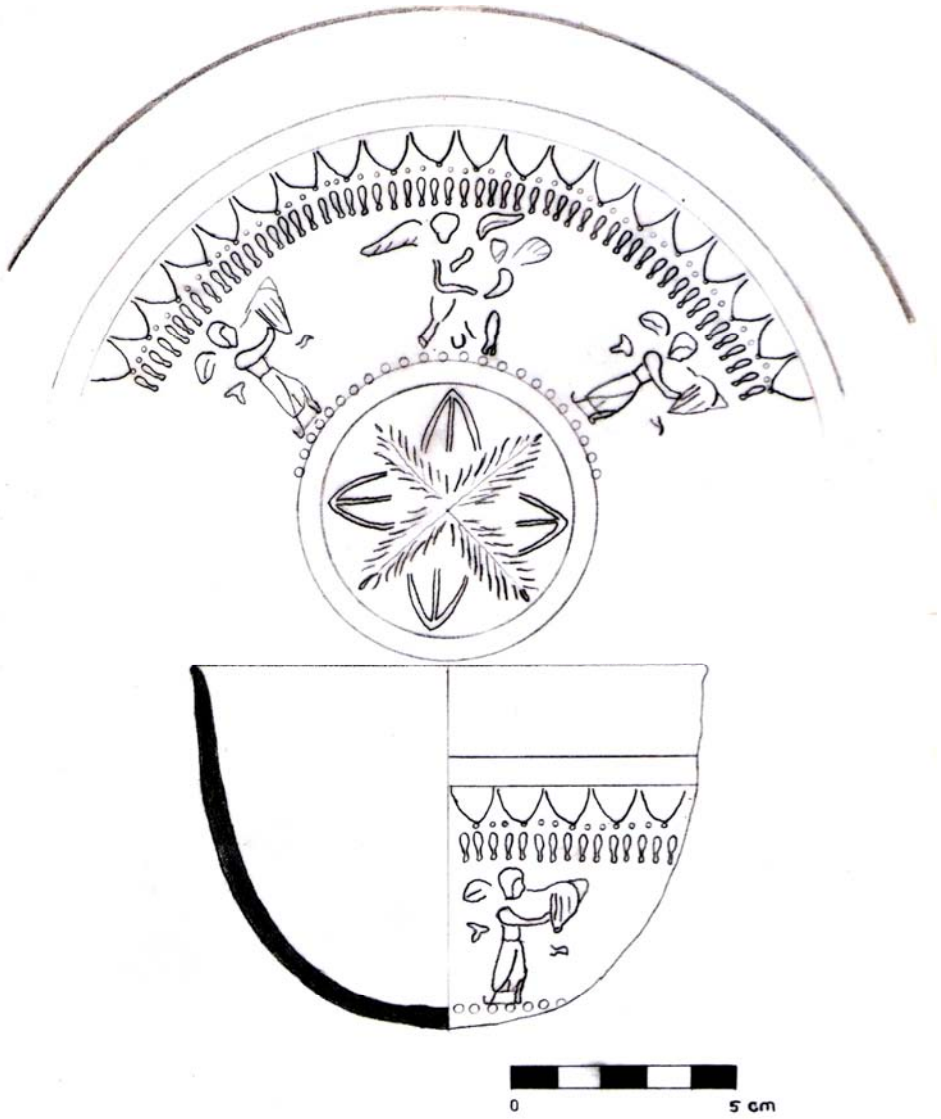

Fig. 52: K21 numaralı figürlü kase.

LEVHA XLVIII

Fig. 53: K21 numaralı figürlü kase.

Ağız çapı 13,4 cm., yüksekliği 9 cm. olan K22 numaralı kasemizde (Lev.XLIX, L) dudak hafif içe dönük ve derin konik gövdelidir. Kasemiz tam olmakla beraber ağız kısmında küçük kırıkları vardır. Açık sarı renkte, az kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kahverengi ve siyah renk astarlıdır. Ağız çerçevesi İon kymationu ile süslenmiştir. Kalykste lotus ve palmiye yaprakları bulunmaktadır. Duvar, sağ elinde mızrağıyla Athena, sağa dönmüş vaziyette betimlenmiş asalı bir figür (Zeus ?) ve bir nesneye bakan hayvan figür ile bezenmiştir. Madalyonda on yedi taç yapraklı rozet bulunmaktadır.

Kasemizin form olarak benzerini Pnyx'te bulunan bir kasede görmekteyiz[188]. Ağız çerçevesindeki İon kymationu bezemesi birçok merkezin buluntularında karşımıza çıkmakla beraber en yakın örneğini Tire Müzesinde korunan bir kalıp yapımı kasenin ağız çerçevesinde görmekteyiz[189]. Kalykste ki lotus ve palmiye yaprakları, Miletos örneklerinde ve İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi bir kasenin kalyksinde karşımıza çıkmaktadır[190]. Duvarda betimlenen sahnenin benzerlerini ise Argos'ta ki İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde üretime başlayıp İ.Ö. 146'ya kadar üretimin devam ettiği Monogram atölyesinde üretilen kaselerde ve Phokaia buluntusu bir kalıp yapımı kasenin duvarında görmekteyiz[191]. Madalyonda betimlenen on yedi taç yapraklı çiçek rozet bezemesinin en yakın örneği ise Korinth üretimi bir kasenin madalyonunda karşımıza çıkmaktadır[192].

K22 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[188] Brock 1949, 59, fig.9, 1.
[189] Gürler 2000, Çiz. 1.
[190] Kossatz 1990, Abb. 14, M281 Siebert 1978, Pl. 38, K.316.
[191] Siebert 1978, Pl. 24, M. 27; Pl. 25, M. 34; Pl. 39, K.325; Civelek 2004, Lev. 20, fig. 2.
[192] Edwards 1980, Pl. 47, 93.

LEVHA XLIX

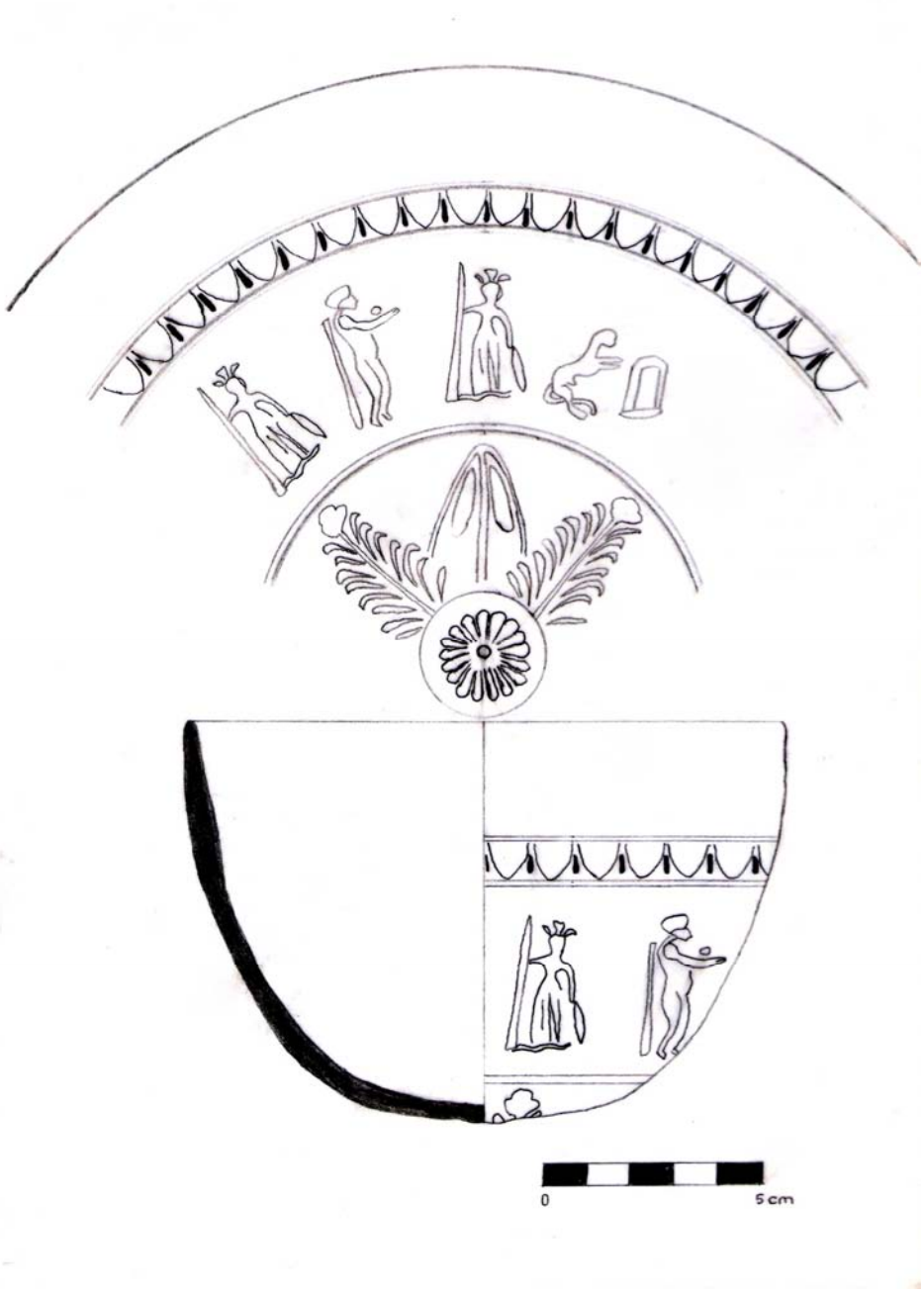

Fig. 54: K22 numaralı figürlü kase.

LEVHA L

Fig. 55: K22 numaralı figürlü kase.

Ağız çapı 13,6 cm., yüksekliği 8,3 cm. olan K23 numaralı kasemizde (Lev.LI, LII) dudak hafif içe dönük ve derin konik gövdelidir. Kasemiz tamdır. Turuncu rengi, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi koyu kırmızı renk astarlıdır. Ağız çerçevesi İon kymationu ile süslenmiştir. Kalykste palmet ve nymphaea caerulea, kalyks ile duvar arasında boncuk dizisi bezemesi bulunmaktadır. Duvarda savaş sahnesi, soldan sağa doğru elinde yayını germiş ve karşısındaki sağ elinde kalkan sol elinde gürz bulunan savaşçıya (Amazon ?) okunu atmaya hazırlanan savaşçı, elinde mızrak ve kalkanı başında miğferi olan ve öldürdüğü bir savaşçının üstüne basar vaziyette savaşçı da önünde ki Amazon'a doğru savaşır durumda betimlenmiştir. Boncuk dizisi çerçeveli madalyonda spiral rozet bezemesi bulunmaktadır.

Kasemizin form olarak benzerini Phokaia buluntusu kalıp yapımı bir kasede görmekteyiz[193]. Ağız çerçevesinde İon kymationu bezemesinin en yakın örneğini Miletos buluntusu bir örnekte görmekteyiz[194]. Kalykste ki palmet ve nymphaea caerulea bezemelerinin benzerlerini ise Miletos ve Sparta buluntusu kalıp yapımı kaselerde görmekteyiz[195]. Duvardaki sahnenin benzer örnekleri ise Atina Agorası üretimleri ve Tarsus buluntusu bir kasede karşımıza çıkmaktadır[196].

K23 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[193] Civelek 2006, fig. 1c.
[194] Kossatz 1990, Abb. 42, M696.
[195] Kossatz 1990, Abb. 14, M281; Siebert 1978, Pl. 48, Sp. 31.
[196] Thompson 1934, 354, fig. 37, C19; Jones 1950, 131, 174, 176.

LEVHA LI

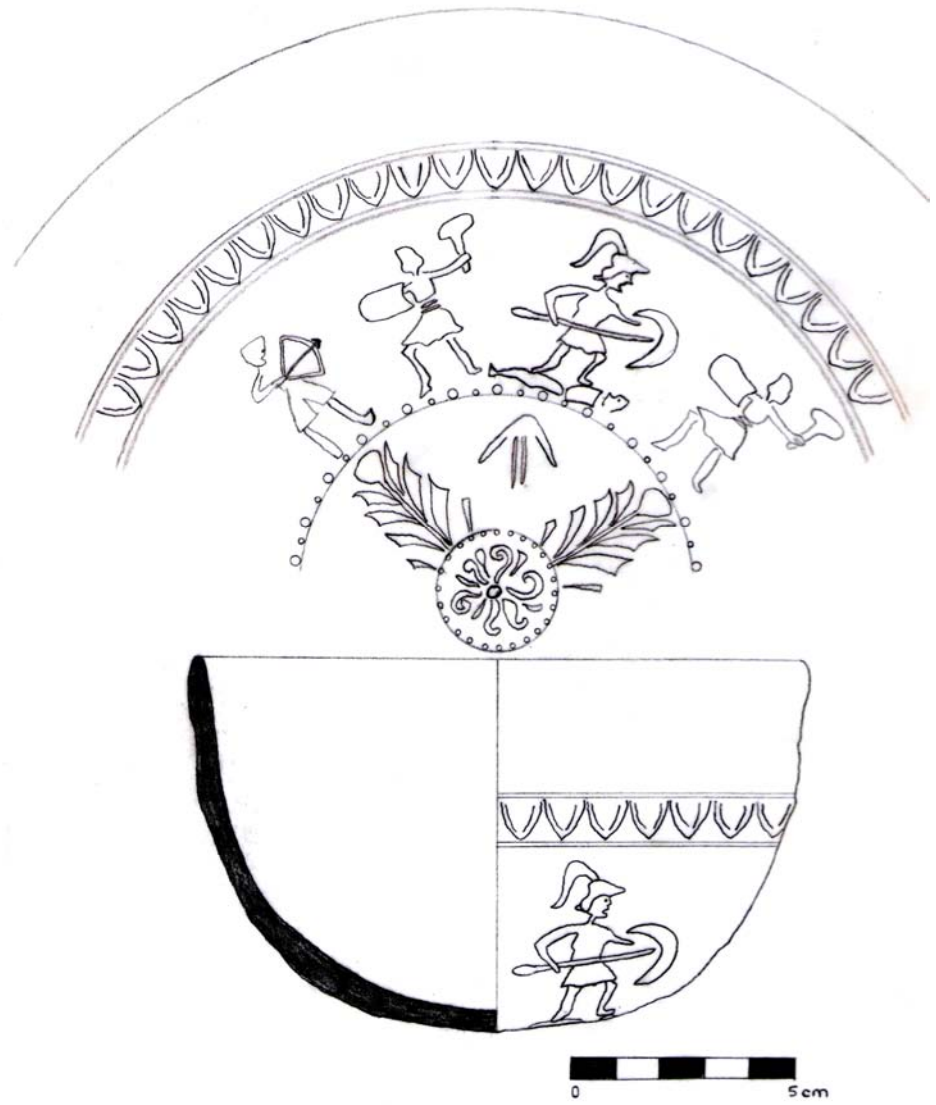

Fig. 56: K23 numaralı figürlü kase.

LEVHA LII

Fig. 57: K23 numaralı figürlü kase.

Ağız çapı 12,4 cm., yüksekliği 5,4 cm. olan K24 numaralı kasemizde (Lev.LIII, LIV) dudak dışa dönük ve sığ konik gövdelidir. Kasemiz tam profil vermekle beraber ağız kısmında kırıkları vardır. Açık turuncu rengi, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi koyu kırmızıya yakın koyu turuncu renk astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesine sahip kasemizin kalyksi sola doğru koşan pegasoslar ile bezenmiştir. Madalyon ise boncuk dizisi çerçevelidir ve bezemesizdir.

Kasemizin form olarak benzerlerini, Peloponessos'taki Gortys d'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede ve Mersin Müzesinde korunan kalıp yapımı bir kasede görmekteyiz[197]. Kasenin kalyksinde betimlenmiş sola doğru koşan Pegasos bezemesinin en yakın benzeri ise Atina Agorası üretimi kalıp yapımı bir kasenin kalyksinde karşımıza çıkmaktadır[198].

K24 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine ait olduğunu düşünmekteyiz.

[197] Siebert 1978, Pl.97, Go.2; Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4.
[198] Rotroff 1982, Pl. 25, 130, 132.

LEVHA LIII

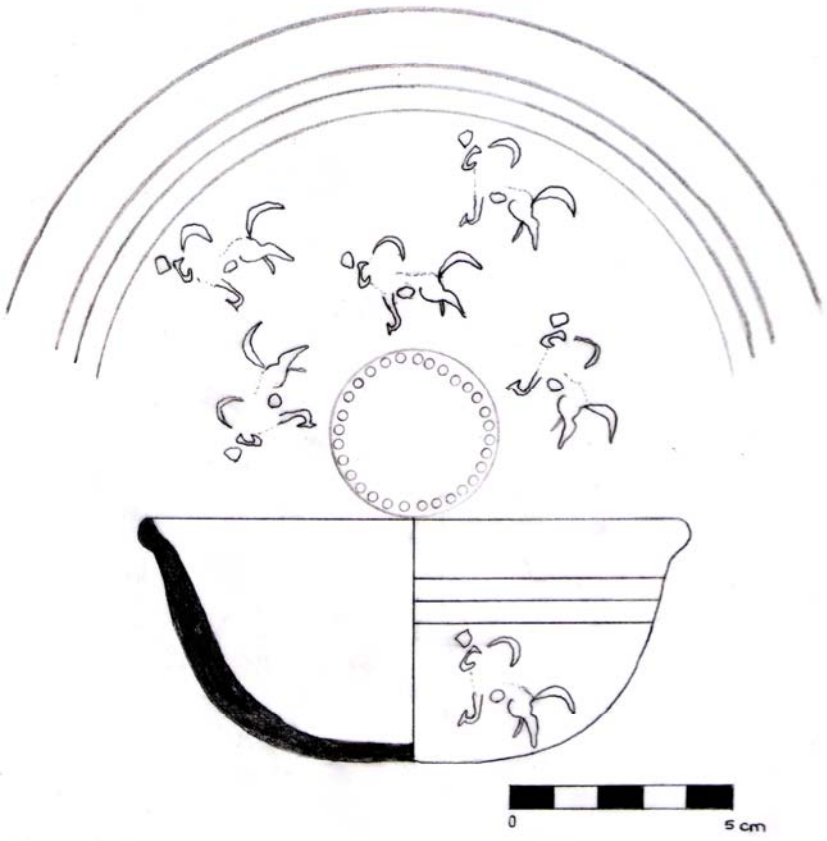

Fig. 58: K24 numaralı figürlü kase.

LEVHA LIV

Fig. 59: K24 numaralı figürlü kase.

Ağız çapı 9 cm., yüksekliği 5,2 cm. olan K25 numaralı kasemizde (Lev.LV, LVI) dudak hafif dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tamdır. Açık turuncu rengi, kireç ve mikalı kilden yapılmış olup iç ve dış yüzeyi kahverengi ve siyah alacalı astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesi altında üç tarafı kalın çerçeve ile çevrelenmiş İon kymationu bezemesi bulunmaktadır. Kalykste madalyon çerçevesinden itibaren giyoş motifleri ve üç adet mask, masklar arasında madalyondan ağız çerçevesine dek uzanan ve X şekli veren boncuk dizileri, boncuk dizilerinin ucunda da giyoş motifleri ile bezenmiştir. Madalyonda dokuz taç yapraklı çiçek rozeti bulunmaktadır.

Kasemizin formu boyut olarak küçüktür. Küçük form İonia atölyelerinin tipik örneklerindendir. Kasemize form olarak en yakın örnek Sparta buluntusu bir kasede görülmektedir[199]. Kalykste ki mask bezemelerinin en yakın örnekleri ise Delos tipli kaseler üreten Menemakhos atölyesi üretimi kalıp yapımı kaselerin kalykslerinde karşımıza çıkmaktadır[200].

K25 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl'a ait olduğunu düşünmekteyiz.

[199] Siebert 1978, Pl. 97, Sp. 24.
[200] Laumonier 1977, Pl. 118, 3275, 3478.

LEVHA LV

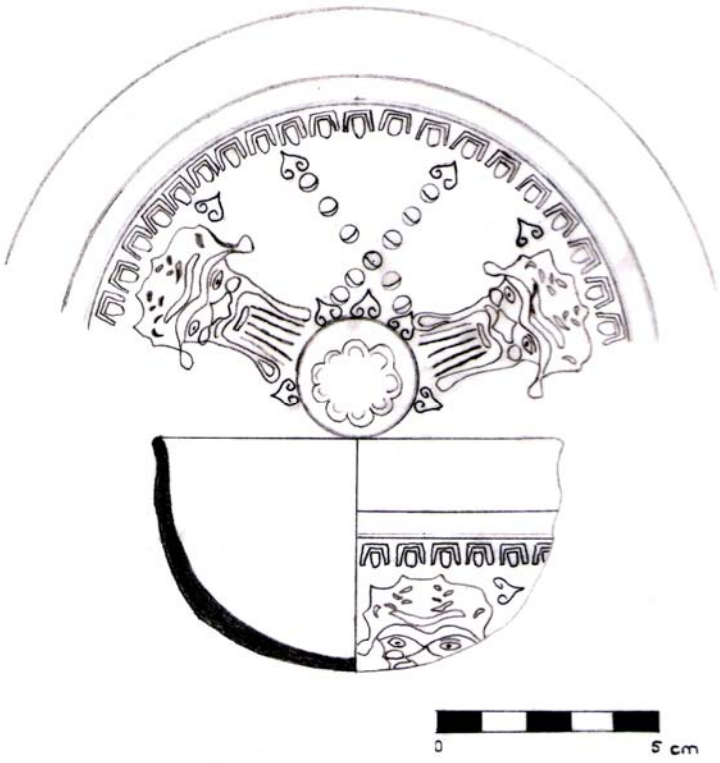

Fig. 60: K25 numaralı figürlü kase.

LEVHA LVI

Fig. 61: K25 numaralı figürlü kase.

Ağız çapı 15,2 cm., yüksekliği 9,4 cm. olan K26 numaralı kasemizde (Lev.LVII, LVIII) dudak hafif dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tam profil vermekle beraber onarım görmüştür. Kreme yakın açık sarı ve pembe karışımı, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup koyu kahverengi ve siyah alacalı astarlıdır. Ağız çerçevesi tomurcuk dizisi ve altında boncuk dizisi ile süslenmiştir. Kalykste birbirlerinden ayrık biçimde bezenmiş uzun taç yapraklar bulunmaktadır. Kasemizin duvarında şölen sahnesi bezemeleri bulunmaktadır. Figürler; Eros veya Nyke, Satyr, Mousa'lardan diaulos çalan Euterpe ve sağ elinde düğün meşalesi tutan Hymenaios'tur. Boncuk dizisi çerçeveli madalyonda ise on taç yapraklı rozet bezemesi bulunmaktadır. Kasemiz Dionysiak sahneli kaseler için güzel bir örnek teşkil etmektedir ve Adana Müzesindeki kalıp yapımı kaseler arasında bu yönüyle de tektir.

Kasemizin form olarak benzerini Atina Agorası üretimi kaselerde görmekteyiz[201]. Ağız çerçevesindeki tomurcuk dizisinin en yakın benzeri ise Tarsus buluntusu örneklerinde karşımıza çıkmaktadır[202]. Kalykste ki uzun taç yaprakları, Sadberk Hanım Müzesinde korunan bir kasenin kalysindekiyle çok benzerdir[203]. Kasemizin duvarındaki Dionysiak sahnenin en yakın benzeri Rebecca Darlington Stoddard koleksiyonundaki bir kalıp yapımı kasenin duvarında karşımıza çıkmaktadır. Yine aynı sahnede ki Mousa'lardan diaulos çalan Euterpe figürü Miletos buluntusu bir kasede ve İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısında başlayıp İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna dek üretim yapan Argos, d'Agaothecles atölyesi üretimi bir kasede görülmektedir. Benzer elinde düğün meşalesi tutan Hymenaios figürünü ise Delphoi buluntusu bir kasede ve Menekşe Çatağında bulunmuş bir kasede görmekteyiz[204]. Boncuk dizisi çerçeveli madalyonda ise on taç yapraklı rozet bezemesinin benzerlerini ise Atina Agorası A atölyesi üretimi bir kasede ve Peleponnesos'taki Gortys D'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[205].

[201] Rotroff 1982, Pl. 87, 341.
[202] Jones 1950, 129, A, 151, 152.
[203] Anlağan 2000, 94, 95, 18.
[204] Baur 1941, 235, fig. 4; Kossatz 1990, Abb. 28, M432; Siebert 1978, Pl. 67; Pl. 92, 5; Turan 2006, Lev. 24, 94.
[205] Rotroff 1982, Pl. 98, 187; Siebert 1978, Pl. 84, 4; Sarıoğlu 2006, 92, Res. 52.

K26 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyıl'a ait olduğunu düşünmekteyiz.

LEVHA LVII

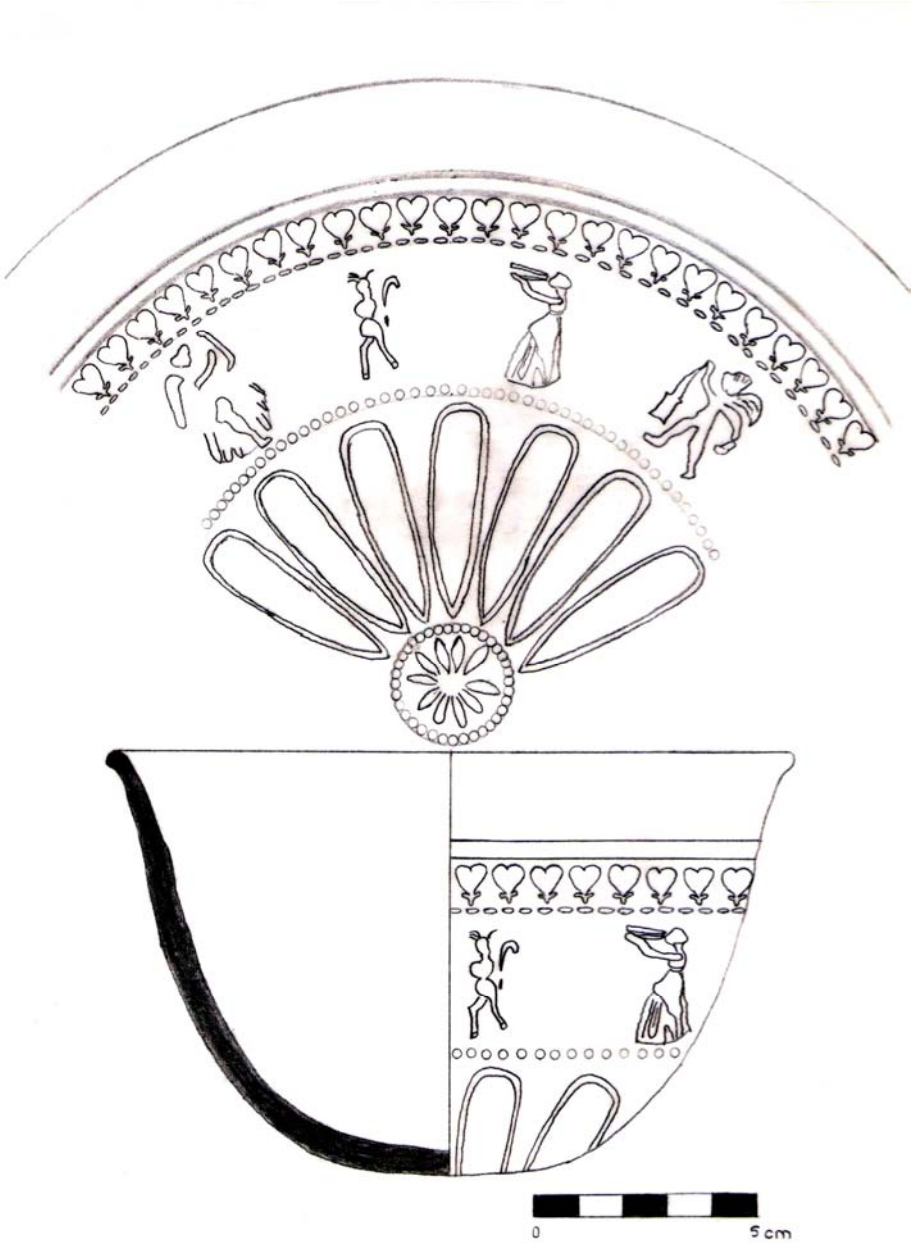

Fig. 62: K26 numaralı figürlü kase.

LEVHA LVIII

Fig. 63: K26 numaralı figürlü kase.

III. 4. File (Ağ) Bezemeli Kaseler

Ağ bezemeli olarak da isimlendirilen file bezemeli kaselerde kalyks üzerinde beşgenlerin yer aldığı görülür. Bu beşgenler genellikle, kasenin madalyondan başlayıp, ağız çerçevesine dek uzanır[206].

File motifi çok çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bunlar tek ya da çift kabartma çizgi halinde olabildikleri gibi sadece kabartma noktacıklardan oluşan bir hat halinde de görülebilir. Bu beşgenlerin aralarındaki alanlar çoğunlukla düz olmakla birlikte bazen bir bezemenin de yer aldığı örnekler de görülmektedir[207]. Rotroff, file bezemeli kaselerin kaplumbağa kabuğundan esinlenerek yapılmış olabileceğini söylemektedir. Ayrıca Atina Agorası örneklerinin geç döneme ait olup (İ.Ö. 1. yüzyılın ilk çeyreği) ithal edildiğini, ancak daha erken örneklerinin de bulunmasının sürpriz olmayacağını ifade etmektedir[208]. Edwards file bezemeli Korinth kaselerini en erken İ.Ö. 160 yılına tarihleyerek, yaygın olduğu tarihin İ.Ö. 120 yılları civarı olduğunu belirtmektedir[209]. Atina Agorası Grup D'sindeki örnekleri ise İ.Ö. 140'a tarihlendirilmiştir[210].

File bezemeli kaselerin erken tabakalarda bulunmaması, ortaya çıkışlarının uzun taç yapraklı kaselerin çıkışına yakın bir tarih olduğunu göstermektedir[211].

File bezemeli süsleme, pek sık rastlanılmayan bir dekorasyon düzeni olmasına rağmen, bugüne kadar kalıp yapımı kaselerin bulunduğu hemen her kazı alanında az da olsa ele geçmiştir. Adana Müzesi koleksiyonundaki kalıp yapımı kaseler arasında da bir adet file bezemeli kase bulunmaktadır.

---

[206] Civelek 1994, 13.
[207] A,g.e, 13.
[208] Rotroff 1982, 39.
[209] Edwards 1980, 179.
[210] Rotroff 1982, 39.
[211] Gürler 1996, 55.

Ağız çapı 14,2 cm., yüksekliği 8,5 cm. olan K27 numaralı kasemizde (Lev.LIX, LX) dudak hafif dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tam profil vermekle beraber ağız kısmında kırıklar bulunmaktadır. Turuncu renk, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup koyu kırmızı – vişne rengi astarlıdır. Kalın hatlar içindeki ağız çerçevesi İon kymationu ile süslenmiştir. Ağız çerçevesinin altında tomurcuk dizisi ve kalykste kabartma noktacıklardan oluşan ve beşgen şekil veren file (ağ) bezemesi bulunmaktadır. İnci dizisi çerçeveli madalyon dört taç yapraklı rozet ve her yaprak arasında ince dallar ile süslenmiştir.

Kasemizin form olarak benzerini İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos'taki Kleagoras atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[212]. Ağız çerçevesindeki İon kymationu bezemesinin en yakın örneklerini ise Sadberk Hanım Müzesindeki bir kasenin ağız çerçevesinde, Mersin Müzesindeki bir kasenin ağız çerçevesinde ve Antiokhia buluntusu bir kasenin ağız çerçevesinde görmekteyiz[213]. Kabartma noktacıklarla yapılmış file bezemeli kalyksimizin en yakın örneği ise Miletos buluntusu bir kasenin kalyksinde ve Didyma'da karşımıza çıkmaktadır[214].

K27 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[212] Siebert 1978, Pl. 96, Imp. 8.
[213] Anlağan 2000, 154, 41; Çorbacı 2007, 178, Çiz. 1; 179, Çiz. 2; Waage 1948, fig. 9:26.
[214] Kossatz 1990, Abb. 45, M730; Tuchelt 1971, 56, Taf.11, 172.

LEVHA LIX

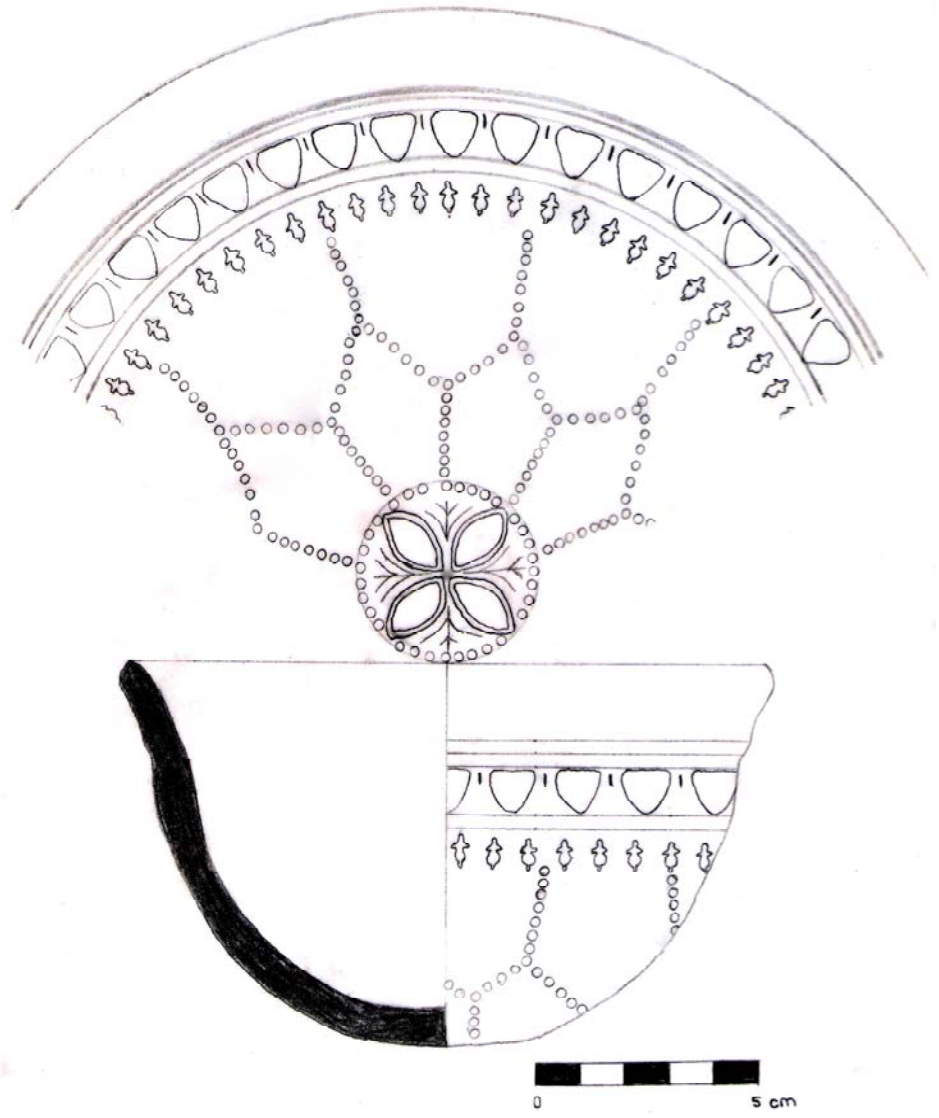

Fig. 64: K27 numaralı file bezemeli kase.

LEVHA LX

Fig. 65: K27 numaralı file bezemeli kase.

III. 5. Uzun Taç Yapraklı Kaseler

Kalıp yapımı uzun taç yapraklı kaseler, genelde madalyondan ağız çerçevesine değin uzun taç yaprakların bezendiği diğer gruplara göre üretimine en geç başlanan kase grubudur. Bu gruptaki kaselerin, İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarında Atina Agorasında ortaya çıktığı düşünülmektedir. Rotroff, bu gruptaki kaselerin belki bir Atina buluşu olabileceği hakkında çekimser davranarak, kronoloji problemlerinin çözümünü beklediğini söylemektedir[215]. Kossatz da aynı fikirde olduğunu belirtmektedir[216].

Uzun taç yapraklı kaselerin ortaya çıkmalarından hemen sonra Anadolu'da da aynı tip kaseler üretilmeye başlanmıştır. Miletos[217], Pergamon[218], Labraunda[219], Tarsus[220] ve Antiokhia[221] Anadolu'da uzun taç yapraklı kaselerin en çok bulunduğu merkezlerdir. Bol bitkisel ve figürlü kaselerden bıktığı düşünülen tüketicinin yalın desenli bu kaselerin ilgisini çektiği belirtilmektedir[222]. Anadolu'da uzun taç yapraklı kaseler buluntuların çokluğuna bakılacak olursa çok kullanılmış bir tip olduğu düşünülmektedir[223].

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler arasında toplam beş adet uzun taç yapraklı kase bulunmaktadır.

---

[215] Rotroff 1982, 36.
[216] Kossatz 1990, 2.
[217] A.g.e., lev. 20; M549, 29; M183, M277, 32; M62, M636, 33; M52, M298.
[218] Luca 1968, lev. 54;342, 344.
[219] Hellström 1965, lev. II;143-148, 151.
[220] Jones 1950, 130; A, 163,164.
[221] Waage 1948, fig. 14;19-24.
[222] Anlağan 2000, 21.
[223] Özgen 1996, 49,90.

Ağız çapı 12,7 cm., yüksekliği 7,3 cm. olan K28 numaralı kasemizde (Lev.LXI, LXII) dudak hafif dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tamdır. Açık turuncu renk, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup kırmızı astarlıdır ve iyi pişmiştir. Ağız çerçevesinde iki kalın çerçeve çizgisi arasında sağa doğru koşan geyik veya dağ keçileri ile süslenmiştir. Kalykste madalyondan ağız çerçevesine dek uzanan iç içe geçmiş uzun taç yapraklar bulunmaktadır. Madalyonda kalın çerçeve çizgisinden sonra inci dizili iç çerçeve ve sekiz taç yapraklı çiçek rozet bezemesi bulunmaktadır.

Kasemizin form olarak benzerini İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[224]. Kasemizin kalyksinde ki iç içe geçmiş uzun taç yaprak bezemelerinin en yakın örnekleri Korinth üretimi kaselerde karşımıza çıkmaktadır[225]. Madalyonda ki kalın çerçeve çizgisinden sonra inci dizili iç çerçeve ve sekiz taç yapraklı çiçek rozet bezemesine en çok benzeyen örneği ise Atina Agorası örneklerinde görmekteyiz[226].

K28 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı arasına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[224] Siebert 1978, Pl. 96, Imp. 8.
[225] Edwards 1981, Pl. C-1980-103; C-1980-108; Pl. 42, C-1980-135; C-37-2249 b.
[226] Rotroff 1982, Pl. 3, 15.

LEVHA LXI

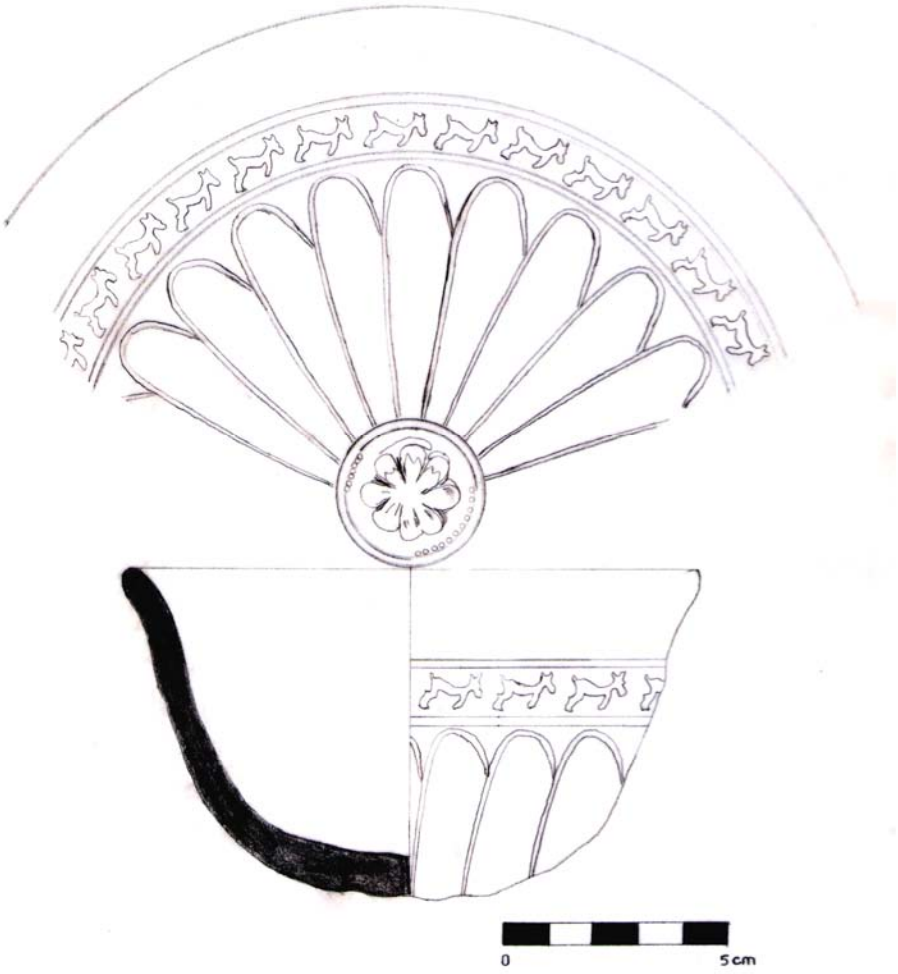

Fig. 66: K28 numaralı uzun taç yapraklı kase.

LEVHA LXII

Fig. 67: K28 numaralı uzun taç yapraklı kase.

Ağız çapı 12,6 cm., yüksekliği 7,1 cm. olan K29 numaralı kasemizde (Lev.LXIII, LXIV) dudak dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tamdır. Açık turuncu renk, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup kırmızı astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesi ve madalyona sahip kasemizin kalyksi aralıklı ve sağa doğru eğimli sıralanmış uzun taç yapraklar ile bezenmiştir.

Kasemizin form olarak en yakın benzerini Sparta buluntusu bir örnekte görmekteyiz[227]. Aralıklı ve sağa doğru eğimli sıralanmış uzun taç yapraklar ile bezenmiş kalykse en çok benzeyen örnekler Tarsus ve Korinth buluntusu kalıp yapımı kaselerde ve Sadberk Hanım Müzesindeki kalıp yapımı bir kasenin kalyksinde karşımıza çıkmaktadır[228].

K29 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı arasına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[227] Siebert 1978, Pl.97, Sp.24.
[228] Jones 1950, 140, F, H; Edwards 1981, Pl. 41, C-1980-138 a; Anlağan 2000, 101, 21.

LEVHA LXIII

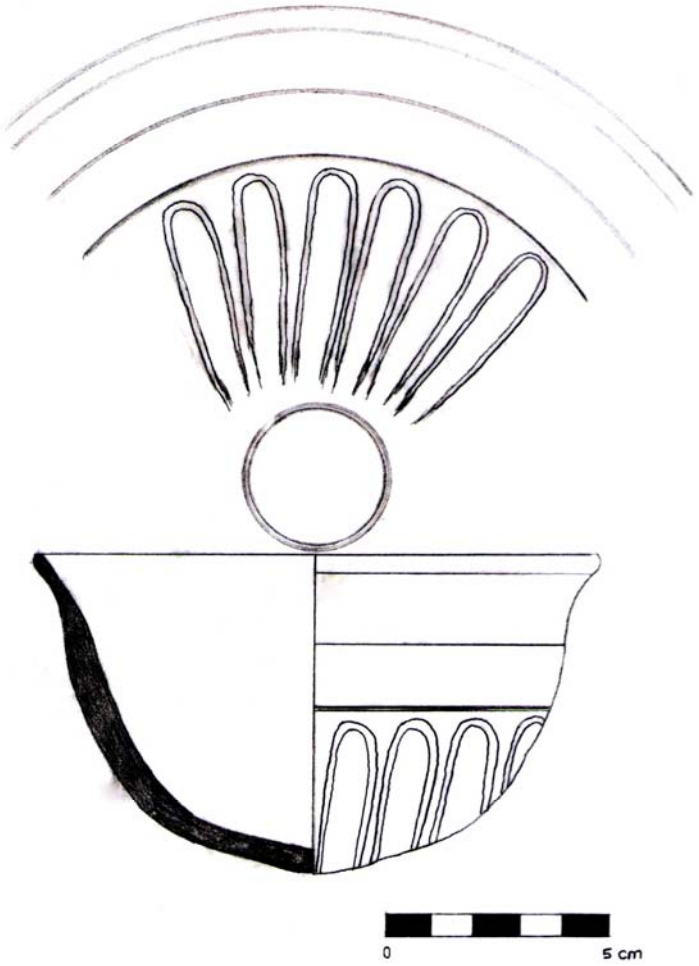

Fig. 68: K29 numaralı uzun taç yapraklı kase.

LEVHA LXIV

Fig. 69: K29 numaralı uzun taç yapraklı kase.

Ağız çapı 12 cm., yüksekliği 6,2 cm. olan K30 numaralı kasemizde (Lev.LXV, LXVI) dudak dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tamdır. Açık turuncu renk, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup kırmızı astarlıdır. Bezemesiz ağız çerçevesi ve madalyona sahip kasemizin kalyksi aralıklı ve düzenli sıralanmış uzun taç yapraklar ile bezenmiştir.

Kasemizin form olarak en yakın benzerini İ.Ö. 150 civarında üretime başlayıp İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretim yapan Argos, Kleagoras atölyesi üretimi bir kasede görmekteyiz[229]. Aralıklı ve düzenli sıralanmış uzun taç yapraklar ile bezenmiş kalykse en çok benzeyen örnekler ise Tarsus, Korinth buluntusu kalıp yapımı kaselerde ve Sadbrek Hanım Müzesindeki bir kase ile Peleponnesos'taki Gortys D'Arcadie atölyesi üretimi bir kasede karşımıza çıkmaktadır[230].

K30 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı arasına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[229] Siebert 1978, Pl. 96, K.308.
[230] Jones 1950, 140, F, H; Edwards 1981, Pl. 41, C-1980-138 a; Anlağan 2000, 101, 21; Siebert 1978, Pl. 49, Go. 47.

LEVHA LXV

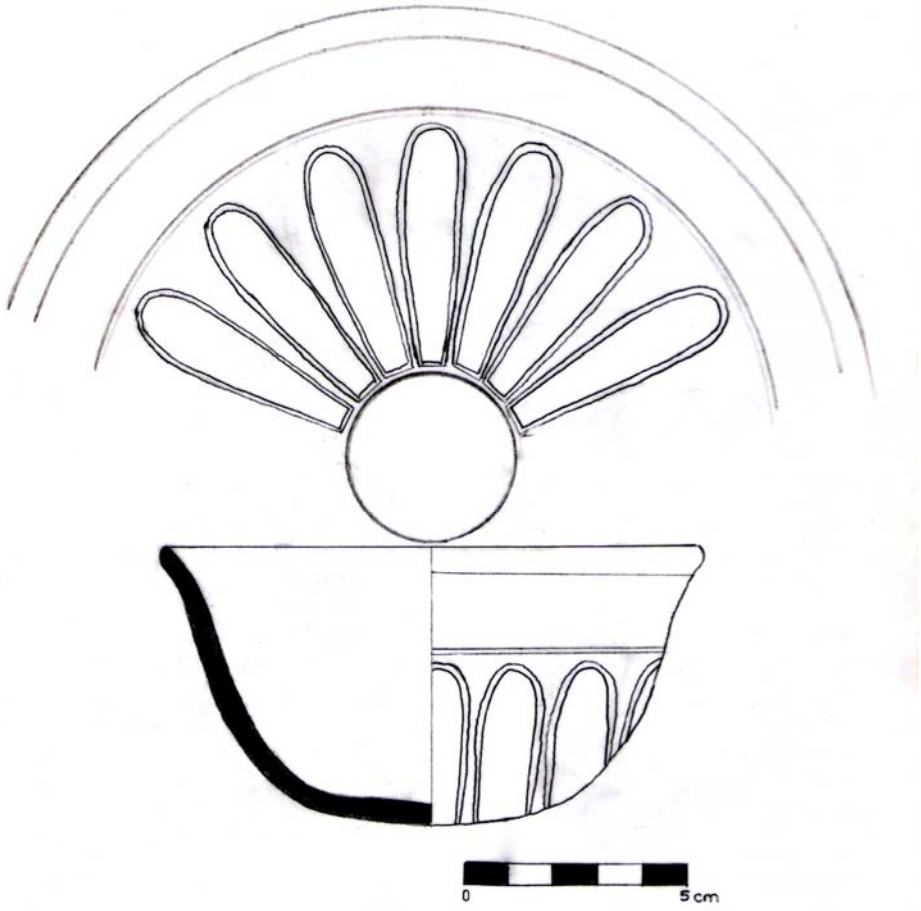

Fig. 70: K30 numaralı uzun taç yapraklı kase.

LEVHA LXVI

Fig. 71: K30 numaralı uzun taç yapraklı kase.

Ağız çapı 13 cm., yüksekliği 7 cm. olan K31 numaralı kasemizde (Lev.LXVII, LXVIII) dudak dışa dönük ve konik gövdelidir. Kasemiz tam profil vermekle beraber ağız kısmında küçük kırıkları bulunmaktadır. Açık turuncu renk, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup kırmızı astarlıdır ve iyi pişmiştir. Ağız çerçevesinde sola doğru koşan stilize bir hayvan figürü (kunduz ?) bulunmaktadır. Kalyks yedi'li ve sekiz'li çok ince uzun taç yapraklar arasında kalın uzun taç yapraklar ile bezenmiştir. Madalyon, merkezi damarlı altı taç yapraklı çiçek rozet ve madalyon çerçevesini oluşturan sağa doğru koşan dağ keçisi bezemelidir.

Kasemizin form olarak en yakın benzerini Sparta buluntusu bir örnekte görmekteyiz[231]. Ağız çerçevesinde sola doğru koşan stilize bir hayvan (kunduz ?) figrünün çok benzeri Delos üretimi kalıp yapımı bir kasede karşımıza çıkmaktadır[232]. Kalykste ki yedi'li ve sekiz'li çok ince uzun taç yapraklı bezemeye en yakın örnekleri de Delos tipli üretim yapan atölyelerin uzun taç yapraklı kaselerinde görmekteyiz[233].

K31 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı arasına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[231] Siebert 1978, Pl.97, Sp.24.
[232] Laumonier 1977, Pl. 123, 882.
[233] A.g.e., Pl. 122, 1114, 1134.

LEVHA LXVII

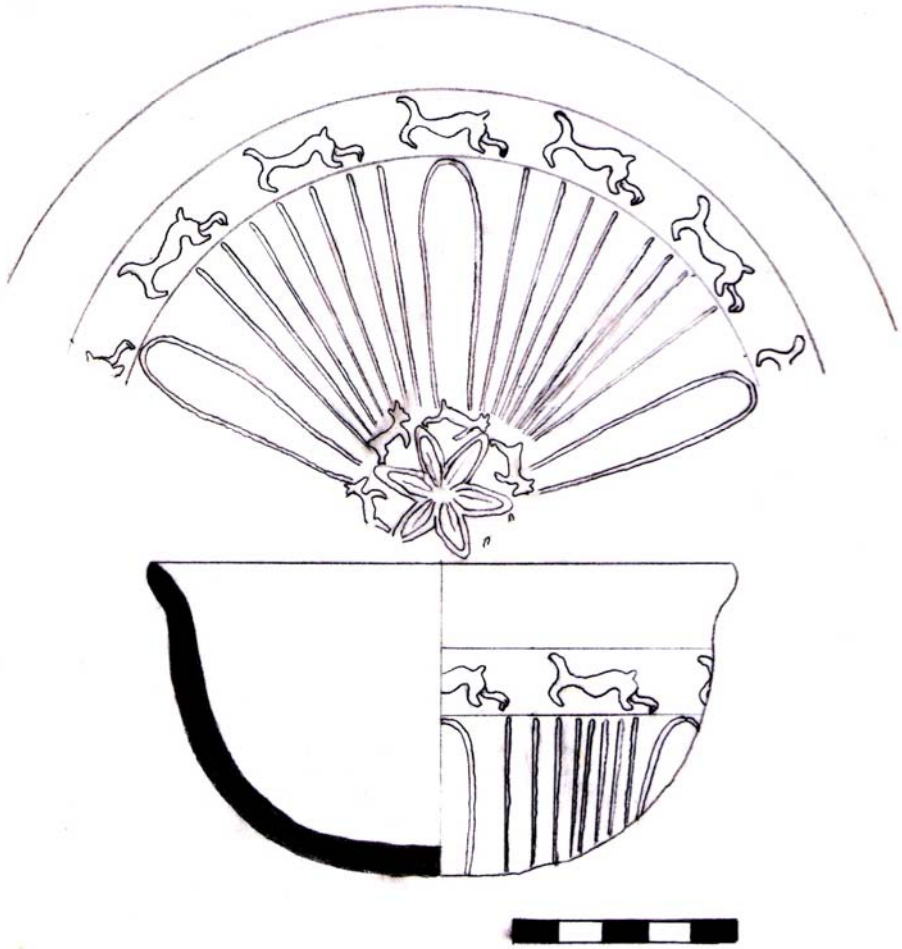

Fig. 72: K31 numaralı uzun taç yapraklı kase.

LEVHA LXVIII

Fig. 73: K31 numaralı uzu taç yapraklı kase.

Ağız çapı 12 cm., yüksekliği 6,5 cm. olan K32 numaralı kasemizde (Lev.LXIX, LXX) dudak hafif dışa dönük ve geniş konik gövdelidir. Kasemiz tamdır. Açık turuncu renk, kireç katkılı ve mikalı kilden yapılmış olup turuncu renk astarlıdır. Ağız çerçevesi çiçek rozetler ile bezemelidir. Kalykste ince uzun taç yapraklar, madalyonda ise merkezi damarlı altı taç yapraklı çiçek rozet ve her yaprak arasında boncuklar bulunmaktadır.

Kasemizin form olarak en yakın benzerini Mersin Müzesindeki kalıp yapımı bir kasede görmekteyiz[234]. Kalıp yapımı kaselerin genelde ağzı çerçevelerinde çiçek rozet bezemeleri çok sevilerek kullanmış. Örneğimizin benzerleri ise, Tarsus ve Phokaia buluntusu kaselerde, Mersin Müzesindeki kalıp yapımı bir kasede, Atina Agorası ve Miletos buluntusu kaselerin ağız çerçevelerinde ve Brindisi buluntusu bir kasede karşımıza çıkmaktadır[235]. Kasemizin kalyksinde ki ince uzun taç yapraklı bezeme, Korinth örneklerinde sık görülmektedir[236].

K32 numaralı kasemizi stilistik açıdan incelendiğimizde ve benzerleriyle karşılaştırıldığımızda İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısı ile İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı arasına ait olduğunu düşünmekteyiz.

[234] Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4.
[235] Jones 1950, 142, C; Siebert 1978, Pl. 68, 11; Civelek 2004, Lev. 19, fig.1, Çorbacı 2007, 180, Çiz. 3; Rotroff 1982, Pl. 71, 61; Kossatz 1990, Abb. 8, M187; Abb. 12, M252; Abb. 37, M637; Abb. 40, M680; Yntema 1995, 391.
[236] Edwards 1956, Pl. 49, 115; Edwards 1981, Pl. 41, C-1976-94;

LEVHA LXIX

Fig. 74: K32 numaralı uzun taç yapraklı kase.

LEVHA LXX

Fig. 75: K32 numaralı uzun taç yapraklı kase.

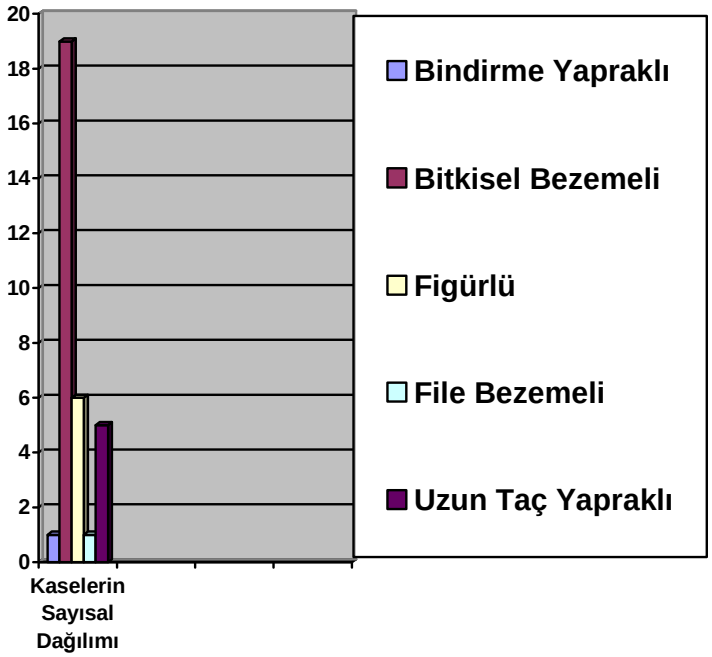
SONUÇ

Kalıp yapımı kaseler, Doğu kültürü ile Batı kültürünün birbirlerini etkilediği Hellenistik dönemin en önemli seramik gruplarından biridir. Bu dönemde Akdeniz ülkelerinde artan ticaret yoğunluğu Hellenistik coğrafya içerisinde kalan tüm kentleri geliştirmiştir. Kilikia Bölgesi de diğer merkezlere geçit oluşturan konumundan dolayı bölgesel merkez haline gelmiştir.

Tezimizde Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseleri hem kendi içlerinde gruplandırarak hem de diğer üretim merkezlerinde bulunan örnekleriyle karşılaştırarak tanıtmaya ve tarihlendirmeye çalıştık.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler hamur, astar, form ve bezeme açısından çeşitlilik gösteren bir gruptur. Satın alma yoluyla müzeye kazandırıldıkları için analoji, daha çok diğer bölge ve kent buluntularıyla kıyaslama yöntemiyle yapılmıştır. Bu konuda çalışan araştırmacılar tarafından kabul edilen bezemeye dayalı düzen kullanılmıştır. Diğer kentlerdeki ve müzelerdeki kalıp yapımı kaseleri inceleyen araştırmacıların değindiği gibi kil, astar ve form gibi özellikler sınıflandırma için sınırlı ölçüde etkilidir.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerinde, bugüne kadar bu konuda yapılan çalışmalardaki terimler aynen kullanılmıştır ve kaselerin gruplandırılmasındaki verilen adlar korunmuştur. Hellenistik döneme özgü kalıp yapımı kaseler, bezeme biçimlerine göre, çam kozalağı taklidi, bindirme yaprak bezemeli, bitkisel bezemeli, figürlü, konsantrik yarım daire bezemeli, file bezemeli ve uzun taç yapraklı kaseler olarak tiplere ayrılırlar. Bezeme açısından yedi tipte incelen kalıp yapımı kaselerin Adana Müzesi'ndeki örneklerinde beş bezeme tipi görülmektedir. Adana Müzesi'nde 32 adet kalıp yapımı kase bulunmaktadır. Bunlardan bir adeti bindirme yaprak bezemeli gruba (%3,1), on dokuz adeti bitkisel bezemeli gruba (%59,4), altı adeti figürlü (18,7), 1 adet file (ağ) motifli (%3,1) ve beş adeti ise uzun taç yapraklı gruba (%15,6) dahildir (Tablo 1).

Tablo 1: Adana Müzesindeki Kalıp Yapımı Kaselerin Bezemelerine Göre Sayısal Dağılımı.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerde kil ve astar renkleri açsından farlı renk ve tonlarda oluşları dikkati çekmektedir. Killerde ağırlıklı olarak açık kiremit ve kiremit rengi görülmekteyse de açık sarı ve pembemsi kiremit renklerde görülmektedir. Astar renklerinde en fazla sırasıyla turuncu, kırmızı, kahverengi, siyah ve devetüyü renkleri görülmektedir. Kaselerimizin tümü, kil, kireç ve mika katkılıdır.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler arasında, yarım küresele yakın forma sahip olduğu gibi, daha derin ve daha sığ formda olanlar ile küçük boyutlu olanlar da yer almaktadır. 10, 16 ve 18 numaralı kaseler form ölçüleri açısından benzer olsalar da aynı kalıptan çıkmamışlardır. Aynı durum 28 ve 29 numaralı kaseler için de geçerlidir. Ağız çapında 11-13 cm. en sık görülen ölçüdür. Ağız çapı en geniş olan kase 15, 2 cm. ile 26 numaralı kasemizdir. Yüksekliği en fazla olan kase ise 9,4 cm. ile yine 26 numaralı kasemizdir. Ağız çapı en dar olan kase

9 cm. ile 25 numaralı kasemizdir. Yüksekliği en az olan kasemiz ise 4,5 cm. ile 17 numaralı kasemizdir.

Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaseler çoğunlukla ağız çerçevesi, kalyks ve madalyon sistemi ile bezenmiştir. 22, 23 ve 26 numaralı figürlü kaselerimizde gövde kalyks ve duvardan oluşmaktadır. Toplam on üç adet kasemizde madalyon bezemesi bulunmaktadır. Bunlar, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 24, 29 ve 30 numaralı kaselerdir.

Kalıp yapımı kaselerin, İ.Ö. 2. yüzyılda popülaritesi artmıştır. Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerin de çoğunluğu, form ve bezeme karşılaştırmasına dayanılarak, üretim yoğunluğunun arttığı İ.Ö. 2. yüzyıla ait olduğunu düşünmekteyiz.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Adana Müzesi'ndeki kalıp yapımı kaselerin tümü satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Eserlerin hiçbiri bilimsel bir kazı sonucu elde edilmemiş olduğundan, tarihlemede kullanılacak hiçbir konteks buluntusu elimizde olmadığı gibi, buluntu yerleri de müzenin envanter defterlerinde belirtilememiştir. Ayrıca, arkeolojik açıdan önemli olan Kilikia bölgesinde bugüne kadar yapılan çalışmalar yetersiz kalmaktadır. Özellikle, Adana İli sınırları içerisinde kalan ve dönemin metropol kentlerinden sayılan Anazarbos, Misis-Mopsuhestia ve Magarsus gibi kentlerde henüz bilimsel kazı çalışmaları gerçekleştirilmemiştir. Bu yüzden Adana Müzesindeki kalıp yapımı kaselerin yakın coğrafyalardaki kentlerde bulunan muhtemel atölyelerde üretilip üretilmediği konusunda kesin bir sonuca ulaşılamamaktadır. Bundan sonra bölgedeki yapılacak bilimsel kazı çalışmalarında elde edilebilecek kesin buluntular yardımıyla, bu çalışmamızın daha ileri götürülebileceği kanısındayız.

KATALOG

K1 Bindirme Yapraklı Kase

Müze env. no: 275

A.R:13 H:8

Tam. Açık turuncu, kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde İon kymationu ve altında tomurcuk dizisi, kalykste birbiri üzerine binmiş küçük lotus yaprakları, madalyonda sekiz taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 95, A.135, Di.42; Çorbacı 2007, 178, Çiz.1, 179, Çiz. 2; Waage 1948, Fig.9, 26. (*Ağız çerçevesi*) Siebert 1978, Pl. 43, Ep. 2; Pl.68,4; Waage 1948, Fig.9, 26; Çorbacı 2007, 178, Çiz.1, 179, Çiz. 2; İssi 2009, 260, a. (*Kalyks*) Rotroff 1982, Pl. 73, 34; Laumonier 1977, Pl. 10, 5045, Pl. 64, 8144, Pl. 107, 5529; Anlağan 2000, 115, 27. (*Madalyon*) Rotroff 1982, Pl. 73, 21.

K2 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 1744

A.R:13 H:7,5

Tam. Açık turuncu – kahve renk kil, kireç ve az mikalı, kiremit kırmızısı astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde tomurcuk dizisi, kalykste madalyondan çıkan lotus tomurcukları, her lotus tomurcuğu arasında palmiye yaprakları ve bunların arasında da eğrelti otları, madalyonda merkezi damarlı ve ucu sivri altı taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, K.315. (*Ağız çerçevesi*) Edwards 1956, Pl.51, 104; Siebert 1978, Pl.72, 4, Pl.75. (*Kalyks*) Laumonier 1977, Pl.79, 590; Anlağan 2000, 75, 10; Kossatz 1990, Abb.21, M375; Jones 1950, 139, 315; 140, 320. (*Madalyon*) Siebert 1978, Pl. 77, 3.

K3 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 6572

A.R:14,2 H:8,9

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında onarım görmüştür. Açık turuncu-kahve renk, az kireç ve mika katkılı, turuncu astarlı, çerçeve ve ağız çevresi siyah ve koyu kahverengi alacalı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde inci dizisi arasında tomurcuk dizisi, kalykste asma yaprakları, üzüm salkımları ve filizler, çerçevesiz madalyonda dört adet asma yaprağı.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978; Pl.96, M41. (*Ağız çerçevesi*) Kossatz 1990, Abb.41, M690. (*Kalyks*) Bouzek 1974, Fig.3, 65; Kossatz 1990, Abb. 41, M691; Siebert 1978, Pl. 29, M.69; Pl. 40, An. 8-9; Pl.72, 5-6, Pl.73, 2, Rotroff 1982, Pl. 11, 63; Edwards 1980, Pl. 45, C-1980-116; Jones 1950, 131, 181.

K4 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 5433

A.R:13,6 H:9

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı turuncu astarlı, çerçeve ve ağız çevresi siyah ve koyu kahverengi alacalı.

Ağız çerçevesinde inci – boncuk dizisi, Kalykste uzun lotus yaprakları arasında akanthus yaprakları, ağız çerçevesi alt çizgisine doğru lotus ve akanthus arasında palmetler, madalyonda sekiz taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl.96, M.1 (*Ağız çerçevesi*) Karcı 2006, 44, Çiz. 4; 57, Çiz. 17. (*Kalyks*) Bouzek 1974, Fig.2, 42, Fig.3, 60; Jones 1950, 138, 305. (*Madalyon*) Karcı 2006, 42, Çiz. 2; Rotroff 1982, Pl. 73, 49, Pl. 98, 204; Jones 1950, 138, 305.

K5 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 3810

A.R:14,2 H:7,9

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı, çerçeve ve ağız kısmına doğru siyah alacalı.

Ağız çerçevesinde küçük yumurta dizisinden oluşan çerçeve arasında İon kymationu, kalykste uzun palmiye yaprakları arasında Psyhke, inci dizisi ile çerçevelenmiş madalyonda altı taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 98, Cor.2. (*Ağız çerçevesi*) Siebert 1978, Pl. 91, 1. (*Kalyks*) Rotroff 1982, Pl. 31, 172; Pl. 77, 139; Siebert 1978, Pl. 37, K. 277. (*Madalyon*) Rotroff 1982, Pl.73, 26.

K6 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 5435

A.R:13,2 H:8,8

Tam. Turuncu – kahverengi kil, kireç katkılı ve mikalı, siyah ve kızıl alacalı astarlı.

Çift kalın çizgiden oluşan ağız çerçevesi çizgisi altında sarmallar, kalykste ucunda tomurcuk bulunan sarmaşık dalları ve aslan veya at üzerinde bir figür, kalın çerçeveli ve bezemesiz madalyon.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 99, Del.51. (*Ağız çerçevesi*) Kossatz 1990, Abb.32, M485; Gürler 2000, Çiz.3; Anlağan 2000, 107, 24. (*Kalyks*) Laumonier 1977, Pl. 122, 1114, 1134; Rotroff 1982, Pl. 74, 55; Kossatz 1990, Abb. 32, M509.

K7 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 85.20.976

A.R:10,8 H:7,6

Tam. Açık turuncu - kahverengi, kireç katkılı ve az mikalı, devetüyü ve siyah renk alacalı astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde yukardan aşağıya doğru sırayla boncuk-makara dizisi, inci dizisi ve tomurcuklar, kalykste madalyon çerçevesinden çıkan saplı ve iki tomurcuklu rozetler, sarmaşık filizleri, uç kısımları içe dönük sarmaşık filizleri arasında palmiye, uç kısımları dışa dönük sarmaşık filizleri arasında ise lotus, palmiye ve lotusların bulunduğu sarmaşık filizleri arasında ve rozetlerin üstünde elinde mızrak – ok tutan Eros. inci dizisi ile çerçevelenmiş madalyonda on sekiz küçük taç yapraktan oluşan rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl.97, Go,72. (*Ağız çerçevesi*) Civelek 2004, Lev.21, fig.3; Anlağan 2000, 59, 1. (*Kalyks*) Kossatz 1990, Abb. 45, M734; Siebert 1978, Pl. 57, Del.2; Pl. 59, Del.38; Pl. 43, Ep.9; Pl. 68, 15-16, Pl. 89, 3; Rotroff 1982, Pl. 10, 59; Thompson 1934, 351, fig. 34, C16. (*Madalyon*) Rotroff 1982, Pl. 98, 174.

K8 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 1574

A.R:12,8 H:6,9

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında küçük bir parçası kırık. Açık turuncu, mika ve kireç katkılı, turuncu astarlı, astar çok az yerinde korunmuş.

Ağız çerçevesinde sola doğru sıralanmış üçlü yaprak demetleri, kalykste palmiye yaprakları, palmiyelerin sol ucundan ağız çerçevesine kadar küçük palmetler ve her birinin arasında ağız çerçevesine dayalı iri boncuklar, madalyonda sekiz taç yapraklı rozet ve her bir yaprağın arasında iri boncuklar.

Benzerleri: (*Form*) Civelek 2006, 193, fig.1f; Siebert 1978, Pl. 96, M41. (*Ağız çerçevesi*) Jones 1950, 149, 610; Siebert 1978, Pl. 94, 1; Laumonier 1977; Pl. 122, 3291. (*Kalyks*) Kossatz 1990, Abb.30, M460, Abb.41, M695. (*Madalyon*) Siebert 1978, pl.76, 8, Pl.77,1.

K9 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 4593

A.R:13 H:7,3

Tam. Açık turuncu-kahve renk, mika ve kireç katkılı, koyu kiremit, kırmızıya çalan turuncu, yer yer siyah, alacalı astarlı.

Ağız çerçevesinde kalın çift alt çizgi üzerinde sola doğru koşan geyikler veya dağ keçileri, kalykste madalyondan başlayıp ağız çerçevesine kadar uzanan ince eğrelti otları, madalyonda altı taç yapraklı rozet ve her yaprağın arasında tomurcuk.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, K.225; Waage 1948, fig.18,3. (*Ağız çerçevesi*) Jones 1950, 139, 312; Çorbacı 2007, 179, Çiz. 2. (*Kalyks*) Siebert 1978, Pl.90, 4; Jones 1950, 138, 305. (*Madalyon*) Siebert 1978, Pl. 77, 3.

K10 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 6146

A.R:11,8 H:5,9

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında küçük kırıklar, turuncu, az kireç katkılı ve mikalı, koyu kırmızı astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde madalyon çerçevesinden ağız çerçevesine kadar uzanan palmiye yaprakları.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, K.225. (*Kalyks*) Jones 1950, 138, 305; 142, B; Siebert 1978, Pl. 32, K. 39; Pl. 34, K. 153; Pl. 90, 4; Laumonier 1977, Pl. 79, 590.

K11 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 8.21.976

A.R:11,9 H:5,3

Tam. Turuncu, kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde akanthus yaprakları ve palmiye yaprakları.

Benzerleri: (*Form*) Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4. (*Kalyks*) Siebert 1978, Pl. 8, A. 77; Pl. 36, K.225; Karcı 2006, 41, Çiz.1; Kossatz 1990, Abb. 21, M375; Jones 1950, 138, 305; 142, B; Williams-Zervos 1982, 125, Pl. 40;26; Trummer 1988, 312;5.

K12 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 1625

A.R:12,6 H:5,8

Tam. Turuncu, az kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde sola doğru sıralanmış üçlü palmiye demetleri.

Benzerleri: (*Form*) Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4. (*Kalyks*) Siebert 1978, Pl. 89, 1.

K13 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 13.58.74/1

A.R:12 H:5,6

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın turuncu astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde aşağıdan yukarıya doğru iki yana açılmış iki sıra yaprak ve ağız çerçevesine doğru daha küçük yapraklar ve ortasında tomurcuk.

Benzerleri: (*Form*) Çorbacı 2007, 179, Çiz. 2. (*Kalyks*) Jones 1950, 131, J; Laumonier 1977, Pl. 96, 5477; Çelik 2007, Lev. 27, 152.

K14 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 6139

A.R:11,4 H:5,2

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın turuncu astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde sola doğru sıralanmış merkezi damarlı nymphaea caerulea'lar.

Benzerleri: (*Form*) Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b. (*Kalyks*) Rotroff 1982, Pl. 94, 55.

K15 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 37.21.976

A.R:13 H:5,2

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, turuncu astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde beş adet palmiye yaprağı ve ağız çizgisi altında deniz kabukları.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 97, Go.2. (*Kalyks*) Özdemir 2008, 325, Şekil 1c; Çorbacı 2007, 182, Çiz. 4; Waage 1948, fig. 16:34,35, fig. 17:2.

K16 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 3814

A.R:11,8 H:5,2

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, turuncu astarlı.

Bezemesiz madalyon ve ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde saplı ve merkezi damarlı altı yaprak.

Benzerleri: (*Form*) Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b. (*Kalyks*) Kossatz 1990, Abb. 41, M691.

K17 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 3815

A.R:12 H:4,5

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın turuncu astarlı, iyi pişmiş.

Bezemesiz ağız çerçevesi, kalykste beşi madalyon çerçevesinden çıkan diğer beşi ise ağız çerçevesine dayalı toplam on adet lotus tomurcuğu, iki kalın bir ince çizgiden oluşan bezemesiz madalyon.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 97, Go.2. (*Kalyks*) Siebert 1978, Pl. 73, 11.

K18 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 3816

A.R:11,8 H:4,8

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın turuncu astarlı.

Ağız çerçevesi küçük tomurcuk dizisi bezemeli, kalykste sola doğru bezenmiş dallar ve dalların uçlarında tomurcuklar, iki kalın halkadan çerçevesi bulunan madalyonda bir ucu iç halkaya dek uzanan çizgiler arasında bezemesi tam olarak belli olmayan **C** veya **O** harfi.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 97, Go.2. (*Ağız Çerçevesi*) Rotroff 1982, Pl. 88, 379. (*Kalyks*) Rotroff 1982, Pl. 12, 69,71; Jones 1950, 129, 159. (*Madalyon*) Jones 1950, 173, 869.

K19 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 4594

A.R:12 H:5,5

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın turuncu astarlı.

Bezemesiz ağız çerçevesine sahip kasenin kalyksinde sola doğru sıralanmış merkezi ve yan damarlı yapraklar, iki kalın halkadan çerçevesi bulunan madalyonunda **H** harfi.

Benzerleri: (*Form*) Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b. (*Kalyks*) Jones 1950, 141, 338; Siebert 1978, Pl. 2, A. 1; Pl. 70, 2. (*Madalyon*) Jones 1950, 171, 845.

K20 Bitkisel Bezemeli Kase

Müze env. no: 2944

A.R:11,6 H:5

Tam. Açık turuncu-kahve renk, az kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın turuncu astarlı, iyi pişmiş.

Bezemesiz ağız çerçevesi ve madalyona sahip kasenin kalyksinde sola doğru bezenmiş dallar ve dallardan çıkan rozet ve tomurcuklar.

Benzerleri: (*Form*) Özdemir 2008, 327, Şekil 3 b. (*Kalyks*) Jones 1950, 140, 327; Rotroff 1982, Pl. 74, 55; Kossatz 1990, Abb. 13, M266; Abb. 41, M690; Siebert 1978, Pl. 56, Inv. 2788 (W.XXIII, 4); Inv. 2785 (W.XXIII, 3).

K21 Figürlü Kase

Müze env. no: 7.2.74

A.R:11,4 H:8,1

Tam olmakla beraber ağız kısmında küçük bir kırık. Açık turuncu, kireç katkılı ve mikalı, siyah yer yer devetüyü astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde İon kymationu ve ağız çerçevesi altında inci dizisi ve tomurcuklar, Kalykste farklı sahnelerle bezenmiş soldan sağa doğru sıralı Eroslar, dışta boncuk dizili ve içte düz bir çerçevesi bulunan madalyonda dört eğrelti otu ve dört lotus yaprağından oluşan rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, Imp. 8. (*Ağız Çerçevesi*) Siebert 1978, Pl. 91, 1; Laumonier 1977, Pl. 122, 3286. (*Kalyks*) Siebert 1978, Pl. 16, DI. 82. (*Madalyon*) Siebert 1978, Pl. 52, Ol.3; Pl. 53, Ol.7; Edwards 1956, Pl. 37, 14.

K22 Figürlü Kase

Müze env. no: 7.19.977

A.R:13,4 H:9

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında küçük kırıklar. Açık sarı, kireç katkılı ve mikalı, kahverengi ve siyah astarlı.

Ağız çerçevesinde İon kymationu, kalykste lotus ve palmiye yaprakları, duvarda sağ elinde mızrağıyla Athena, sağa dönmüş vaziyette betimlenmiş asalı bir figür (Zeus ?) ve bir nesneye bakan hayvan figürü, madalyonda on yedi taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Brock 1949, 59, fig.9, 1. (*Ağız çerçevesi*) Gürler 2000, Çiz. 1. (*Kalyks*) Kossatz 1990, Abb. 14, M281 Siebert 1978, Pl. 38, K.316. (*Duvar*) Siebert 1978, Pl. 24, M. 27; Pl. 25, M. 34; Pl. 39, K.325; Civelek 2004, Lev. 20, fig. 2 (Athena benzeri). (*Madalyon*) Edwards 1956, Pl. 47, 93.

K23 Figürlü Kase

Müze env. no: 9241

A.R:13,6 H:8,3

Tam. Turuncu – kahverengi, kireç katkılı ve mikalı, koyu kırmızı astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde İon kymationu, kalykste palmet ve nymphaea caerulea, kalyks ile duvar arasında boncuk dizisi, duvarda savaş sahnesi, soldan sağa doğru elinde yayını germiş ve karşısındaki sağ elinde kalkan sol elinde gürz bulunan savaşçıya (Amazon ?) okunu atmaya hazırlanan savaşçı, elinde mızrak ve kalkanı başında miğferi olan ve öldürdüğü bir savaşçının üstüne basar vaziyette savaşçı da önünde ki Amazon'a doğru savaşır durumda, boncuk dizisi çerçeveli madalyonda spiral rozet.

Benzerleri: (*Form*) Civelek 2006, fig. 1c. (*Ağız çerçevesi*) Kossatz 1990, Abb. 42, M696. (*Kalyks*) Kossatz 1990, Abb. 14, M281; Siebert 1978, Pl. 48, Sp. 31. (*Duvar*) Thompson 1934, 354, fig. 37, C19; Jones 1950, 131, 174, 176.

K24 Figürlü Kase

Müze env. no: 2706

A.R:12 H:5,4

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında kırıklar. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızıya yakın koyu turuncu astarlı.

Bezemesiz ağız çerçevesi, kalykste sola doğru koşan pegasoslar, boncuk dizisi çerçeveli bezemesiz madalyon.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl.97, Go.2; Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4. (*Kalyks*) Rotroff 1982, Pl. 25, 130, 132.

K25 Figürlü Kase

Müze env. no: 19.4.85

A.R:9 H:5,2

Tam. Açık turuncu, kireç katkılı ve mikalı, kahverengi ve siyah alacalı astarlı.

Bezemesiz ağız çerçevesi altında üç tarafı kalın çerçeve ile çevrelenmiş İon kymationu, kalykste madalyon çerçevesinden itibaren giyoş motifleri ve üç adet mask, masklar arasında madalyondan ağız çerçevesine dek uzanan ve X şekli veren boncuk dizileri, boncuk dizilerinin ucunda da giyoş motifleri, madalyonda dokuz taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 97, Sp. 24. (*Kalyks*) Laumonier 1977, Pl. 118, 3275, 3478.

K26 Figürlü Kase

Müze env. no: 1998

A.R:15,2 H:9,4

Tam profil vermekle beraber onarım görmüş. Kreme yakın açık sarı ve pembe karışımı, kireç katkılı ve mikalı, koyu kahverengi ve siyah alacalı astarlı.

Ağız çerçevesinde tomurcuk dizisi ve altında boncuk dizisi, kalykste birbirlerinden ayrık biçimde bezenmiş uzun taç yapraklar, duvarda şölen sahnesi; Eros, Satyr, çifte flüt çalan bir figür ve sağ elinde fener tutan figür (Eros ?). Boncuk dizisi çerçeveli madalyonda on taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Rotroff 1982, Pl. 87, 341. (*Ağız çerçevesi*) Jones 1950, 129, A, 151, 152. (*Kalyks*) Anlağan 2000, 94, 95, 18. (*Duvar*) Baur 1941, 235, fig. 4; Kossatz 1990, Abb. 28, M432; Siebert 1978, Pl. 67; Pl. 92, 5. (*Madalyon*) Rotroff 1982, Pl. 98, 187; Siebert 1978, Pl. 84, 4; Sarıoğlu 2006, 92, Res. 52.

K27 File (Ağ) Bezemeli Kase

Müze env. no: 3726

A.R:14,2 H:8,5

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında kırıklar, turuncu – kahverengi kil, kireç katkılı ve mikalı, koyu kırmızı-vişne rengi astarlı.

Kalın hatlar içindeki ağız çerçevesinde İon kymationu, ağız çerçevesinin altında tomurcuk dizisi, kalykste inci dizisinden oluşan ve beşgen şekil veren file (ağ) bezemesi, inci dizisi çerçeveli madalyonda dört taç yapraklı rozet ve her yaprak arasında ince dallar.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, Imp. 8. (*Ağız çerçevesi*) Anlağan 2000, 154, 41; Çorbacı 2007, 178, Çiz. 1; 179, Çiz. 2; Waage 1948, fig. 9:26. (*Kalyks*) Kossatz 1990, Abb. 45, M730; Tuchelt 1971, 56, Taf.11, 172.

K28 Uzun Taç Yapraklı Kase

Müze env. no: 3809

A.R:12,7 H:7,3

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve az mikalı, kırmızı astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde iki kalın çerçeve çizgisi arasında sağa doğru koşan geyik veya dağ keçileri, kalykste madalyondan ağız çerçevesine dek uzanan iç içe geçmiş uzun taç yapraklar, madalyonda kalın çerçeve çizgisinden sonra inci dizili iç çerçeve ve sekiz taç yapraklı rozet.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, Imp. 8. (*Kalyks*) Edwards 1980, Pl. C-1980-103; C-1980-108; Pl. 42, C-1980-135; C-37-2249 b. (*Madalyon*) Rotroff 1982, Pl. 3, 15.

K29 Uzun Taç Yapraklı Kase

Müze env. no: 6388

A.R:12,6 H:7,1

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı.

Bezemesiz ağız çerçevesi ve madalyona sahip kasenin kalyksinde aralıklı ve sağa doğru eğimli sıralanmış uzun taç yapraklar.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl.97, Sp.24. (*Kalyks*) Jones 1950, 140, F, H; Edwards 1980, Pl. 41, C-1980-138 a; Anlağan 2000, 101, 21.

K30 Uzun Taç Yapraklı Kase

Müze env. no: 7.21.976

A.R:12 H:6,2

Tam. Açık turuncu, kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı.

Bezemesiz ağız çerçevesi ve madalyona sahip kasenin kalyksinde aralıklı ve düzenli sıralanmış uzun taç yapraklar.

Benzerleri: : (*Form*) Siebert 1978, Pl. 96, K.308. (*Kalyks*) Jones 1950, 140, F, H; Edwards 1980, Pl. 41, C-1980-138 a; Anlağan 2000, 101, 21; Siebert 1978, Pl. 49, Go. 47.

K31 Uzun Taç Yapraklı Kase

Müze env .no: 3818

A.R:13 H:7

Tam profil vermekle beraber ağız kısmında küçük kırıklar. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, kırmızı astarlı, iyi pişmiş.

Ağız çerçevesinde sola doğru koşan stilize bir hayvan figürü (kunduz ?), kalykste yedi'li ve sekiz'li çok ince uzun taç yapraklar arasında kalın uzun taç yapraklar, madalyonda merkezi damarlı altı taç yapraklı çiçek rozet ve madalyon çerçevesini oluşturan sağa doğru koşan dağ keçileri.

Benzerleri: (*Form*) Siebert 1978, Pl.97, Sp.24. (*Ağız çerçevesi*) Laumonier 1977, Pl. 123, 882. (*Kalyks*) Laumonier 1977, Pl. 122, 1114, 1134.

K32 Uzun Taç Yapraklı Kase

Müze env. no: 5732

A.R:12 H:6,5

Tam. Açık turuncu-kahve renk, kireç katkılı ve mikalı, turuncu astarlı.

Ağız çerçevesinde çiçek rozetler, kalykste ince uzun taç yaprakları, madalyonda merkezi damarlı altı taç yapraklı rozet ve her yaprak arasında boncuklar.

Benzerleri: (*Form*) Çorbacı 2007, 181, Çiz. 4. (*Ağız çerçevesi*) Jones 1950, 142, C; Siebert 1978, Pl. 68, 11; Civelek 2004, Lev. 19, fig.1, Çorbacı 2007, 180, Çiz. 3; Rotroff 1982, Pl. 71, 61; Kossatz 1990, Abb. 8, M187; Abb. 12, M252; Abb. 37, M637; Abb. 40, M680; Yntema 1995, 391. (*Kalyks*) Edwards 1956, Pl. 49, 115; Edwards 1980, Pl. 41, C-1976-94;

KAYNAKÇA ve KISALTMALAR

Agora	*The Athenian Agora, Results of Excavations Conducted by The American School of Classical Studies at Athens.*
Agora XXII	S. I. Rotroff, *Hellenistic Pottery Athenian and Imported Moldmade Bowls, The Athenian Agora XXII*, Princeton, New Jersey, 1982.
AJA	*American Journal of Archaeology.*
Akten	*Akten des XIII. Internationalen Kongresses für Klassische Archäologie*, Berlin, 1988.
Anderson 1992	V. R. Anderson, *Stojanovic, Stobi, The Hellenistic and Roman Pottery*, Princeton University Press, Princeton, 1992.
Anlağan 2000	T. Anlağan, *Sadberk Hanım Müzesi Kalıplı Kaseler ve Kabartmalı Kaplar,* İstanbul, 2000.
AvP	*Altertümer von Pergamon.*
Avp XI,1	O. Ziegenaus, - G. De Luca, *Das Asklepieion, AvP, XI, 1*,Berlin, 1968.
Baur 1941	P.V.C. Baur, "Megarian Bowls in The Rebecca Darlington Stoddard Collection of Greek and Italian Vases in Yale University" *AJA 45, 2,* 1941.

Benndorf 1883	O. Benndorf, *Griechische und sizilizche Vasenbilder,* Berlin, 1883.
Bouzek – Jansova 1974	J. Bouzek – L. Jansova, "Megarian Bowls", *Anatolian Collection of Charles University, (Kyme I),* Praha,1974.
Bouzek 1990	J. Bouzek, *Studies Of Greek Pottery in the Black Sea Area,* Prague, 1990.
Brock 1949	J. K. Brock, "Excavations in Siphnos", *BSA* 44, 1949, 1-92.
BSA	*The Annual of the British School at Athens.*
Civelek 1994	A. Civelek, *"Phokaia Kalıp Yapımı Kaseleri"*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1994.
Civelek 2004	A. Civelek, "Phokaia Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kaseleri", *Olba IX,* Mersin, 2004, 123-133, Lev.,19-24.
Civelek 2006	A. Civelek, "Phokaia 2004: Hellenistik Seramiği Üzerine Gözlemler", *Olba XIII*, Mersin, 2006, 179-198.
Corinth	*Corinth: Results of Excavations Conducted by the American School of Classical Studies at Athens.*

Corinth VII,3	G. R. Edwards, "Moulded Relief Ware", *Corinthian Hellenistic Pottery, Corinth* VII, 3, Princeton, New Jersey, 1975.
Courby 1922	F. Courby, *Les vases grecs a reliefs,* Paris, 1922.
Çelik 2007	G. Çelik, *"Smyrna Agorası I-J 16/17 Sondajı Hellenistik Dönem Malzemesi"*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2007.
Çorbacı 2007	H. Y. Çorbacı, "Mersin Müzesinde Bulunan Megara Kaseleri ", *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 16, Sayı 2,* Adana, 2007, 169-186.
De Luca 1988	G. de Luca, "Hellenistische Kunst in Pergamon im Spiegel der Megarischen Becher", *Akten des XIII. Internationalen Kongresses für Klassische Archäologie,* Berlin, 1988.
Delos	*Delos: Exploration archeologigue de Delos*
Delos XXXI	A. Laumoiner, *La céramique hellenistique a Relief I, Ateliers 'Ioniens', Delos XXXI,* Paris, 1977.
Edwards 1981	C.M. Edwards, "Corinth 1980: Molded Relief Bowls", *Hesperia 50,* Athens, 1981, 189-210, Pl. 41-48.

Erhat 1997 — A. Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, 7. Basım, İstanbul, 1997.

Gürler 1994 — B. Gürler, *Metropolis'in Hellenistik Dönem Seramiği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1994.

Gürler 2000 — B. Gürler, "Yeni Kronolojik Veriler Işığında İonia Kalıp Yapımı Kaselerinin Bazı Serilerinin Değerlendirilmesi", *Belleten LXIV*, Sayı:240, Ankara, 2000, 419-425.

Hayes 1997 — J. W. Hayes, *Handbook of Mediterranean Roman Pottery*, London, 1997.

Hesperia — *Hesperia. Journal of the American School of Classical Studies at Athens.*

İssi 2009 — A. İssi, A. Kara, F. Okyar, T. Sivas, H. Sivas, "Eskişehir-Şarhöyük (Dorylaion) Hellenistik Döneme Ait Bazı Megara Kaselerinin Karakterizasyonu", *Anadolu Üniversitesi, Bilim ve Teknoloji Dergisi 10,* Eskişehir, 2009, 259-266.

İstmitt — *İstanbuler Mitteilungen*

Karcı 2006 — G. Karcı, *Uşak Müzesindeki Kalıp Yapımı Kaseler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006.

Kossatz 1980	A. U. Kossatz, "Helenistische Reliefbecher aus Milet, Milet 1899-1980", *İstMitt 30,* İstanbul, 1980, 141-150, Tafel 14-15.
Kossatz 1990	A. U. Kossatz, *Funde aus Milet, Teil I, Die megarischen becher*, Berlin, New York, 1990.
KST	*Kazı Sonuçları Toplantısı.*
Küçük 2006	T. Küçük, *Ege Gübre Kazısı Hellenistik Dönem Seramikleri,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006.
Labraunda II,I	P. Hellström, *Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass, Labraunda Vol.II, Part I,* Lund, 1965.
Metzger 1969	I. R. Metzger, *Eretria II: Ausgraburgen und Forschungen die Hellenistische Keramik in Eretria,* Bern, 1969.
Özdemir 2008	H. F. Özdemir, "Ceyhan Yukarı Ova yüzey Araştırmalarında Bulunan Helenistik Dönem Kalıp Yapımı Kaseler", *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı:2,* Adana, 2008.
Mitsopoulos 1991	V. L. Mitsopoulos, *Die Basilika Am Staatsmarkt in Ephesos, Kleinfunde*, Wien, 1991.

Saltuk 1997	S. Saltuk, *Arkeoloji Sözlüğü,* İstanbul, 1997.
Samothrace II	E. B. Dusenbery, *The Necropolis, The Necropolis and Catalogues of Burials and Catalog of Objects by Categories, Samothrace II*, Princeton, New Jersey, 1998.
Sarıoğlu 2006	M.A. Sarıoğlu, *Bergama Müzesi Belleten15,* İzmir, 2006.
Schafer 1968	J. Schafer, *Hellenistische Keramik aus Pergamon*, Berlin, 1968.
Schwabacher 1941	W. Schwabacher, "*Hellenistische Reliefkeramik am Kerameikos*", AJA, 45.
Siebert 1978	G. Sibert, *Recherches Sur Les Ateliers de Bols a Relifes du Péloponnése a L'époque Hellénistique*, Paris, 1978.
StAnt	*Studi Antichitan.*
Tarsus I	F. F. Jones, "Hellenistic and Roman Periods. The Pottery", (in *Excavations at Gözlü Kule, Tarsus*. *Volume* I, Ed. H. Goldman) Princeton, New Jersey, 1950.
Thompson 1934	H. Thompson, "Two Centuries of Hellenistic Pottery", *Hesperia Vol. III- IV*, 1934, 311-480.
Trummer 1988	R. Trummer, "Hellenistische Keramik aus Aigeira", *Akten XIII*, Berlin, 1988.

Tuchelt 1971	K. Tuchelt, "Didyma, Bericht über die Arbeiten 1969/70", *İstMitt 21*, İstanbul, 1971, 45.
Turan 2006	D. Turan, *Menekşe Çatağı Hellenistik Dönem Seramiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 2006.
Waage 1948	F. O. Waage, "Hellenistic and Roman Tableware of North Syria" *In Antioch on the Orontes V 1*. Princeton, 1948.
Williams - Zervos 1982	C. K. Williams - O. H. Zervos, "Corinth 1981: East of the Theater", *Hesperia 51*, 1982, 115-144, Pl. 37-46.
Williams – Zervos 1983	C. K. Williams - O. H. Zervos, " Corinth, 1982: East of The Theater", *Hesperia* 52, 1983, 1-32, PI. 1-12.
Yntema 1995	D. Yntema, "Salento and the Eastern Mediterranean in the Middle and Late Hellenistic Period: Some Eastern Ceramic Evidence From Valesio, Province of Brindisi", *Studi Antichitan, 8,2,* 387-404.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	: H. Yener TAŞ
Doğum Yeri ve Tarihi	: Aydın 12.06.1977

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi	: İstanbul Üniversitesi, Klasik Arkeoloji Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi	: Adnan Menderes Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü
Bildiği Yabancı Diller	: İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	: Phokaia 1999 yılı kazıları Tralleis 2002 yılı kazıları Büyük Saray (Palatium Magnum) 2003 yılı kazıları

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar	: Adana Müzesi (2007-2009) İzmir Müzesi (Eylül 2009'dan itibaren)

İletişim

e-posta Adresi	: agapetel@hotmail.com

Tarih : 16.12.2009